Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

e-mail: [redacted]@[redacted].nl

directie Strategie
divisie Juridische zaken

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Onze referentie
20-0705 Woo

Uw kenmerk

Datum: **per email verzonden op 1 december 2022**

Betreft: Besluit op Woo-verzoek 20-0705

Geachte heer [redacted],

In uw verzoek van 28 september 2020, door mij op 30 september 2020 ontvangen, heeft u de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) namens uw cliënt de heer [redacted], gevraagd om informatie openbaar te maken over overbezetting van rundvee sinds 1 januari 2017.

Meer specifiek vraagt u om informatie over overbezetting van rundvee (algemeen, melk- en jongvee) in de zin van (onder andere) de artikelen 1.6 lid 2 en 1.7 aanhef en sub d van het Besluit houders van dieren (Bhd) (hierna: de 'Artikelen') sinds 1 januari 2017. Daaronder in ieder geval begrepen de volgende informatie:

a. alle (beleids)stukken, (interne) memo's, (stappen)plannen (besprekings)verslagen, adviezen, notulen en andere documenten die van doen hebben met overbezetting van vee, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen;
b. een overzicht van alle gevallen waar een overtreding is geconstateerd van (een van) de Artikelen;
c. een overzicht van alle gevallen waar vee is opgehaald door een bestuursorgaan op grond van (een van) de Artikelen;
d. een overzicht van alle gevallen waar 'overbezetting' is geconstateerd, al dan niet op grond van (een van) de Artikelen;
e. een overzicht van alle gevallen waar vee is opgehaald door een bestuursorgaan op de grond dat er sprake was van 'overbezetting', al dan niet op grond van (een van) de Artikelen;
f. een overzicht van alle gevallen waar overbezetting werd vastgesteld op basis van het aantal ligplaatsen van rundvee, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen;
g. een overzicht van alle gevallen waar overbezetting werd vastgesteld op basis van het aantal voerplaatsen van rundvee, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen;
h. een antwoord op de vraag hoeveel ondernemingen NVWA heeft gecontroleerd op overbezetting, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen;

i. een antwoord op de vraag hoeveel van de gecontroleerde ondernemingen op overbezetting, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen, een 'Schulens' of "Weelink" voersysteem gebruiken;
- een antwoord op de vraag hoe vaak bij die bedrijven vee is opgehaald wegens overbezetting (al dan niet aan het voerhek), al dan niet op grond van (een van) de Artikelen;
- een antwoord op de vraag hoe groot de overbezetting was bij die bedrijven waar vee is opgehaald;

j. een antwoord op de vraag of bij de bedrijven waar vee is opgehaald wegens overbezetting, al dan niet op basis van (een van) de Artikelen, ook een andere aanwijsbare grondslag (en welke) was voor het ophalen van het vee;

k. afschriften van alle voornemens en besluiten (en dus ook beslissingen op bezwaar) die bij de onder a t/m j verzochte informatie horen.

Op 1 oktober 2020 heeft u per e-mail bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen.

In de brief van 26 oktober 2020 met ons kenmerk 22-0705 Wob is de beslistermijn met vier weken verdaagd.

Op 22 december 2020 heb ik uw ingebrekestelling van 17 december 2020 ontvangen. Daarin verzoekt u de NVWA zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken, de opgevraagde stukken aan u toe te sturen.

Op 5 maart 2021 heb ik een kopie van uw beroepschrift ontvangen. Het beroepschrift richt zich tegen het niet tijdig nemen van een besluit op uw bovenstaand verzoek en is doorgestuurd door de Rechtbank Overijssel.

Op 1 juni 2021 heb ik van de Rechtbank Overijssel de uitspraak op het bovengenoemd beroep ontvangen. Daaruit blijkt dat de rechtbank het beroep gegrond verklaart en draagt de NVWA op om binnen vier weken na de dag van verzending van deze uitspraak alsnog een besluit op eisers Wob-verzoek te nemen. Voorts bepaalt de Rechtbank dat de NVWA aan eiser een dwangsom van € 100,- moet betalen voor elke dag waarmee hij de hiervoor genoemde beslistermijn overschrijdt, met een maximum van € 15.000.

Op 8 april 2022 heb ik een bezwaarschrift ontvangen over de betaling van de verbeurde dwangsommen. Bij brief van 14 april 2022 heb ik u hierover geïnformeerd en ben overgegaan tot het overmaken van de dwangsommen.

Op 12 september 2022 ontving ik van de Rechtbank Overijssel uw beroepschrift gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit.

Helaas is het mij niet gelukt om tijdig op uw verzoek te beslissen, mijn excuses hiervoor.

Wettelijk kader
U heeft met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om openbaarmaking. Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo) inwerking getreden en is de Wob ingetrokken (artikel 10.1. Woo). Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Woo.

Inventarisatie documenten
Op basis van uw verzoek zijn documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten. Verder zijn er geen documenten bij het Ministerie over de door u gevraagde informatie.

Informatie die valt buiten de reikwijdte van uw verzoek
U heeft in uw verzoek aangegeven over welke aangelegenheid u informatie wilt ontvangen. Een aantal documenten gaan gedeeltelijk of in het geheel niet over de door u aangegeven aangelegenheid en staan op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Het gaat bijvoorbeeld om informatie die betrekking heeft op o.a. doel en werkwijze van een werkgroep Open normen of om bepaalde administratieve verwerkingsprocessen opgenomen in een werkinstructie en andere onderwerpen die niets van doen hebben met de door u gevraagde aangelegenheid. Of over een bezwaarschrift tegen de hoogte van transportkosten en opslagkosten. Of een beslissing op een pro forma bezwaarschrift, waarbij de gronden van bezwaar niet zijn aangevuld en dus ook geen informatie bevat over de door u gevraagde aangelegenheid. In sommige documenten is ook informatie opgenomen over andere overtredingen en maatregelen die niet toezien op de door u aangegeven aangelegenheid. Tenslotte vallen een aantal overzichten buiten de reikwijdte van uw verzoek. Uit deze overzichten is namelijk niet te herleiden of de informatie betrekking heeft op overbezetting van rundvee (algemeen, melk- en jongvee) in de zin van (onder andere) de artikelen 1.6 lid 2 en 1.7 aanhef en sub d van het Besluit houders van dieren (Bhd).

Deze informatie valt buiten de reikwijdte van uw verzoek en heb ik daarom uit de documenten verwijderd.

Dubbele stukken
Een aantal achterliggende documenten bevatten dubbele stukken. Om herhaling van documenten (of van grijze velden) te voorkomen, heb ik de dubbele documenten verwijderd. Bij onderdelen/passages, die dubbel zijn, heb ik verwezen naar het betreffende document nummer.

Zienswijzen

Op 19 april 2022 heb ik belanghebbenden gevraagd hun mening te geven over de voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie. De mening van betrokken belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

Om een beter inzicht te krijgen in het verloop van de procedure, die behoort bij de documenten met de nummers 17.1. en 17.2. wordt verwezen naar de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 28 mei 2019 met zaaknummer 18/1107. Deze uitspraak is gepubliceerd op de website https://uitspraken.rechtspraak.nl en is te vinden via de hyperlink https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CBB:2019:219

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht, deels openbaar te maken. Voor de motivering van dit besluit verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen" van deze brief.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder

Als eerste wil ik u wijzen op het volgende. Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in het eerste artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder. De Woo is niet van toepassing op informatie die al openbaar is.
De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, soms per zin. Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag ik de informatie niet verstrekken. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet ik een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als ik informatie weiger, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Dat geldt nog sterker als de informatie ouder dan vijf jaar is. In de inventarislijst heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar

gemaakt moet worden. Het is uiteindelijk aan mij om te beslissen of ik de informatie openbaar maak.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. Bij bepaalde passages uit bepaalde documenten is dit het geval. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt, omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

In diverse documenten staan (ook) persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, toezichthoudernummers, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van de privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaren.

De met naam en toezichthoudernummers genoemde ambtenaren betreffen controleurs van de NVWA. Het gaat om ambtenaren die niet zelfstandig of in mandaat namens de staatssecretaris of minister besluiten nemen ten aanzien van een bestuurlijke aangelegenheid. Ook beschikken ze niet over een bepaald gezag. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om, openbaarmaking op grond van de Woo.

Het voorkomen van onevenredige benadeling
Op grond van artikel 5.1, vijfde lid, van de Woo mag ik in uitzonderlijke gevallen geen informatie openbaar maken als dit iemand onevenredige benadeling toebrengt en de voorkoming daarvan zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Bij bepaalde passages uit de documenten is dit het geval. Het gaat bijvoorbeeld om: naam, adres, en plaatsnaam. Een naam van een onderneming, straatnaam en huisnummer, dan wel een postcode, ook elk voor zich, bieden voldoende informatie om een individuele ondernemer te identificeren.

De openbaarmaking van bovengenoemde informatie in combinatie met de inhoud van de documenten, zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de bedrijven waar deze informatie betrekking op heeft. Deze benadeling bestaat uit stigmatisering van betrokkene. Ik vind dat de voorkoming van deze benadeling zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Stigmatisering
De houders/verzorgers van dieren zijn meestal gevestigd op het platteland. Ze werken en leven samen met hun gezin op de boerderij of in het transport. Een dergelijke boerderij is in het algemeen gevestigd in of bij een kleine dorpskern. In een dorp kent men elkaar en is men sociaal gezien afhankelijk van elkaar. Een dergelijk gezin maakt deel uit van de dorpsgemeenschap, openbaarmaking kan stigmatiserend werken waardoor een heel gezin in een sociaal isolement terecht kan komen. Daarom maak ik alle informatie die herleidbaar is naar een bepaalde houder/verzorger van de dieren niet openbaar.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een document voor intern beraad
Uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in principe ook voor documenten opgesteld voor intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Dat is hier ook het geval. Ten aanzien van de openbaarmaking van deze persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende.

Niet verstrekken o.g.v. artikel 5.2, eerste lid, van de Woo
Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, meningen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

Document met nummer 7.1 bevat informatie waarin één of meerdere medewerker(s) van de NVWA ten behoeve van intern beraad hun visies, standpunten en overwegingen hebben gegeven en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Het gaat bijvoorbeeld om het wisselen van meningen en standpunten over het invullen van bepaalde open normen en de handhaving daarvan.

Het is van belang dat ambtenaren intern vrij met elkaar van gedachten moeten kunnen wisselen over beleidskeuzes. Een zekere mate van veiligheid is nodig om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ik acht het in dit geval ook niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 5.2, tweede lid, de persoonlijke beleidsopvattingen toch openbaar te maken. Gelet hierop maak ik de persoonlijke beleidsopvattingen in het document met het nummer 7.1 bestemd voor intern beraad niet openbaar.

Wel verstrekken o.g.v. artikel 5.2, tweede lid, van de Woo
Op grond van artikel 5.2, tweede lid, van de Woo kan ik besluiten informatie te geven over persoonlijke beleidsopvattingen als ik dat in het belang acht van een goede en democratische bestuursvoering. Deze informatie wordt dan gegeven in geanonimiseerde vorm, tenzij degenen die deze opvattingen hebben geuit of hiermee hebben ingestemd vinden dat de informatie wel herleidbaar is tot hen. Ik acht het in dit geval in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om de persoonlijke beleidsopvattingen in het document met nummer 4 toch openbaar te maken. Het document geeft inzicht welke factoren van belang kunnen zijn bij geschikte ligplaatsen melkvee in een ligboxenstal.

Uitgestelde openbaarmaking (art 4.4, vijfde lid Woo)
Ik verwacht dat de betrokken belanghebbenden het niet eens zijn met de openbaarmaking van de documenten. De belanghebbenden krijgen de komende twee weken de gelegenheid om de openbaarmaking van deze informatie tegen te houden. Dit kunnen de belanghebbenden doen door bezwaar te maken en door daarnaast de rechter te vragen dit besluit tot openbaarmaking te schorsen. Om die reden kies ik ervoor om het toesturen en publiceren van de documenten uit te stellen tot het moment dat de belanghebbenden geen gebruik van deze mogelijkheid hebben gemaakt of tot het moment dat de rechter heeft bepaald dat openbaarmaking plaats kan vinden.

Plaatsing op internet
Dit besluit en de gedeeltelijk openbare documenten publiceer ik op www.rijksoverheid.nl.

Vragen
Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek kunt u een e-mail sturen aan wooverzoeken@nvwa.nl. Voor meer informatie over de Woo-procedure, kunt u kijken op www.rijksoverheid.nl

Hoogachtend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze,

[redacted]

teamleider Openbaarmaking en privacy

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van het besluit niet op.
Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.
U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:

- uw naam en adres;
- telefoonnummer;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?
NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

20-0705 Woo inventarisatielijst			Verstrekking o.g.v. de Woo							
nr.	Datum	document	geheel	deels	niet	dubbel	5.1.2.e	5.1.5.	5.2.	Buiten reikwijdte verzoek
1	21-5-2019	Oplegnota bij Nota overbezetting		x			x			
2	21-5-2019	Nota overbezetting		x			x			
3	10-1-2017	Agenda open normen overbezetting		x			x			
4	31-1-2017	Verslag overleg Open normen		x			x		x	Deels
5	9-2-2017	Agenda open normen overbezetting		x			x			
6	9-2-2017	Conceptverslag open normen			x	doc. 7.1				
7	13-3-2017	Agenda open normen overbezetting		x			x			
7.1	9-2-2017	Conceptverslag open normen		x			x	x	x	
7.2	13-3-2017	Nota open normen		x			x			
7.3	7-3-2017	Voor- en nadelen handhavingsopties	x							
8	11-2-2021	Werkinstructie Welzijn grazers + Bijlage 2		x			x			Deels
10.1	10-2-2017	Besluit spoedbestuursdwang		x			x	x		
10.2	21-4-2020	Beslissing op bezwaar		x			x	x		
11.1	22-3-2017	Last onder dwangsom		x			x	x		Deels
13.1	28-3-2017	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
15.1	25-10-2017	Besluit spoedbestuursdwang		x			x	x		Deels
15.2	2-12-2019	Beslissing op bezwaar		x			x	x		Deels
17.1	13-12-2017	Last onder dwangsom		x			x	x		Deels
17.2	22-5-2015	Beslissing op bezwaar		x			x	x		Deels
18.1	10-1-2018	Besluit spoedbestuursdwang		x			x	x		Deels
18.2	10-1-2019	Beslissing op bezwaar			x					Geheel
19.1	16-1-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
19.2	17-2-2017	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
19.3	8-6-2017	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
19.4	27-6-2017	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
20.1	10-1-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
20.2	2-4-2020	Beslissing op bezwaar		x			x	x		
21.1	16-2-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
21.2	3-4-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
22.1	31-1-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
22.2	7-5-2020	Beslissing op bezwaar		x			x	x		
25.1	23-2-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
25.2	4-12-2020	Beslissing op bezwaar		x			x	x		

26.1	5-3-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
27.1	9-3-2018	Spoedbesluit last onder dwangsom			x					Geheel
27.2	19-4-2018	Niet voldaan aan spoedbesluit last onder dwangsom			x					Geheel
29.1	27-8-2018	Voornemen last onder bestuursdwang			x	doc. 29.3				
29.2	11-9-2018	Last onder bestuursdwang			x	doc. 29.3				
29.3	23-11-2018	Respijt last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
30.1	5-6-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
30.2	27-7-2018	Niet voldaan aan last onder bestuursdwang		x						Deels
32.1	16-9-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
32.2	16-10-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
32.3	10-4-2019	Niet voldaan aan last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
32.4	15-3-2019	Beslissing op bezwaar		x			x	x		
33.1	20-7-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
33.2	17-10-2019	Beslissing op bezwaar			x					Geheel
35.1	17-8-2018	Voornemen last onder bestuursdwang			x	doc. 48.1				
35.2	6-9-2018	Last onder dwangsom			x	doc. 48.2				
39.1	6-11-2018	Besluit spoedbestuursdwang		x			x	x		Deels
44.1	19-12-2018	Voornemen last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
44.2	8-1-2019	Last onder bestuursdwang			x					Geheel
45.1	19-12-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
46.1	21-6-2017	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
48.1	17-8-2018	Voornemen last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
48.2	6-9-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
50.1	19-12-2018	Voornemen last onder bestuursdwang			x	doc. 44.1				
50.2	8-1-2019	Last onder bestuursdwang			x	doc. 44.2				
51.1	6-2-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
52.1	28-3-2018	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
53.1	15-1-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
53.2.	30-1-2020	Beslissing op bezwaar			x	doc. 59.2				
56.1.	13-2-2019	Spoedbestuursdwang		x			x	x		Deels
57.1	13-2-2019	Last onder bestuursdwang			x					Geheel
59.1	26-2-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
59.2	30-1-2020	Beslissing op bezwaar		x						
60.1	27-2-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		

63.1	20-7-2018	Last onder bestuursdwang			x	Doc. 33.1				
63.2	17-10-2019	Beslissing op bezwaar			x					Geheel
65.1	13-06-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
68.1	22-2-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
69.1	8-3-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
73.1	19-7-2019	Last onder bestuursdwang		x			x	x		
76.1	25-9-2019	Voornemen last onder bestuursdwang		x			x	x		
76.2	29-10-2019	Last onder dwangsom		x			x	x		
79.1	28-11-2019	Spoedbestuursdwang		x			x	x		
85.1	13-2-2020	Last onder bestuursdwang			x					Geheel
85.2	16-3-2020	Voornemen last onder bestuursdwang		x			x	x		
85.3	3-3-2020	Last onder bestuursdwang en Last onder dwangsom		x			x	x		Deels
86.1	12-12-2020	Voornemen last onder bestuursdwang		x			x	x		
86.2	2-12-2020	Last onder dwangsom		x			x	x		
86.3	17-12-2020	Last onder bestuursdwang		x			x	x		Deels
87	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Dierenwelzijn_hercontrole_ (blad 1)			x					Geheel
87	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Dierenwelzijn_hercontrole_ (blad 2)			x					Geheel
87	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Dierenwelzijn_hercontrole_ (blad 3)			x					Geheel
87	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Dierenwelzijn_hercontrole_ (blad 4)			x					Geheel
88	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_aandachtsbedrijven_			x					Geheel
88	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_aandachtsbedrijven_(bla			x					Geheel
88	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_aandachtsbedrijven_			x					Geheel
88	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_aandachtsbedrijven_			x					Geheel
89	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_ (blad 1)			x					Geheel
89	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_ (blad 2)			x					Geheel
89	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_ (blad 3)			x					Geheel
89	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_ (blad 4)			x					Geheel
90	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_hercontrole_ (blad 1)			x					Geheel
90	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_hercontrole_ (blad 2)			x					Geheel
90	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_hercontrole_ (blad 3)			x					Geheel
90	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_algemeen_hercontrole_ (blad 4)			x					Geheel
91	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_grazers_ (blad 1)	x							
91	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_grazers_ (blad 2)		x			x	x		

91	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_grazers_ (blad 3)	x							
91	17-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_grazers_ (blad 4)	x							
92	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_kalveren_ (blad 1)			x					Geheel
92	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_kalveren_ (blad 2)			x					Geheel
92	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_kalveren_ (blad 3)			x					Geheel
92	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_kalveren_ (blad 4)			x					Geheel
93	18-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_(blad 1)			x					Geheel
93	18-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 2)			x					Geheel
93	18-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 3)			x					Geheel
93	18-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 4)			x					Geheel
94	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 1)			x					Geheel
94	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 2)			x					Geheel
94	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 3)			x					Geheel
94	16-2-2020	Bevindingen_WOB_Welzijn_meldingen_ (blad 4)			x					Geheel
95	30-jul-19	e-mail		x				x		
96		overzicht onderdeel C - Woo verzoek		x			x	x		

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

MT Handhaven NVWA

directie Handhaven

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Oplegnota

Datum
21 mei 2019

Onderwerp
Handhavingslijn overbezetting melkvee in ligbox stallen

Datum
21 mei 2019

Portefeuillehouder onderwerp [redacted]

Contactpersoon (auteur) [redacted]

Onderdeel	Overleg gevoerd met (naam en afdeling)	Standpunt van de betreffende divisie Akkoord	Niet akkoord (verw. in nota)
Handhaven			
Inspectie	[redacted] (plv. afdelingshoofd Inspectie Dier), [redacted] (teamleider Welzijnsteam Zuid), [redacted] (Inspecteur Grazers), [redacted] (Inspecteur/dierenarts Welzijn), [redacted] (Inspecteur/dierenarts Welzijn)	Voorgelegd aan [redacted] Afgestemd met [redacted]	-
Regie en Expertise	[redacted] (divisiehoofd R&E), [redacted] (teamleider Expertise Dier) [redacted] (CSI Expertise Dier, dierenwelzijn)	Voorgelegd aan [redacted] Afgestemd met [redacted]	-
Strategie			
JZ	[redacted] (afdelingshoofd JZ) en [redacted] (Juridisch Adviseur dier)	Voorgelegd aan [redacted] Afgestemd met [redacted]	-

directie Handhaven

Datum
21 mei 2019

1. Inleiding
Eén van de open normen waarop de NVWA toezicht houdt is: "Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften."[1] Deze norm is voor rundvee in de wet niet nader gespecificeerd. Onder de fysiologische en ethologische behoeften van melkvee in ligboxstallen wordt in dit kader verstaan het gedrag dat een rund kan gaan liggen op het moment dat het dier daar behoefte aan heeft, op een ligplaats die ook geschikt is om te gaan liggen.

2. Voorgesteld besluit

1. Samenvatting
Ten aanzien van de vraag hoe om te gaan met 'Bezettingsgraad Melkvee in ligboxenstallen', wordt een voorstel gedaan op basis van analyse van wetenschappelijke en ook andere relevante literatuur. Ook is gesproken met deskundigen. De afweging van de documenten heeft plaats gevonden in een projectgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van Expertise, Inspectie en Juridische zaken. De projectgroep is niet tot een eindconclusie gekomen. In december 2018 heeft het CBb een uitspraak gedaan over een door de NVWA opgelegde bestuursrechtelijke maatregel voor overbezetting. Op basis van al deze informatie is een handhavingslijn geformuleerd. Het MT wordt gevraagd in te stemmen met deze handhavingslijn.

2. Voorgesteld besluit

Het MT Handhaven wordt gevraagd te besluiten/in te stemmen met de volgende handhavingslijn:

> Handhaving op overbezetting bij bedrijven met welzijnsovertredingen, te relateren aan de bezettingsgraad, waarbij de bezettingsgraad maximaal 100% mag zijn. Als uitgangspunt door middel van een last onder dwangsom.

Het is niet wenselijk en er bestaat ook geen aanleiding om deze handhavingslijn te veralgemeniseren naar alle bedrijven waar melkvee in ligboxstallen gehuisvest wordt, omdat de welzijnsproblematiek niet in dezelfde mate op alle bedrijven speelt.

3. Aanleiding/probleemschets
Het probleem is niet eerder voor besluitvorming voorgelegd. Het probleem is dat de wetgeving voor dierenwelzijn voor een groot gedeelte gebaseerd is op doelvoorschriften (open normen). Wetenschappelijke inzichten bieden handvatten in het geval van open normen in de handhaving en de juridische onderbouwing.

4. Nadere toelichting aansluiting met het jaarplan A3 en/of het transformatieplan R&E

[1] Artikel 1.6 lid 2 Besluit houders van dieren

Het formuleren van een handhavingsstrategie op basis van wetenschappelijke inzichten en toegepast op die bedrijven waar sprake is van een risico past in het risicogericht en kennis gedreven werken dat de NVWA nastreeft.

5. Nadere toelichting voorstel
Zie hiervoor tekst bijlage, de Nota zelf.

6. Personele en/of organisatorische consequenties
NVT

7. Consequenties middelen
NVT

8. Juridische consequenties
Deze handhavingslijn is door de het CBb geaccepteerd in de uitspraak van het CBb van 18 december 2018.

9. Departementaal
De handhavingslijn zal met LNV gedeeld worden.

10. Impact politiek
Er wordt geen veranderende impact voor de politiek verwacht.

11. Impact sector
Er wordt geen veranderende impact voor de sector verwacht.

12. Koppeling kernwaarden
Door op basis van wetenschappelijke kennis een onderbouwd en consistente handhavingsstrategie in te zetten, geeft de NVWA invulling aan de kernwaarden transparantie, professionaliteit, betrouwbaarheid, onafhankelijkheid.

13. (Fatale) termijnen
NVT

14. Communicatie
NVT

15. Vervolgtraject
De handhavingsstrategie zal verwerkt worden in de desbetreffende werkvoorschriften. De wetenschappelijke onderbouwing kan gebruikt worden bij juridische procedures. Hiervoor is terugkoppeling vanuit het MT Handhaven vereist.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

MT Handhaven

directie Handhaven

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]@nvwa.nl

Datum
21 mei 2019

Projectnaam
Project Open Normen - overbezetting

Opdrachtgever
MT Handhaven

Auteur
[redacted]

nota

Handhavingslijn overbezetting melkvee in ligboxenstallen

Inleiding

De NVWA is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving t.a.v. dierenwelzijn bij landbouwhuisdieren en bedrijfsmatig gehouden gezelschapsdieren. Het wettelijk kader hiervoor is de Wet dieren en daaronder hangende regelgeving, zoals het Besluit houders van dieren en de Regeling houders van dieren.
In deze wet- en regelgeving is ervoor gekozen grotendeels doelvoorschriften (open normen) op te nemen in plaats van middelvoorschriften. Dit om aan de sector ruimte te geven om op meerdere wijzen tegemoet te komen aan de invulling van de normen, daarmee regeldruk te verminderen en tevens voor innovatie de ruimte te laten. De welzijnswetgeving is voor een groot gedeelte gebaseerd op Europese regelgeving die in de loop der jaren voor de diverse diersoorten tot stand is gekomen.

Bezettingsgraad op melkveebedrijven; open norm.
Nederland kent een groot aantal melkveebedrijven. Op veel bedrijven komen de dieren het jaar rond niet of nauwelijks meer buiten. Sommige houders huisvesten steeds meer dieren in relatie tot het aantal ligboxen (overbezetting), wat leidt tot welzijnsproblemen. De NVWA moet – indien geconfronteerd met welzijnsproblematiek – ook t.a.v. overbezetting een goede afweging kunnen maken.

In dit kader heeft een projectgroep zich bezig gehouden met de norm 'bezettingsgraad bij melkvee'. Deze projectgroep bestond uit vertegenwoordigers van Expertise, Inspectie en Juridische Zaken. Er is uitvoerig discussie gevoerd over deze norm en er is wetenschappelijke literatuur verzameld. Deze informatie is gebruikt bij de verdediging van een door de NVWA opgelegde maatregel voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). In december 2018 heeft het CBb geoordeeld dat de NVWA – in dat concrete geval – gerechtvaardigd een last onder bestuursdwang heeft opgelegd voor overbezetting.

Advies handhaving

Instemmen met de volgende handhavingslijn:

Handhaving op overbezetting bij bedrijven met welzijnsovertredingen, waarbij als maatregel de bezettingsgraad maximaal 100% mag zijn. Als uitganspunt door middel van een last onder dwangsom.

Ten aanzien van andere overtredingen (mogelijke gevolgen van de overbezetting) zoals onhygiënische huisvesting en veel kreupele dieren kunnen daarnaast maatregelen worden opgelegd middels een last onder bestuursdwang. Deze overtredingen kunnen namelijk, indien nodig, ter plaatse hersteld worden door bijvoorbeeld het inschakelen van Agrarische Bedrijfsverzorging.

Motivatie voor deze handhavingsstrategie

- Uit welzijnsoogpunt zeer verdedigbaar op basis van de literatuur en gezaghebbende adviezen.
- In lijn met richtlijnen/wetgeving in andere Europese landen[1].
- EU advies: EU Recommendations concerning cattle: In loose housing, the number of animals housed should not exceed the number of cubicles available nor, if roughage is not provided ad lib., the number of eating places. It is advisable that spare cubicles should be available.
- Juridisch afbreuk risico is beperkt; deze lijn is succesvol gebleken in een recente uitspraak van het CBb van 18 december 2018.
- Er is sprake van een urgentie bij deze groep bedrijven.

Tegelijkertijd moet de sector in haar eigen rol en verantwoordelijkheid gezet worden en blijven. Met name de kwaliteitssystemen spelen hier een grote rol. Hierin zijn al eisen ten aanzien van bezettingsgraad opgenomen. De groep bedrijven waar sprake is van welzijnsproblematiek zoals aangeduid in deze nota is een subgroep met specifieke problematiek en niet representatief voor de sector als geheel. Dit rechtvaardigt een specifieke aanpak.

Voor een uitgebreide toelichting op basis van de door de projectgroep gevolgde werkwijze: zie bijlage 1.

[1] Engeland: Defra Code of Recommendat ons for the Welfare of Livestock, Cattle, DEFRA march 2003
Duitsland, Nedersaksen: Landwirtschaftskammer Niedersachsen en Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz, Tierschutzle tlinie für die Milchkuhhaltung
Zwitserland: https://www.blv.admin.ch/blv/de/home/tiere/tierschutz/nutztierhaltung/rinder/haltung-rind.html
Oostenrijk:
https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003820

Bijlage 1
Toelichting op basis van gevolgde werkwijze van de projectgroep

1] Definitie bezettingsgraad en juridische duiding
Onder bezettingsgraad wordt verstaan het aantal aanwezige dieren in relatie tot het aantal beschikbare en geschikte ligplaatsen. Een bezettingsgraad van 110 % betekent dat er 10 % meer dieren aanwezig zijn, dan dat er geschikte ligplaatsen beschikbaar zijn. In de Wet dieren of het Besluit houders van dieren ontbreekt een bepaling die letterlijk spreekt van de bezettingsgraad bij melkvee. De wettelijke grondslag voor het beoordelen van de bezettingsgraad is te herleiden tot artikel 1.6 lid 2, *Besluit houders van dieren* en de daarin opgenomen open norm*:* een dier wordt *voldoende* ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Het hier genoemde art 1.6, lid 2 Besluit houders van dieren (Bhvd) geldt voor alle diersoorten waarop het Bhvd van toepassing is. Voor melkvee zijn verder geen specifieke normen hieromtrent opgenomen en daarmee wordt duidelijk dat het hier om een doelvoorschrift gaat (bewoordingen als 'voldoende' en 'toereikend').
Onder de fysiologische en ethologische behoeften wordt dan in dit kader verstaan het gedrag dat een rund kan gaan liggen op het moment dat het dier daar behoefte aan heeft, op een ligplaats die ook geschikt is om te gaan liggen. Schoon, droog en comfortabel.

Overbezetting kan tevens een overtreding opleveren van Besluit houders van dieren, artikel 1.7, onder d ('toereikende behuizing met droge en schone ligplaatsen'), en artikel 2.2 lid 8 ('onthouden nodige verzorging') Wet dieren. Overbezetting kan hier zelfstandig onderdeel van de welzijnsproblematiek zijn, maar ook als risicofactor andere problematiek in de hand werken op het gebied van diergezondheid en/of dierenwelzijn. Benadelen van welzijn, zonder redelijk doel, is verboden volgens artikel 2.2 Wet dieren.

2] Beoordeling wetenschappelijke inzichten t.a.v. bezettingsgraad en eventuele overbezetting/opvattingen van gezaghebbende experts
Er is een breed scala aan wetenschappelijke en andere publicaties bekeken, daarnaast is er een gesprek gevoerd met een gezaghebbende expert[2]. De voornaamste conclusies hieruit zijn:

- Gebrek aan ligplaatsen leidt altijd tot welzijnsaantasting de ranglagere dieren ondervinden hiervan de grootste nadelen. Dit zijn zowel waarneembare als niet waarneembare welzijnsaantastingen.
  Overbezetting leidt tot verminderde gedragssynchronisatie, minder liggen, meer staan, meer agonistisch[3] gedrag, hogere infectiedruk, immunosuppressie als gevolg van chronische stress met daaruit voortkomend meer kans op ziektes.
- In tweede instantie kan dit (=welzijnsaantasting) tot aantasting van de gezondheid gaan leiden, zoals klauwproblemen, uierinfecties, hoog celgetal,

[2] [redacted] Departement Gezondheidszorg Landbouwhuisdieren, Universiteit Utrecht.
[3] Agonistisch gedrag is elk sociaal gedrag gerelateerd aan vechten. De term heeft een bredere betekenis dan het vertoon van agressief gedrag (vechten) omdat het ook gedrag daaraan voorafgaand of juist gedrag ter vermijding van agressie betreft. Bijvoorbeeld bedreigingen, vertonen/pronken, terugtrekken en onderdanig gedrag. Het is gedrag wat vertoont wordt wanneer er competitie is tot bepaalde bronnen zoals ligboxen of toegang tot het voerhek. Voorbeelden zijn dreigen, stoten, duwen of vechten.

echter geen gezondheidsaantasting wil niet zeggen dat er geen aantasting van het welzijn plaats vindt.

- Er is een lineair effect betreffende ligtijd: de mate van meetbare welzijnsaantasting, door verminderde ligtijd/meer staan neemt toe naarmate de overbezetting toeneemt. Overige welzijnsaantastingen; stress, verhoogde infectiedruk, verminderde gedragssynchronisatie gelden voor de gehele koppel.
- Onder de wetenschappelijke experts, ook die in bovengenoemde artikelen, lijkt een consensus te bestaan, dat de bezettingsgraad de 100 % niet zou mogen overschrijden. Diverse wetenschappelijke bronnen adviseren onderbezetting; d.w.z. méér ligplaatsen dan koeien. [redacted] (Faculteit Diergeneeskunde Utrecht) adviseert een ideale bezettingsgraad van 80%. Koeien moeten te allen tijde over een ligplaats kunnen beschikken. Zij moeten synchronisatie (kuddegedrag) kunnen vertonen.
- Overbezetting is een risicofactor voor het optreden van gezondheidseffecten en andere welzijnseffecten, andere risicofactoren kunnen het negatieve effect van overbezetting weer versterken.
- Er is een factor tijd, naarmate de blootstelling aan risicofactoren toeneemt, neemt ook de kans op zichtbaar effect toe. Zichtbare gezondheidseffecten ontstaan doordat het lichaam de welzijnsaantastingen niet meer heeft kunnen compenseren.
- Uit bedrijfseconomische analyses van melkveebedrijven, met en zonder, overbezetting is gebleken dat overbezetting nadelig is voor het bedrijfseconomisch resultaat. Hoewel economische overwegingen geen rol spelen bij de beoordeling van het welzijn van dieren, is dit aspect van belang om te noemen, om te onderbouwen dat het verlagen van de bezettingsgraad naar maximaal 100% voor een melkveebedrijf financieel voordeliger is dan overbezetting in stand te houden. [redacted]

De conclusie van deze analyse is dat er bij controles op dierenwelzijn ook naar eventuele overbezetting moet worden gekeken. Zeker op die bedrijven waar al welzijnsproblematiek speelt.

3] Uitspraak CBb 18 december 2018

Een aantal overwegingen uit de uitspraak van het CBb zijn relevant voor het voorgestelde advies voor handhaving. Deze betreffen onder andere:

- De NVWA heeft in casu aangetoond dat er sprake was van overbezetting door beschrijving van aangetroffen concrete omstandigheden op het bedrijf en de verwijzing naar wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke bronnen. De NVWA heeft de open normen niet uitgelegd als een absolute norm.
- De NVWA heeft toegelicht dat het gelet op de algehele inrichting van het bedrijf, niet mogelijk is om zodanige omstandigheden te creëren dat de runderen voldoende kunnen compenseren voor nadelige effecten als gevolg van de overbezetting. De NVWA heeft voldoende onderbouwing gegeven

> voor het opleggen van de maatregel dat de houder ervoor dient te zorgen dat in alle afdelingen op het bedrijf het aantal dieren in overeenstemming dient te zijn met het aantal beschikbare ligplaatsen, waarbij de bezetting maximaal 100% mag zijn. Die maatregel is in dit concrete geval gerechtvaardigd.

Het CBb geeft dus aan dat er voor het individuele geval duidelijk gemaakt moet worden waarom een maatregel wordt opgelegd om de bezettingsgraad terug te dringen tot maximaal 100%.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Divisie Landbouw & natuur

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]
[redacted]@nvwa.nl

Datum
10 januari 2017

agenda Open normen: overbezetting

Vergaderdatum en –tijd	17 januari 2017, 13:00 – 15:00 uur
Vergaderplaats	Zaal 0.47 Utrecht, Catharijnesingel 59

1. Opening
2. Doel bijeenkomst
3. Spelregels
4. Voorstel werkwijze
5. Vaststellen werkwijze

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Divisie Landbouw & natuur

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]
[redacted]@nvwa.nl

Datum
31 januari 2017

verslag

Kort verslag overleg Open normen

Vergaderdatum en –tijd	17 januari 2017, 13:00
Vergaderplaats	Utrecht, CS59, 0.47
Aanwezig	[redacted]
Afwezig	

1. **Opening**
   [redacted] opent het overleg.
2. **Doel bijeenkomst, spelregels en voorstel werkwijze**

[redacted]

3. **Vaststellen werkwijze**
   Het juridisch kader wordt besproken. Welke open norm willen we invullen als we spreken over bezettingsgraad bij melkvee. Welke wetgeving is van toepassing.

   [redacted] licht toe dat geschikte huisvesting van melkvee multifactorieel is en dat de verschillende factoren elkaar beïnvloeden. Comfort van de ligbox beïnvloedt bijvoorbeeld de ligtijd, net als lactatiestadium.

Geschikte ligplaatsen melkvee in ligboxenstal

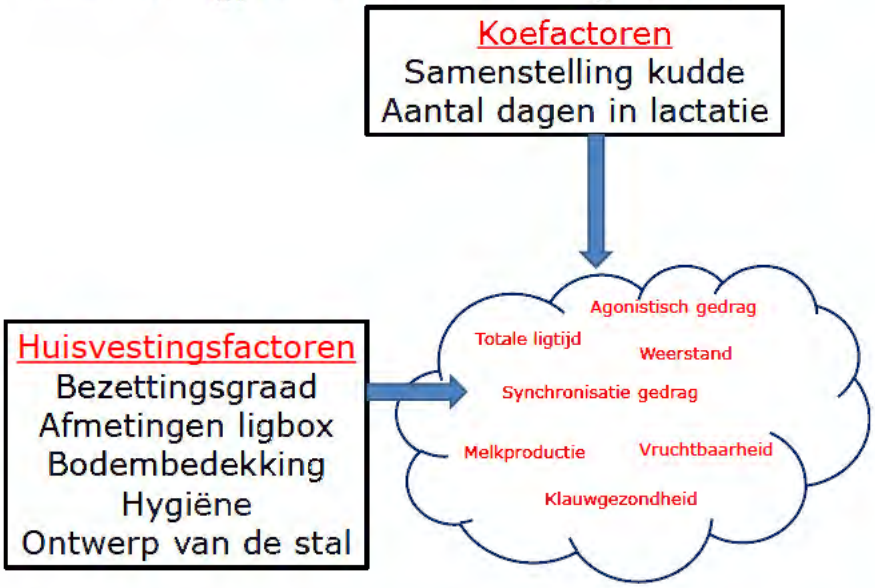

Er wordt gediscussieerd over welke wetgeving van toepassing is. Besluit houders van dieren 1.6 lid 2*: Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften,* wordt als uitgangspunt genomen.

Dit kan gecombineerd worden met Wet dieren 2.2 lid 8 en lid 10.
8 Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.
10 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voor het onderwerp, bedoeld in het negende lid, voor dieren of voor dieren behorende tot bepaalde diersoorten of diercategorieën, regels worden gesteld die betrekking hebben op onder meer:
(…). --> verwijzing naar Besluit houders van dieren

Besluit houders van dieren 1.7d. *Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier: d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;* kan eventueel ook gebruikt worden als alternatieve aanvliegroute. Hier is nog geen definitief besluit over genomen.

Geschikte ligplaatsen is niet alleen de bezettingsgraad, maar ook de juiste afmetingen, voldoende comfortabel etc. Gefocust zal worden op de huisvesting van melkvee met als focus ligboxenstal.

Zaken die uitgezocht moeten worden wat zijn de fysiologische en ethologische eisen van een rund en wanneer is dit voldoende en hoe kunnen we dit vervolgens constateren.

Hier is wetenschappelijke onderbouwing voor nodig.

Afspraken: afgesproken wordt dat iedereen relevante literatuur die al in zijn/haar bezit is aanlevert bij . Zij zal dit verzamelen en doorzetten naar de leden van de werkgroep.

Aan de hand van deze literatuur zal in het volgende overleg worden besproken wat de fysiologische en ethologische behoeften van een koe zijn en op welke onderdelen we nog informatie missen.

Het volgende overleg staat gepland op donderdag 9 februari.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Divisie Landbouw & natuur

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]
[redacted]@nvwa.nl

Datum
31 januari 2017

agenda Open normen: overbezetting

Vergaderdatum en –tijd	9 februari 2017, 13:00 – 15:00 uur
Vergaderplaats	Utrecht, St Jacobstraat 200, Moeraszaal

1. Opening
2. Verslag vorige bijeenkomst
3. Hoe gaan we nu verder
4. Bespreken literatuur
    a. Wetenschappelijke literatuur
    b. Beleidsmatige adviezen
    c. Stukken vanuit de sector
5. Eventuele conclusies
6. Vervolg overleg

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Divisie Landbouw & natuur

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]
[redacted]@nvwa.nl

Datum
13 maart 2017

agenda Open normen: overbezetting

Vergaderdatum en –tijd	16 maart 2017, 12.30 – 14:30 uur
Vergaderplaats	Maltazaal, NVWA, Geertjesweg 15, Wageningen

1. Opening
2. Verslag vorige bijeenkomst

   20170209 - notulen ligplaatsen.docx

3. Nota open normen voor MT L&N
   a. Nota

      Nota_voortgang_13 maart2017_vs2.docx

   b. Voor- en nadelen handhavingsopties

      Nota_voortgang_7m aart2017_bijlage.doc

   c. Vervolgtraject
   d. Evaluatie traject
4. Vervolg overleg

Conceptverslag van de bijeenkomst 9 februari 2017, 13:00u tot 15:00u te Utrecht
Open normen: ligplaatsen melkkoeien

Aanwezig:
[redacted]

1. **Opening**
   [redacted] opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. **Verslag vorige bijeenkomst**
   Opmerkingen naar aanleiding van het verslag
   Er wordt opgemerkt dat uit het verslag niet blijkt welke besluiten zijn genomen. Verzoek dit in een volgend verslag te verduidelijken.

   [redacted] stelt de notulen vast.

3. **Bespreking literatuur en stukken**
   Tijdens de behandeling van dit agendapunt worden niet alleen de ingebrachte stukken besproken, maar ook de aanleiding en het doel van deze bijeenkomsten en het juridisch kader.

   Aanleiding en doel
   Aanleiding van deze bijeenkomsten zijn de problemen in de handhavingspraktijk bij het opleggen van maatregelen bij overbezetting bij melkkoeien in ligboxstallen, onder meer bij [redacted].
   Het doel van deze bijeenkomst is om te komen tot een handhavingslijn/beleid. Wanneer stel je een overtreding vast, hoe wordt deze overtreding onderbouwd en met welke maatregel moet die overtreding worden opgeheven?
   Hoe die lijn moet worden uitgewerkt (beleid, werkinstructie, handhavingslijn) is nog niet duidelijk en zal ook in deze bijeenkomst aan de orde komen.

   Bespreking relevante literatuur en stukken
   Er is overeenstemming dat uit de stukken volgt dat er voor ieder rund een ligplaats in een ligboxenstal moet zijn. Hoewel bij een lichte overbezetting niet direct problemen waarneembaar zijn, staat vast dat het welzijn van melkkoeien wordt geschaad en dat het dier niet in zijn fysiologische en ethologische behoeften kan voorzien, als er niet voor ieder dier een ligbox is. Vooral het welzijn en gezondheid van ranglagere dieren wordt geschaad.

   Opgemerkt wordt dat in de zaak [redacted] ook meespeelde dat de onderbouwing niet was toegevoegd aan het beroepsdossier. Dit betekent dat uit de [redacted]-uitspraak niet volgt dat de norm niet 1-op-1 kan zijn. De norm moet een wetenschappelijke basis hebben of moet worden onderschreven door de sector, bijvoorbeeld in [redacted]. Een [redacted] in de melkveesector is er nu niet. [redacted] houdt overigens wel de 1-op-1-norm aan.

   Juridisch kader
   Verschillende voorschriften worden genoemd. Allereerst artikel 1.6 lid 2 Besluit houders van dieren: Een dier moet voldoende ruimte worden gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

   Daarnaast kan bij overbezetting sprake zijn van een overtreding van artikel 1.7 aanhef en onder d van het Besluit houders van dieren: Degene die een dier houdt draagt er zorg voor dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

   Artikel 2.2 lid 8 van de Wet dieren wordt ook genoemd: Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

   Vanuit juridisch oogpunt is het aan te raden om het zo zuiver mogelijk te houden. Het interventiebeleid is uitgewerkt in overtredingen per voorschrift en daarop volgende sancties.

Daarom wordt voorgesteld om artikel 1.6 lid 2 Besluit houders als uitgangspunt te houden.

Vervolg
Hoe moet de 1-op-1-norm doorwerken in de handhavingspraktijk?

[redacted]

Echter als de 1-op-1-norm wordt opgenomen in het interventiebeleid dan is de NVWA daar in haar handhavingspraktijk aan gehouden. De vraag is of dat wenselijk is.

Een alternatief is om te komen tot een gedifferentieerde norm. Bij het vaststellen van een overtreding van artikel 1.6 lid 2 Besluit houders van dieren neem je de genoemde omstandigheden mee, bijvoorbeeld aantal dieren, management, gezondheid.

Er is overeenstemming dat voor ieder rund een ligplaats het uitgangspunt moet zijn.
Hoe dit moet doorwerken in de handhavingspraktijk moet verder worden onderzocht.
Drie opties kunnen worden uitgewerkt:

1. Een strakke norm 1-op-1 opnemen in het interventiebeleid of beleidsregel.
2. Een gedifferentieerde norm (gecategoriseerde norm) waarbij rekening wordt gehouden met de omstandigheden van het geval (aantal dieren, diergezondheid etc) opnemen in interventiebeleid/ beleidsregel
3. Geen uitwerking van de open norm. Handhavingslijn uitzetten in de organisatie. Dat wil zeggen: blijven handhaven op overbezetting bij eclatante zaken. Bij ruime overbezetting de maatregel 1-op-1 opleggen. Zorgen dat voldoende onderbouwing 'op de plank ligt' om de maatregel case by case te verdedigen bij de rechter.

Voor deze drie opties zullen alle aspecten worden uitgewerkt (veterinair, politiek/bestuurlijk, juridisch). [redacted] en [redacted] nemen het voortouw.

Het is aan het MT om een besluit te nemen over het vervolg.

EZ DAD heeft aangeboden een kennisaanvraag te doen. [redacted] geeft aan van deze mogelijkheid gebruik te willen maken.

Over drie weken komen we weer bijeen.

4. [redacted] sluit de vergadering en dankt iedereen voor zijn aanwezigheid.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

MT Landbouw & Natuur

Divisie Landbouw & natuur

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]
F [redacted]
[redacted]@nvvwa.nl

Datum
13 maart 2017

Projectnaam
Omgaan met Open normen Dierenwelzijn

Opdrachtgever
MT L&N

Auteur
[redacted]

nota

Voortgang Project Open normen

Inleiding

De NVWA is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving t.a.v. dierenwelzijn bij landbouwhuisdieren en bedrijfsmatig gehouden gezelschapsdieren.
Het wettelijk kader hiervoor is de *Wet Dieren* en daaronder hangende regelgeving, met name het *Besluit houders van dieren* en bijpassende ministeriële regelingen.
Bij de totstandkoming van de Wet Dieren in 2013, is ervoor gekozen meer open normen, zogeheten doelvoorschriften, op te nemen. In plaats van de vele middelvoorschriften, zoals die daarvoor in de Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren waren opgenomen. Om ruimte voor de sector te geven om op meerdere wijzen tegemoet te komen aan de invulling van normen. En daarmee regeldruk te verminderen en tevens innovatie te stimuleren. De welzijnswetgeving is voor een groot gedeelte gebaseerd op Europese regelgeving die in de loop der jaren voor de diverse diersoorten tot stand is gekomen.
Het is wenselijk dat de NVWA en RVO op een transparante, consistente en juridisch houdbare manier omgaan met normen. Om die reden is er begin dit jaar een NVWA/RVO projectgroep van start gegaan met als opdracht een werkwijze te ontwikkelen die de NVWA en RVO in staat stellen op bovengenoemde manier om te gaan met open normen op het gebied van dierenwelzijn.
Als eerste heeft de projectgroep zich bezig gehouden met de open norm 'bezettingsgraad bij melkvee'. In deze nota wordt het proces tot nu toe beschreven en de resultaten daarvan gepresenteerd. Het MT wordt met deze nota een advies voorgelegd omtrent een beslissing die genomen dient te worden. Daarnaast wordt het proces geëvalueerd en op toepasbaarheid naar andere normen beoordeeld.
Ook bij RVO zal deze nota ter besluitvorming voorgelegd gaan worden.

Procesbeschrijving

Stap 1: *juridische selectie en definitie van de open norm*
De desbetreffende wetgeving (Wet dieren -> Besluit houders van dieren (BHvD)) kent geen norm 'bezettingsgraad' voor melkvee, maar wel bijvoorbeeld in het geval van vleeskuikens.
Dat betekent dat aansluiting gezocht moest worden bij de meest voor de hand liggende wettelijke voorschriften. Dat waren in eerste instantie:

Wet Dieren:
Art 1.3, lid 1: De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
Lid 2: [...] Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de

gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier,
Lid 3: Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:

a. dorst, honger en onjuiste voeding;
b. fysiek en fysiologisch ongerief;
c. pijn, verwonding en ziektes;
d. angst en chronische stress;
e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Specifieker wordt over huisvesting in het BHvD gezegd:
Art 1.6, lid 2: Een dier wordt *voldoende* ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften
Art 1.7, onder d: [dat een dier] een *toereikende* behuizing heeft onder *voldoende* hygiënische omstandigheden
Deze voorschriften gelden voor alle diersoorten waarop het BHvD van toepassing is, voor melkvee zijn – zoals boven al gezegd – verder geen specifieke normen opgenomen en daarmee wordt duidelijk dat het hier om een doelvoorschrift gaat (bewoordingen als 'voldoende' en 'toereikend').
Ten aanzien van het gebruik van doelvoorschriften in het geval van huisvesting en verzorging wordt in de toelichting bij de wettekst nog het volgende gezegd

Verschillende dieren behoeven uiteenlopende verzorging en huisvesting. Het vastleggen van gedetailleerde eisen voor het houden, verzorgen en huisvesten van alle te onderscheiden diersoorten legt een onevenredig zware last op de daarvoor beschikbare capaciteit en leidt tot een onaanvaardbare verhoging van de regeldruk. Vanwege de veelheid van dieren waarop deze bepalingen zien, is voor de vormgeving van deze bepalingen, overeenkomstig de in paragraaf 2.1.1 genoemde uitgangspunten, gebruik gemaakt van doelvoorschriften. […] Vanuit de gedachte dat de houder zich bij het doen en laten ten opzichte van de door hem gehouden dieren rekenschap moet geven van zijn verantwoordelijkheid voor die dieren en vanuit dat besef moet handelen, bieden de voorschriften de houders daarmee de ruimte om die middelen te kiezen waarmee het beoogde doel kan worden verwezenlijkt. Een verantwoorde invulling van de in de artikelen 1.6 tot en met 1.8 opgenomen basiseisen kan daarnaast ook worden verkregen door middel van door brancheorganisaties of andere organisaties van houders opgestelde gidsen voor goede praktijken, zoals de door de Sectorraad Paarden ontwikkelde Gids voor Goede Praktijken.

De wetgever richt zich hierbij nadrukkelijk tot de houder, en biedt tevens ook de mogelijkheid tot invulling van doelvoorschriften op branche/sector niveau door middel van Gidsen voor Goede Praktijken.
De projectgroep heeft er uiteindelijk voor gekozen om het zwaartepunt te leggen bij artikel 1.6, lid 2 omdat dit het meest algemene voorschrift is.
De wetgever geeft wel expliciet aan hoe verder invulling gegeven moet worden aan de notie 'voldoende ruimte' door te verwijzen naar 'ethologische' en 'fysiologische ' behoeften van het dier.

Stap 2: *Verzamelen van relevante kennis en expertise*
Aan alle leden van de projectgroep is gevraagd documenten in te brengen die konden ondersteunen bij het verder invullen van de notie 'ethologische en fysiologische' behoeften. Het kon gaan om:

- Wetenschappelijke publicaties
- Richtlijnen van sector- dan wel branche organisaties op het gebied van melkvee
- Regelgeving van andere EU-lidstaten
- …..

Vervolgens is door de projectgroep een analyse gedaan van deze literatuur. Alhoewel er verschillen waren tussen de desbetreffende publicaties was een aantal inzichten toch als gemeenschappelijk deler te onderkennen:-

- Koeien moeten te allen tijde over een geschikte ligplaats kunnen beschikken, ook de lager in rang staande dieren
- Het is normaal rundergedrag dat de dieren gezamenlijk – als kudde- gaan liggen. Dat betekent dat om aan dit gedrag te kunnen voldoen, er minstens even veel geschikte ligplaatsen als dieren moeten zijn
- Gebrek aan ligplaatsen leidt in eerste instantie tot welzijnsaantasting voor (een deel van) de dieren
- In tweede instantie kan dit tot aantasting van de gezondheid leiden, echter geen gezondheidsschade wil niet zeggen dat er geen aantasting van het welzijn plaats vindt
- Er is wel een gradatie in de totale welzijnsaantasting afhankelijk van de verhouding aanwezige dieren en beschikbare geschikte ligplaatsen. Ook andere factoren kunnen hier van invloed zijn.
- Bij de beoordeling van de bezettingsgraad spelen dus de verschillende factoren een rol:
    - Zijn er voldoende ligplaatsen
    - Zijn deze ook geschikt gelet op de minimale specificaties
    - Welke welzijnseffecten zijn waarneembaar
    - Welke gezondheidseffecten zijn waarneembaar

Stap 3: *definiëren handhavingsopties*
De eerste verantwoordelijkheid voor het inrichten van de juiste huisvestingsomstandigheden ligt bij de houder. Sector- en brancheorganisaties kunnen daar ook een rol bij spelen bijv. door het inrichten van kwaliteitssystemen en/of het opstellen van Gidsen voor goede praktijken. Toezicht en handhaving zijn flankerend, maar kunnen wel opwaartse druk creëren zodat de sector als geheel naar een hoger nalevingsniveau toe beweegt. Zeker als daarbij de principes van handhavingsregie goed toegepast worden.
Handhaving moet duidelijk, redelijk, proportioneel, maar ook consistent zijn. De algemene principes van handhaving en interventie zijn vastgelegd in het Algemene interventiebeleid (AIB) van de NVWA. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen 4 verschillende categorieën overtredingen met elk een eigen interventiebeleid. Handhaving op een open norm, in welke vorm dan ook uitgewerkt, moet passen in dit AIB.
Bij handhaving en het opleggen van maatregelen moet de juridische haalbaarheid getoetst worden, wat niet betekent dat er nooit risico genomen zou moeten worden, maar wel dat het dan om gecalculeerd risico moet gaan.

In de projectgroep zijn uiteindelijk drie handhavingsopties besproken ten aanzien van de open norm 'bezettingsgraad bij melkvee' [1].

1. Een strakke norm 1-op-1 opnemen in het interventiebeleid of beleidsregel. Elke afwijking wordt beschouwd als een overtreding waarop gehandhaafd dient te worden.

2. Een gedifferentieerde norm (gecategoriseerde norm) waarbij rekening wordt gehouden met de omstandigheden van het geval (aantal dieren, diergezondheid etc.) opnemen in interventiebeleid/ beleidsregel. Er wordt gecategoriseerd aan de hand van de categorieën uit het AIB: A & B: ernstige overtreding, altijd sanctioneren, C overtreding: eerst waarschuwing, D: geringe overtreding, niet sanctioneren, mededeling doen. De categorisering is richtinggevend, echter in individuele gevallen moet een inspecteur de mogelijkheid hebben onderbouwd af te wijken.

3. Geen uitwerking van de open norm. Handhavingslijn uitzetten in de organisatie. Dat wil zeggen: blijven handhaven op overbezetting bij eclatante zaken. Bij ruime overbezetting de maatregel 1-op-1 opleggen. Zorgen dat voldoende onderbouwing 'op de plank ligt' om de maatregel case by case te verdedigen bij de rechter.

In de bijlage zijn de voor- en nadelen van de drie bovengenoemde opties beschreven

<u>Stap 4</u>: *keuze maken in de wijze waarop de NVWA al dan niet gaat handhaven*
Het primaat hiervoor ligt bij het MT Landbouw & Natuur. Ten aanzien van de drie geformuleerde opties geeft de projectgroep het volgende advies mee:

Optie 1: niet doen, de juridische, veterinaire en bestuurlijk-politieke risico's zijn te groot.

Optie 2: ja, mits er een goed afwegingskader uitgewerkt wordt.

Optie 3: eventueel, echter de gesignaleerde risico's blijven aanwezig en daar kan lastig op gestuurd worden. Tegenover meer flexibiliteit staat dus een groter gebrek aan stuurbaarheid (vrijblijvendheid en kans op disuniformiteit). Ook hier is een gemeenschappelijk kader overigens wel noodzakelijk.

<u>Stap 5:</u> *vervolgtraject*
Los van de keuze die het MT maakt zijn in ieder geval de volgende vervolgstappen noodzakelijk :

- Goede wetenschappelijke onderbouwing van het standpunt van de NVWA in deze, in de vorm van een gedragslijn, beleidsregel dan wel memorandum van toelichting. EZ heeft het aanbod gedaan een kennisvraag hiervoor uit te willen zetten zodat er een NVWA/RVO onafhankelijke onderbouwing komt

[1] Zoals gedefinieerd aan de hand van art 1/.6, lid 2 van het BHvD

- Consistente handhaving bij vergelijkbare overtredingen
- Communicatie intern en extern over de gekozen lijn

Evaluatie van het traject tot nu toe
De projectgroep heeft een brede samenstelling waarin verschillende opvattingen, perspectieven en belangen leven. Er is wel één gemeenschappelijk doel, goede handhaving.
Door een brede vraag als 'hoe moet de NVWA' acteren bij overbezetting melkvee, gestructureerd aan te pakken is duidelijker geworden, hoe de NVWA met deze vraag om zou kunnen gaan.
Deze aanpak lijkt toepasbaar op vergelijkbare vragen.

Conclusies en aanbevelingen
Het MT wordt gevraagd een voorkeur uit te spreken voor één van de drie handhavingsopties rekening houdend met de adviezen daarbij van de projectgroep.

De projectgroep beveelt verder aan een kennisvraag uit te zetten.

Bijlage 1: Drie opties voor handhaving op overbezetting in ligboxenstal bij melkvee

1. Een strakke norm 1-op-1 opnemen in het interventiebeleid of beleidsregel.

	Veterinair	Politiek bestuurlijk	Juridisch	Intern
Voordelen	Sluit aan op de norm			Duidelijkheid, geen discussie
	Sluit aan bij wetenschappelijke inzichten			
Nadelen		Rigide	Groot juridisch afbreukrisico, rechtszaken op 102% kunnen verloren worden.	Gedwongen te handhaven bij de geringste overtreding

2. Een gedifferentieerde norm (gecategoriseerde norm) opnemen in interventiebeleid of beleidsregel.
Er komt een gemotiveerd afwegingskader dat verwijst naar literatuur en wetenschappelijk kennis. In dit afwegingskader wordt rekening gehouden met de omstandigheden per casus (aantal dieren, diergezondheid, etc.) Dit is niet vrijblijvend. Afwijken kan alleen met toestemming van de teamleider.

	Veterinair	Politiek bestuurlijk	Juridisch	Intern
Voordelen	Sluit aan op de norm	Flexibiliteit, ruimte voor maatwerk	Flexibiliteit, ruimte voor maatwerk	Flexibiliteit, ruimte voor maatwerk
	Koppeling met de ernst van de overtreding in de handhaving: situatie wordt duidelijk omschreven, aantal dieren, gezondheid etc.	Koppeling met de ernst van de overtreding in de handhaving: situatie wordt duidelijk omschreven, aantal dieren, gezondheid etc. Hierdoor grotere kans op acceptatie bij stakeholders	Koppeling met de ernst van de overtreding in de handhaving: situatie wordt duidelijk omschreven, aantal dieren, gezondheid etc. Vergroot de kans op juridische houdbaarheid	Uniformiteit door onderbouwing.
				Geeft duidelijkheid doordat er een afwegingskader is
Nadelen				Het is niet vrijblijvend. De ruimte van de individuele inspecteur wordt ingeperkt.
				Bij geringe overtredingen cat. D wordt alleen een mededeling gedaan, conform

		interventiebeleid, maar niet altijd acceptatie van de inspecteurs.

!! Voorbeeld!!: 102% is een geringe overtreding en als er geen afwijkingen aan de dieren te zien, mondelinge mededeling. 150% is ernstige overtreding.

Randvoorwaarde: goed onderbouwd afwegingskader.

3. Geen uitwerking van de open norm in categorieën. Handhavingslijn uitzetten in de organisatie: blijven handhaven op overbezetting bij eclatante zaken.
Bij ruime overbezetting de maatregel 1-op-1 opleggen. Zorgen dat voldoende onderbouwing 'op de plank ligt' om de maatregel case by case te verdedigen bij de rechter.

	Veterinair	Politiek bestuurlijk	Juridisch	Intern
Voordelen	Deskundigheid inspecteur staat centraal	Maximale flexibiliteit	Maximale flexibiliteit	Maximale flexibiliteit
			Meer kans op juridisch succes (in theorie)	
Nadelen	Wat is eclatant? Kans op slepende discussie	Buitenwereld ervaart het als gebrek aan uniformiteit/ willekeur	Wat is eclatant?	Wat is eclatant? Kans op slepende discussie
	Alleen ernstige zaken worden opgepakt, bij minder ernstige zaken is het dierenwelzijn ook in het geding, deze worden nu buiten beschouwing gelaten. Minder opwaartse druk	Niet transparant		Niet transparant
		Alleen ernstige zaken worden opgepakt, bij minder ernstige zaken is het dierenwelzijn ook in het geding, deze worden nu buiten beschouwing gelaten.		

titel	Werkinstructie Welzijn grazers			
code	HH02 DWZ 15	versie 04	ingangsdatum 11-02-2021	pag. 1 van 13

Versie	Datum	Toelichting
01	01-01-2020	Nieuwe werkinstructie, samenvoeging werkinstructie algemeen, meldingen en risicobedrijven
02	17-07-2020	Wijzigingen
03	18-01-2021	Wijzigingen
04	11-02-2021	Verwijzingen mappen TBM en bijlage aangepast

Inhoudsopgave

1 Onderwerp en wettelijke basis 2

1.1 *Algemene bepalingen welzijn 2*

1.2 *Ingrepen 2*

1.3 *Huisvestings- en verzorgingsnormen 3*

2 Begrippen 3

3 Benodigdheden 4

4 Werkwijze 4

4.1 [redacted] .

4.2 [redacted] *5*

4.3 ***Overbezetting runderen*** *5*

4.4 ***Kalveren*** *5*

4.5 [redacted] *7*

4.6 [redacted] *7*

4.7 [redacted] *7*

5 [redacted] **8**

6 [redacted] **8**

7 [redacted] **9**

6.1 [redacted] *9*

6.2 [redacted] *9*

8 Bijlage 1 10

9 Bijlage 2 Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Onderwerp en wettelijke basis

De werkinstructie 'Welzijn grazers' wordt gebruikt voor welzijnsinspecties van runderen, kalveren (melkvee- en roodvlees), paarden, schapen, geiten, overige productiedieren en niet voor productie gehouden dieren. Dit gaat om welzijnsprojecten en inspecties naar aanleiding van MOS-meldingen. Voor klimaatinspecties is een aparte werkinstructie opgesteld: 'Werkinstructie klimaatinspectie grazers'.

De inspectie dierenwelzijn is van toepassing op Richtlijn 98/58/EG van de Raad van 20 juli 1998 inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren, de Wet dieren en het Besluit houders van dieren en bestaat uit de volgende 3 onderwerpen:

- Algemene bepalingen welzijn;
- ingrepen;
- huisvestings- en verzorgingsnormen.

1.1 Algemene bepalingen welzijn

De algemene bepalingen hebben betrekking op:

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
2. Tot de in het eerste lid verboden gedragingen worden in ieder geval gerekend:
   a. een dier arbeid doen verrichten die kennelijk zijn krachten te boven gaat of waartoe het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;
   b. een koe met overvolle uier vervoeren of op een markt of openbare verkoping ten verkoop houden;
   c. bij de verlossing van een koe gebruikmaken van dierlijke trekkracht of van een niet daarvoor toegelaten krachttoestel, en
   d. een hond als trekkracht gebruiken met uitzondering van de sledehondensport, voor zover toegelaten.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen voorts gedragingen worden aangewezen die in ieder geval worden gerekend tot de verboden gedragingen, bedoeld in het eerste lid.
4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld voor een toelating als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c en d, of voor de bij algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het derde lid, aangewezen gedragingen.
5. Van de krachtens het derde lid aangewezen gedragingen kan, al dan niet in daarbij aangewezen gevallen, deel uitmaken het gebruik van voorwerpen die bij dieren pijn of letsel kunnen veroorzaken, dan wel de gezondheid of het welzijn kunnen benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.
7. Het bij en krachtens het eerste tot en met het zesde lid bepaalde is tevens van toepassing ten aanzien van andere dan gehouden dieren.

Artikel 2.2 Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

1.2 Ingrepen

De ingrepen hebben betrekking op (Zie werkinstructie 'Niet toegelaten ingrepen Grazers'):

Artikel 2.7 Handel in dieren

3. Het is verboden dieren waarbij een bij artikel 2.8 verboden lichamelijke ingreep is verricht voor de verkoop in voorraad te hebben, voor de verkoop aan te bieden, te verkopen en te kopen.

Artikel 2.8. Diergeneeskundige handelingen

1. Het is verboden:
   a. lichamelijke ingrepen te verrichten.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van:
   a. lichamelijke ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat;
   b. bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen lichamelijke ingrepen;
   c. overige bij of krachtens enig wettelijk voorschrift verplichte dan wel toegestane lichamelijke ingrepen.

Artikel 2.16 Vertoning dieren
3. Het is verboden deel te nemen aan tentoonstellingen of keuringen met dieren waarbij een bij artikel 2.8 verboden lichamelijke ingreep is verricht.
4. Het is verboden dieren waarbij een bij artikel 2.8 verboden lichamelijke ingreep is verricht, tot een tentoonstelling of keuring toe te laten.

1.3 Huisvestings- en verzorgingsnormen

Grondslagen voor het Besluit houders van dieren zijn de artikelen 2.2, lid 9 en 10 van de Wet dieren en de richtlijn nr. 98/95/EG van de Raad van de Europese Unie van 20 juli 1998 inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren (PbEG L 221).

Dieren die onder dit besluit vallen
Het Besluit houders van dieren is van toepassing op alle dieren die worden gehouden. Hoofdstuk 1 is van toepassing op alle dieren (zoogdieren, reptielen, amfibieën, vogels en vissen), terwijl hoofdstuk 2 geldt voor dieren welke voor landbouwdoeleinden worden gehouden. De algemene huisvestings- en verzorgingsnormen voor productiedieren worden in het laatstgenoemde hoofdstuk behandeld.

Paarden
Paarden die wel worden gehouden voor landbouwdoeleinden (melk, vlees, etc.) zijn productiedieren, overige paarden (maneges, fokkerijen, pensionstallen en particulier gehouden paarden) zijn niet voor productie gehouden dieren en vallen onder hoofdstuk 1 van het Besluit houders van dieren.

Artikelen Besluit houders van dieren (Zie bijlage 1 voor artikelinhoud)
Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen
Artikel 1.6. Houden van dieren
Artikel 1.7. Verzorgen van dieren
Artikel 1.8. Behuizing

Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen productiedieren
Artikel 2.3. Houden van productiedieren
Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
Artikel 2.5. Verlichting en ventilatie

Artikel 2.10. Bijhouden van gegevens.
Zie Toelichting 2.10 medisch register op de Werkwijzer.

2 Begrippen

De begrippen worden gehanteerd zoals in de Wet dieren en het Besluit houders van dieren zijn opgenomen.

Houder: eigenaar, houder of hoeder (artikel 1.1, Wet dieren)

In principe geldt dat de wet en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving uitsluitend van toepassing is op dieren die worden gehouden (artikel 1.2, eerste lid). Wat onder een gehouden dier moet worden verstaan, wordt op grond van artikel 3:107 van het BW aan de hand van verkeersopvattingen bepaald. Volgens jurisprudentie is hiervan in ieder geval sprake indien een dier zich in de beschikkingsmacht van de mens bevindt, hetgeen met zich brengt dat de mens verantwoordelijkheid voor deze dieren draagt. Voor een aantal bepalingen ter bescherming van het dier die los staan van het houderschap, bestaat een uitzondering op dit principe. Dit betreft de artikelen 2.1, 2.8, 2.9, 4.2, 5.4 en 5.10 van de wet. Deze bepalingen hebben betrekking op dierenmishandeling, de plicht om aan hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen, diergeneeskundige handelingen, ingrepen, preventie en bestrijding van dierziekten, zoönosen en ziekteverschijnselen en het treffen van maatregelen met betrekking tot dieren die een schadelijke stof hebben opgenomen of waarvan dit wordt vermoed. Deze voorschriften gelden – evenals de ter uitvoering daarvan in het onderhavige besluit opgenomen bepalingen – voor alle dieren,

gehouden of niet gehouden. Daarnaast zijn in hoofdstuk 1 van de wet de bepaling inzake de intrinsieke waarde (artikel 1.3) opgenomen.[1]

3 Benodigdheden

- Hygiënepakket: zie hygiëneprotocol bij het betreden van bedrijven met evenhoevigen en/ of pluimvee)
- Digitale afstandsmeter en/of rolmaat;
- Rekenmachine (smartphone);
- Fototoestel;

4 Werkwijze

[1] Zie nota van toelichting Besluit houders van dieren

[redacted]

4.2 Overbezetting runderen

Handhaving op overbezetting bij bedrijven met welzijnsovertredingen, waarbij als maatregel de bezettingsgraad maximaal 100% mag zijn. Als uitganspunt door middel van een last onder dwangsom.

Ten aanzien van andere overtredingen (mogelijke gevolgen van de overbezetting) zoals onhygiënische huisvesting en veel kreupele dieren kunnen daarnaast maatregelen worden opgelegd middels een last onder bestuursdwang. Deze overtredingen kunnen namelijk, indien nodig, ter plaatse hersteld worden door bijvoorbeeld het inschakelen van Agrarische Bedrijfsverzorging.

Motivatie voor deze handhavingsstrategie
- Uit welzijnsoogpunt zeer verdedigbaar op basis van de literatuur en gezaghebbende adviezen.
- In lijn met richtlijnen/wetgeving in andere Europese landen[2].
- EU advies: EU Recommendations concerning cattle: In loose housing, the number of animals housed should not exceed the number of cubicles available nor, if roughage is not provided ad lib., the number of eating places. It is advisable that spare cubicles should be available.
- Juridisch afbreuk risico is beperkt; deze lijn is succesvol gebleken in een recente uitspraak van het CBb van 18 december 2018.
- Er is sprake van een urgentie bij deze groep bedrijven.

Tegelijkertijd moet de sector in haar eigen rol en verantwoordelijkheid gezet worden en blijven. Met name de kwaliteitssystemen spelen hier een grote rol. Hierin zijn al eisen ten aanzien van bezettingsgraad opgenomen. De groep bedrijven waar sprake is van welzijnsproblematiek zoals aangeduid in deze nota is een subgroep met specifieke problematiek en niet representatief voor de sector als geheel. Dit rechtvaardigt een specifieke aanpak. Voor een uitgebreide toelichting op basis van de door de projectgroep gevolgde werkwijze: zie bijlage 2.

[redacted]

[2] Engeland: Defra Code of Recommendations for the Welfare of Livestock, Cattle, DEFRA march 2003
Duitsland, Nedersaksen: Landwirtschaftskammer Niedersachsen en Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz, Tierschutzleitlinie für die Milchkuhhaltung
Zwitserland: https://www.blv.admin.ch/blv/de/home/tiere/tierschutz/nutztierhaltung/rinder/haltung-rind.html
Oostenrijk: https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003820

4.5

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

8 Bijlage 1

Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen

Artikel 1.6. Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7. Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8. Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet

Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen productiedieren

Artikel 2.3. Houden van productiedieren

Wanneer een dier permanent of geregeld wordt aangebonden, vastgeketend of geïmmobiliseerd, wordt het voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.5. Verlichting en ventilatie

1. Onverminderd artikel 1.8, eerste lid, wordt een dier niet permanent in het duister of in kunstlicht gehouden zonder dat dit voor een passende periode wordt uitgeschakeld en is, indien het beschikbare natuurlijke licht niet voldoende is voor de ethologische en fysiologische behoeften van het dier, in de ruimte waarin het dier wordt gehouden geschikt kunstlicht aanwezig.
2. In een ruimte waarin dieren worden gehouden is voldoende verlichting aanwezig voor een grondige controle van die dieren op elk willekeurig tijdstip.
3. Het materiaal dat wordt gebruikt voor de behuizing waarin een dier wordt gehouden is niet schadelijk voor het dier en kan grondig gereinigd en ontsmet worden.
4. De luchtcirculatie, het stofgehalte van de lucht, de temperatuur, de relatieve luchtvochtigheid en de gasconcentraties in de omgeving van het dier zijn niet schadelijk voor het dier.
5. Indien de gezondheid en het welzijn van een dier afhankelijk is van een kunstmatig ventilatiesysteem, is dat voorzien van een passend noodsysteem waarmee voldoende verse lucht kan worden aangevoerd om de gezondheid en het welzijn van het dier te waarborgen als het hoofdsysteem uitvalt.
6. Indien het ventilatiesysteem, bedoeld in het vijfde lid, uitvalt, treedt een alarmsysteem in werking, dat regelmatig wordt getest.
7. Voeder- of drinkinstallaties zijn zo ontworpen, gebouwd en geplaatst dat het gevaar voor verontreiniging van voer en water, alsmede mogelijke schadelijke gevolgen van rivaliteit tussen dieren tot een minimum worden beperkt.
8. De in dit artikel bedoelde apparatuur die noodzakelijk is voor de gezondheid en het welzijn van een dier wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
9. Indien bij de controle, bedoeld in het achtste lid, defecten worden geconstateerd, worden deze onmiddellijk hersteld of, indien herstel niet mogelijk is, worden de nodige maatregelen getroffen om de gezondheid en het welzijn van het dier veilig te stellen.

9 Bijlage 2

Toelichting op basis van gevolgde werkwijze van de projectgroep

1] Definitie bezettingsgraad en juridische duiding

Onder bezettingsgraad wordt verstaan het aantal aanwezige dieren in relatie tot het aantal beschikbare en geschikte ligplaatsen. Een bezettingsgraad van 110 % betekent dat er 10 % meer dieren aanwezig zijn, dan dat er geschikte ligplaatsen beschikbaar zijn. In de Wet dieren of het Besluit houders van dieren ontbreekt een bepaling die letterlijk spreekt van de bezettingsgraad bij melkvee. De wettelijke grondslag voor het beoordelen van de bezettingsgraad is te herleiden tot artikel 1.6 lid 2, *Besluit houders van dieren* en de daarin opgenomen open norm*:* een dier wordt *voldoende* ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Het hier genoemde art 1.6, lid 2 Besluit houders van dieren (Bhvd) geldt voor alle diersoorten waarop het Bhvd van toepassing is. Voor melkvee zijn verder geen specifieke normen hieromtrent opgenomen en daarmee wordt duidelijk dat het hier om een doelvoorschrift gaat (bewoordingen als 'voldoende' en 'toereikend').
Onder de fysiologische en ethologische behoeften wordt dan in dit kader verstaan het gedrag dat een rund kan gaan liggen op het moment dat het dier daar behoefte aan heeft, op een ligplaats die ook geschikt is om te gaan liggen. Schoon, droog en comfortabel.

Overbezetting kan tevens een overtreding opleveren van Besluit houders van dieren, artikel 1.7, onder d ('toereikende behuizing met droge en schone ligplaatsen'), en artikel 2.2 lid 8 ('onthouden nodige verzorging') Wet dieren. Overbezetting kan hier zelfstandig onderdeel van de welzijnsproblematiek zijn, maar ook als risicofactor andere problematiek in de hand werken op het gebied van diergezondheid en/of dierenwelzijn. Benadelen van welzijn, zonder redelijk doel, is verboden volgens artikel 2.2 Wet dieren.

2] Beoordeling wetenschappelijke inzichten t.a.v. bezettingsgraad en eventuele overbezetting/opvattingen van gezaghebbende experts

Er is een breed scala aan wetenschappelijke en andere publicaties bekeken, daarnaast is er een gesprek gevoerd met een gezaghebbende expert[3]. De voornaamste conclusies hieruit zijn:

- Gebrek aan ligplaatsen leidt altijd tot welzijnsaantasting de ranglagere dieren ondervinden hiervan de grootste nadelen. Dit zijn zowel waarneembare als niet waarneembare welzijnsaantastingen. Overbezetting leidt tot verminderde gedragssynchronisatie, minder liggen, meer staan, meer agonistisch[4] gedrag, hogere infectiedruk, immunosuppressie als gevolg van chronische stress met daaruit voortkomend meer kans op ziektes.
- In tweede instantie kan dit (=welzijnsaantasting) tot aantasting van de gezondheid gaan leiden, zoals klauwproblemen, uierinfecties, hoog celgetal, echter geen gezondheidsaantasting wil niet zeggen dat er geen aantasting van het welzijn plaats vindt.
- Er is een lineair effect betreffende ligtijd: de mate van meetbare welzijnsaantasting, door verminderde ligtijd/meer staan neemt toe naarmate de overbezetting toeneemt. Overige welzijnsaantastingen; stress, verhoogde infectiedruk, verminderde gedragssynchronisatie gelden voor de gehele koppel.
- Onder de wetenschappelijke experts, ook die in bovengenoemde artikelen, lijkt een consensus te bestaan, dat de bezettingsgraad de 100 % niet zou mogen overschrijden. Diverse wetenschappelijke bronnen adviseren onderbezetting; d.w.z. méér ligplaatsen dan koeien. [redacted] (Faculteit Diergeneeskunde Utrecht) adviseert een ideale bezettingsgraad van 80%. Koeien moeten te allen tijde over een ligplaats kunnen beschikken. Zij moeten synchronisatie (kuddegedrag) kunnen vertonen.
- Overbezetting is een risicofactor voor het optreden van gezondheidseffecten en andere welzijnseffecten, andere risicofactoren kunnen het negatieve effect van overbezetting weer versterken.

---

[3] [redacted] Departement Gezondheidszorg Landbouwhuisdieren, Universiteit Utrecht.

[4] Agonistisch gedrag is elk sociaal gedrag gerelateerd aan vechten. De term heeft een bredere betekenis dan het vertoon van agressief gedrag (vechten) omdat het ook gedrag daaraan voorafgaand of juist gedrag ter vermijding van agressie betreft. Bijvoorbeeld bedreigingen, vertonen/pronken, terugtrekken en onderdanig gedrag. Het is gedrag wat vertoont wordt wanneer er competitie is tot bepaalde bronnen zoals ligboxen of toegang tot het voerhek. Voorbeelden zijn dreigen, stoten, duwen of vechten.

- Er is een factor tijd, naarmate de blootstelling aan risicofactoren toeneemt, neemt ook de kans op zichtbaar effect toe. Zichtbare gezondheidseffecten ontstaan doordat het lichaam de welzijnsaantastingen niet meer heeft kunnen compenseren.
- Uit bedrijfseconomische analyses van melkveebedrijven, met en zonder, overbezetting is gebleken dat overbezetting nadelig is voor het bedrijfseconomisch resultaat. Hoewel economische overwegingen geen rol spelen bij de beoordeling van het welzijn van dieren, is dit aspect van belang om te noemen, om te onderbouwen dat het verlagen van de bezettingsgraad naar maximaal 100% voor een melkveebedrijf financieel voordeliger is dan overbezetting in stand te houden.

De conclusie van deze analyse is dat er bij controles op dierenwelzijn ook naar eventuele overbezetting moet worden gekeken. Zeker op die bedrijven waar al welzijnsproblematiek speelt.

3] Uitspraak CBb 18 december 2018

Een aantal overwegingen uit de uitspraak van het CBb zijn relevant voor het voorgestelde advies voor handhaving. Deze betreffen onder andere:

- De NVWA heeft in casu aangetoond dat er sprake was van overbezetting door beschrijving van aangetroffen concrete omstandigheden op het bedrijf en de verwijzing naar wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke bronnen. De NVWA heeft de open normen niet uitgelegd als een absolute norm.
- De NVWA heeft toegelicht dat het gelet op de algehele inrichting van het bedrijf, niet mogelijk is om zodanige omstandigheden te creëren dat de runderen voldoende kunnen compenseren voor nadelige effecten als gevolg van de overbezetting. De NVWA heeft voldoende onderbouwing gegeven voor het opleggen van de maatregel dat de houder ervoor dient te zorgen dat in alle afdelingen op het bedrijf het aantal dieren in overeenstemming dient te zijn met het aantal beschikbare ligplaatsen, waarbij de bezetting maximaal 100% mag zijn. Die maatregel is in dit concrete geval gerechtvaardigd.

Het CBb geeft dus aan dat er voor het individuele geval duidelijk gemaakt moet worden waarom een maatregel wordt opgelegd om de bezettingsgraad terug te dringen tot maximaal 100%.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
[redacted]

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
2

Relatienummer
[redacted]

Datum 10 februari 2017
Betreft Toepassen spoedbestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 6 februari 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik heb op 6 februari 2017 spoedbestuursdwang toegepast. Het doel van de spoedbestuursdwang was ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelde. De spoedbestuursdwang was van toepassing op uw runderen. Omdat de gezondheid en/of het welzijn van een aantal van uw runderen erg slecht was, zijn 43 runderen op 6 februari 2017 in bewaring genomen. Ik heb uw runderen in een geschikte huisvesting bij een opslaghouder geplaatst. Tevens is een onafhangkelijk dierenarts geconsulteerd. Voor het consulteren van de dierenarts en de opvang zijn kosten gemaakt. Deze kosten breng ik bij u in rekening. U ontvangt later van mij een brief hierover. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Ik heb u niet vooraf de mogelijkheid gegeven om binnen een bepaalde tijd zelf maatregelen te nemen om de situatie te herstellen. Bij spoedbestuursdwang is de situatie zo ernstig dat het noodzakelijk is om gelijk maatregelen te treffen. Een termijn voor herstel is niet meer mogelijk.

Ik wil de kosten van inbewaringname niet onnodig laten oplopen. Daarom ben ik van plan om uw dieren over te dragen aan derden zodra de gezondheidstoestand van de dieren voldoende is. De geplande datum hiervoor is 27 februari 2017.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
9 februari 2017

Onze referentie
[redacted]

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle was vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen ernstig waren aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Motivatie
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten. U heeft nagelaten:

- bovengenoemde dieren van een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer te voorzien, dan wel het voer op een voor het dier toegankelijke wijze aan te bieden. Een slechte voervoorziening benadeelt de gezondheid van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand tegen ziekten verlagen en hun gezondheidsrisico's verhogen.
- de dieren van vers water te voorzien, dan wel het water op een voor het dier toegankelijke wijze aan te bieden. Water is een primaire levensbehoefte.
- de dieren goed te huisvesten. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.
- de dieren (veterinaire/medische) zorg te geven. De dierhouder is hier primair verantwoordelijk voor.

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Hoe krijgt u uw dieren terug?
U kunt uw dieren zelf terugkrijgen als u aan bepaalde voorwaarden voldoet. Wilt u de dieren terug, geef dit voor 16 februari 2017 aan mij door. U krijgt dan informatie van mij over welke kosten u moet betalen en aan welke voorwaarden u moet voldoen.

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
9 februari 2017

Onze referentie
[redacted]

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Moet u een bedrag betalen? Doe dit in ieder geval, ook als u een bezwaarschrift indient. Wordt uw bezwaar gegrond verklaard, dan krijgt u het bedrag terug van ons.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

[redacted]

De teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
9 februari 2017

Onze referentie
[redacted]

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31

1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
9 februari 2017

Onze referentie
[redacted]

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.

5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
9 februari 2017

Onze referentie
[redacted]

Bijlage: Indicatie kosten bij inbewaring genomen dieren

Indien u de opgelegde maatregelen niet binnen de gestelde termijn uitvoert zal er bestuursdwang worden toegepast. Dit houdt in dat ik de maatregelen op uw kosten zal laten uitvoeren (artikel 5:25 Algemene wet bestuursrecht). Eén van de maatregelen kan in het uiterste geval inhouden dat dieren in bewaring worden genomen. De kosten verbonden aan de uitvoering van bestuursdwang kunnen zeer hoog oplopen.

Opvangkosten per dier per dag (ex. BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn - 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Naast deze opvangkosten zullen, indien van toepassing, onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden:

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.)
- inschakelen beveiliging
- aanschaf van noodzakelijke materialen
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Het is dus raadzaam om de opgelegde maatregelen tijdig uit te voeren, zodat het eventuele kosten verhaal in uw geval niet nodig zal zijn.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referentie
492-29016

Uw brief van
22 februari 2017

Uw referentie

Bijlagen
1

Datum 21 april 2020
Betreft Beslissing op bezwaarschrift

Geachte heer [redacted]

U hebt op 22 februari 2017 bezwaar aangetekend tegen mijn besluit van 10 februari 2017. In dit besluit heb ik de op 6 februari 2017 uitgevoerde spoedbestuursdwang op schrift gesteld. Het besluit is gebaseerd op de Wet dieren en het Besluit houders van dieren (Bhd).

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaren ongegrond.

Het proces tot nu toe
Op 6 februari 2017 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) uw bedrijf geïnspecteerd op de bepalingen van de Wet dieren. Vanwege de overtredingen die geconstateerd zijn is er direct spoedbestuursdwang toegepast en zijn er 43 runderen meegevoerd en opgeslagen. Deze beslissing is op 10 februari 2017 op schrift gesteld.

Tegen deze beslissing hebt u op 22 februari 2017 bezwaar aangetekend.

Uw toenmalige gemachtigde heeft op 11 juli 2018 uw bezwaren mondeling toegelicht.
U hebt vervolgens aangegeven dat u geen gebruik meer maakt van deze gemachtigde. Om deze reden hebt u zelf op 4 maart 2020 al deze bezwaren mondeling toegelicht tijdens een hoorzitting bij de NVWA in Utrecht.

Uw bezwaar
U hebt in uw bezwaarschrift de volgende gronden aangevoerd. Er is allereerst niet aangegeven welke constatering voor welk rund geldt. Het is om die reden onmogelijk voor u om verweer te voeren. Daarnaast waren uw dieren niet in een slechte conditie.

Met betrekking tot de schone en droge ligplaats geeft u aan dat ook hier niet duidelijk is om welke runderen het gaat en is er niet gekeken naar alternatieve

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

oplossingen. Het voorgaande geldt ook voor de behuizing van dieren. Er is in het algemeen niet gekeken naar een minder bezwarende oplossing dan meevoeren en opslaan.

Uw toenmalige gemachtigde is tijdens de hoorzitting van 11 juli 2018 nog ingegaan op een aantal producties die ik heb ingebracht in een zaak bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) van [redacted], kenmerk [redacted] Naar de mening van uw gemachtigde levert de overbezetting in uw stal geen overtreding van het Bhd op.

Tijdens de hoorzitting van 4 maart 2020 hebt u aangegeven dat het handelen van de NVWA wordt ingegeven door de wens uw kopersnummer af te nemen. In verbinding hiermee wil de NVWA uw veestapel klein houden in verband met het fosfaatreductieplan.

Ten slotte bent u van mening dat eerst uw verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) behandeld moeten worden voordat op uw bezwaren beslist kan worden.

Toelichting op deze beslissing
Uw bezwaren heb ik zorgvuldig beoordeeld en de besluiten heroverwogen. De conclusie is dat uw bezwaren ongegrond zijn. Hierna kunt u lezen waarom.

Geconstateerde overtredingen

Op 6 februari 2017 heeft de NVWA verschillende overtredingen van het Bhd geconstateerd op uw bedrijf. Voor een overzicht van deze overtredingen verwijs ik naar het Rapport van Bevindingen met nummer 99244. Deze overtredingen zijn bevestigd door twee dierenartsen. U hebt hier een verklaring van uw eigen dierenarts ([redacted]) tegen in gebracht. Dierenarts [redacted] is van mening dat er geen sprake was van dierverwaarlozing of ernstig dierenleed dat het meevoeren en opslaan van de dieren rechtvaardigde.

Voor de vaststelling van de geconstateerde overtredingen ga ik uit van de vaststelling van de dierenarts van de NVWA en de onafhankelijke dierenarts die er bij geroepen is. De reden hiervoor is dat deze dierenartsen gedetailleerd weergeven op welke manier de dieren gehouden worden en ook gedetailleerd de gezondheidstoestand van de dieren benoemen. Als voorbeeld wijs ik op de veterinaire verklaring van [redacted]. In deze verklaring staan onder meer de volgende passages:

> *"In de ligboxenstal zelf zag ik dat in het gedeelte van de stal aan de kant van de melkput de mest boven de roosters stond. Ik zag dat de ligboxen gevuld waren met een mengsel van stro en mest. Ik zag dat de roosters tussen de twee rijen ligboxen vervuild waren met stro en mest. Ik zag dat de ligboxen van de koeien niet hygiënisch waren. Ik zag dat er meer koeien in de stal aanwezig waren dan er ligboxen waren. Door telling stelden inspecteurs [redacted] vast dat er 46 volwassen runderen en meerdere kalveren in de stal aanwezig waren, terwijl er slechts 36 ligplekken beschikbaar waren. Ik zag dat enkele ligboxen niet*

correct waren afgesteld, waardoor zij niet beschikbaar waren voor de runderen."
[redacted], geboren [redacted] ziet er uit als 3-4 maanden
[redacted] geboren [redacted] ziet er uit als 4 Maanden
[redacted], geboren [redacted] ziet eruit als 4-5 maanden
[redacted], geboren [redacted] ziet eruit als 3-4 maanden
[redacted], geboren [redacted], ziet eruit als 4-5 maanden
[redacted]. Geboren [redacted] ziet eruit als 4 - 5 maanden"

"Ik zag twee kreupele runderen, [redacted] linker achterpoot (hok 8) en [redacted] rechter achterpoot (hok 9).
Veterinaire Verklaring
Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
L&N03 DWZ 42 versie: 1 – 01.03.2015 pagina 5 van 12
Rund [redacted] lag buiten achter de silo. De aanwezige medewerkster vertelde ons dat het dier niet kon staan, maar met de heupklem overeind geholpen moest worden. Ik hoorde de koe regelmatig kreunen. Ik vroeg of dit rund door een dierenarts gezien was. De medewerker vertelde mij dat de eigen dierenarts later die dag zou komen. Rund [redacted] is later door een door RVO aangewezen, onafhankelijke praktiserend dierenarts onderzocht. Deze stelde vast dat het dier hoge koorts had, en leed aan een actieve uierontsteking met stinkende melk en gasontwikkeling in het uier."

"Ik zag op de voergang tussen de andere kalveren een ziek kalf [redacted] liggen. Ik zag dat het kalf een dekje ophad. Ik zag dat de achterhand en de achterkant van het dekje bezoedeld waren met diarree. Ik zag dat het kalf traag en slap was. Desgevraagd verklaarde de medewerkster dat het kalf volgens het normale protocol behandeld was. Zij kon of wilde mij niet zeggen wat dat protocol inhield"

Uit bovenstaande passages blijkt duidelijk dat er op uw bedrijf veel dieren in een slechte conditie aanwezig waren. Deze dieren werden ook nog eens gehouden op een manier die in strijd is met de minimale vereisten die zijn opgenomen in het Bhd. Met name de artikelen 1.6, tweede lid (voldoende ruimte voor de fysiologische en ethologische behoeften van dieren), 1.7, onder d (huisvesten onder voldoende hygiënische omstandigheden) en 1.7, onder c (een rund dat ziek of gewond is dient op passende wijze verzorgd te worden) zijn overtreden.

Deze bevindingen worden, zoals ik hier boven al aangaf bevestigd door een onafhankelijke dierenarts [redacted] die op 6 februari 2017 eveneens ter plekke is geweest.

Zo geeft deze dierenarts aan dat er veel ernstig onderontwikkelde dieren staan. Daarnaast is er gebrek aan voldoende vers voer, ligt het voer deels voor het hek en deels in het hok, op en in de mest. In zijn algemeenheid is de hygiëne toestand op het bedrijf slecht.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

Voorts constateert deze dierenarts dat in enkele hokken 5 tot 10 centimeter drijfmest op de roosters ligt. De boxinrichting is in veel gevallen te klein voor de aanwezige dieren, danwel beschadigd, gebroken of krom.

Zoals gezegd is de verklaring van dierenarts [redacted] onvoldoende gedetailleerd om de constateringen van dierenartsen [redacted] te weerleggen.

Eveneens blijkt uit de genoemde verklaringen van dierenartsen [redacted] op welke plek en ten aanzien van welk dier de overtredingen geconstateerd zijn. Ik kan u dus niet volgen in uw stelling dat onvoldoende blijkt welke constatering voor welk rund geldt.

Gelet op bovenstaande verklaringen ben ik van mening dat voldoende vaststaat dat u meerdere bepalingen van het Bhd overtreden hebt op 7 februari 2017.

<u>Toepassen bestuursdwang</u>
Op basis van de Wet dieren ben ik bij constatering van bovengenoemde overtredingen bevoegd een last onder bestuursdwang op te leggen. Indien de situatie echter spoedeisend is kan bestuursdwang worden toegepast zonder een voorafgaande last.
Ik ben van mening dat in dit geval de situatie dermate spoedeisend was dat ik direct bestuursdwang kon toepassen zonder voorafgaande last.
Daarnaast ben ik van mening dat het meevoeren en opslaan van de dieren in dit geval een proportionele uitvoering van bestuursdwang was. Hierbij wijs ik uitdrukkelijk op de veterinaire verklaring van dierenarts [redacted]

"er zijn 43 stuks jongvee meegevoerd en opgeslagen. Een deel van deze dieren was zodanig mager en achtergebleven in groei dat onder de condities en het management op het bedrijf herstel op locatie niet meer mogelijk was. Een ander deel van de dieren werd meegevoerd en opgeslagen omdat de hygiëne op het bedrijf zo slecht was dat de dieren niet in hun stallen konden blijven. Gezien de hoge bezettingsdichtheid op het bedrijf, gebrek aan alternatieve, schonere huisvesting, de overvolle mestputten, en de oncoöperatieve houding van de veehouder die iedere vorm van communicatie afwees, was het slechts mogelijk het welzijn van de dieren te borgen door ze mee te voeren en op te slaan."

Deze visie wordt onderschreven door dierenarts [redacted]. Deze dierenarts geeft aan dat het vanuit het oogpunt van diergezondheid en dierenwelzijn onverantwoord is om circa 35 onderontwikkelde en ondervoede dieren in de jongveestal op het bedrijf te laten staan.

Daar komt nog bij dat de specifieke situatie op uw bedrijf zo is dat er in uw ligboxenstal in beginsel maar één dier per ligbox gehuisvest mag worden.
Ik verwijs hierbij naar de uitspraak van het CBb van [redacted] De omstandigheden op uw bedrijf in 2016 die tot deze uitspraak geleid hebben acht ik in overeenstemming met de situatie in 2017 die thans ter discussie staat. Om deze reden heb ik ook in 2017 enkele dieren meegevoerd en opgeslagen teneinde de overbezetting op te heffen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

Uw kopersnummer
Ik kan u niet volgen in uw stelling dat het handelen van de NVWA is ingegeven om uw kopersnummer af te nemen. Ik verwijs ter onderbouwing van deze stelling naar het rapport van bevindingen. De overtredingen die daar zijn beschreven staan volledig los van uw kopersnummer. Evenmin is mij iets bekend van een intentie om uw kopersnummer af te nemen.

De Wob
U hebt aangegeven dat u eerst uw verzoeken op grond van de Wob behandeld wenst te hebben voordat ik op uw bezwaren kan beslissen.
Ik deel deze visie niet. Ik dien op grond van artikel 3:2 van de Awb de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en af te wegen belangen voordat ik op uw bezwaren beslis. Ik heb aan deze verplichting invulling gegeven door alle relevante stukken te verzamelen die ten grondslag hebben gelegen aan het bestreden besluit. Deze stukken zijn eveneens in uw bezit. Vervolgens heb ik mij aan de hand van deze stukken, in combinatie met hetgeen u schriftelijk en mondeling hebt aangevoerd, een oordeel gevormd over de rechtmatigheid van het bestreden besluit. Daarmee heb ik voldaan aan de verplichtingen die ik op grond van de Awb heb. U bent eveneens in voldoende mate in de gelegenheid gesteld uw grieven kenbaar te maken en te motiveren. De uitkomst van een Wob procedure heeft in dit kader geen relatie tot onderhavige bezwaarprocedure.

Conclusie
Alles overwegend hebben de door u aangedragen bezwaren niet tot een ander oordeel geleid dan dat ik in het primaire besluit heb gegeven. Om deze reden verklaar ik uw bezwaren ongegrond.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar Het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Postbus 20021, 2500 EA, Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

Bijlage: Regelgeving

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:29
1 Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1 Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.

2 Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren

Artikel 2.2
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6
1 De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.

2 Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

3 Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Artikel 1.7
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
(…)
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
21 april 2020

Onze referentie
492-29016

Artikel 1.8
(…)
2 de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden

Artikel 2.4
(…)
4 een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5 wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
[redacted]

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
3

Relatienummer
[redacted]

Datum 22 maart 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 6 februari 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen. In het besluit met dagtekening 2 maart 2017 en onze referentie G2017002911 staat een advies. Dit advies komt hierbij te vervallen en wordt middels deze last als maatregel opgelegd. U moet een maatregel nemen voor 29 maart 2017. U voorkomt hiermee dat ik de maatregel op uw kosten laat uitvoeren. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen is aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het toezichtrapport van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
22 maart 2017

Onze referentie
[redacted]

Welke maatregel is nodig?
U moet de maatregel nemen voor 29 maart 2017:
Zorg dat in alle afdelingen op uw bedrijf het aantal dieren in overeenstemming is met het aantal beschikbare ligplaatsen. De bezetting in een ligboxenstal mag maximaal 100% zijn. Dit houdt in dat u in uw ligboxstal maximaal 36 runderen mag huisvesten.

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Moet u een bedrag betalen? Doe dit in ieder geval, ook als u een bezwaarschrift indient. Wordt uw bezwaar gegrond verklaard, dan krijgt u het bedrag terug van ons.

Meer informatie
Heeft u vragen, klik dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:
[redacted]

De teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Kopie toezichtrapport NVWA 99244
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
22 maart 2017

Onze referentie
[redacted]

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
22 maart 2017

Onze referentie
[redacted]

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]
T [redacted]

Onze referentie
G2017003200

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
3

Relatienummer
[redacted]

Datum 28 maart 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 28 maart 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen en de runderen die u verzorgt. U moet een aantal maatregelen nemen binnen de gestelde termijnen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren en/of dieren in bewaring neem. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en/of het welzijn van uw runderen en de runderen die u verzorgt is aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
28 maart2017

[redacted]
G2017003200

Welke maatregelen zijn nodig?
U moet maatregel 1 binnen één uur na uitreiking van dit besluit nemen en de maatregelen 2 t/m 5 nemen voor 29 maart 2017 om 11:00 uur:

1. [redacted]
2. [redacted]
3. Zorg dat elk rund te allen tijde over een schone, droge en comfortabele ligplaats kan beschikken. Verwijder hiertoe de mest boven de roosters en strooi de ligplekken voldoende en ruim in.
4. [redacted]
5. [redacted]

Motivering
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten. U heeft nagelaten:

- [redacted]
- [redacted]
- De runderen goed te huisvesten. Uw runderen beschikken niet over een schone, droge en comfortabele ligplaats. De mest kwam boven de roosters uit. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
28 maart2017

Onze referentie
G2017003200

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Moet u een bedrag betalen? Doe dit in ieder geval, ook als u een bezwaarschrift indient. Wordt uw bezwaar gegrond verklaard, dan krijgt u het bedrag terug van ons.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

[redacted]

De teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
28 maart2017

Onze referentie
G2017003200

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
28 maart2017

Onze referentie
G2017003200

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
1. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
2. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
3. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Bijlage: Indicatie kosten bij inbewaring genomen dieren

Indien u de opgelegde maatregelen niet binnen de gestelde termijn uitvoert zal er bestuursdwang worden toegepast. Dit houdt in dat ik de maatregelen op uw kosten zal laten uitvoeren (artikel 5:25 Algemene wet bestuursrecht). Eén van de maatregelen kan in het uiterste geval inhouden dat dieren in bewaring worden genomen. De kosten verbonden aan de uitvoering van bestuursdwang kunnen zeer hoog oplopen.

Opvangkosten per dier per dag (ex. BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Naast deze opvangkosten zullen, indien van toepassing, onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden:

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.)
- inschakelen beveiliging
- aanschaf van noodzakelijke materialen
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Het is dus raadzaam om de opgelegde maatregelen tijdig uit te voeren, zodat het eventuele kosten verhaal in uw geval niet nodig zal zijn.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

VERZONDEN 25 OKT 2017

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201706919

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900 0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

Datum 25 oktober 2017
Betreft Toepassen spoedbestuursdwang en voorwaarden teruggave dieren

Geachte heer/mevrouw,

Op 13 oktober 2017 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) gecontroleerd of u zich houdt aan de bij of krachtens de Wet dieren gestelde regels. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen vastgesteld. Vanwege de spoedeisende situatie zijn in het kader van spoedbestuursdwang dieren van de locatie [redacted] meegevoerd (in bewaring genomen) en ondergebracht bij een opvanglocatie.

In deze brief leest u het besluit en wat dit voor u betekent.

Besluit
Ik heb op 13 oktober 2017 spoedbestuursdwang toegepast. Omdat de gezondheid en het welzijn van uw runderen en kalveren ernstig werd benadeeld, zijn 17 kalveren en 22 runderen op 13 oktober 2017 in bewaring genomen. Ik heb uw dieren in een geschikte huisvesting bij een opslaghouder geplaatst. Voor het transport en de opvang zijn kosten gemaakt. Deze kosten breng ik bij u in rekening. U ontvangt later van mij een brief hierover. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Voor wat betreft de overige overtredingen, zal een apart besluit gestuurd worden.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle was vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen ernstig waren aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Motivering
Tijdens de inspectie zijn verschillende overtredingen vastgesteld. U heeft onder meer nagelaten:

- Uw runderen goed te huisvesten.
  De runderen in de ligboxenstal beschikten niet over een schone en droge ligplek. De ligboxen waren niet ingestrooid, de bodembedekking was bezet met een mengsel van urine en mest. Dit is een overtreding van artikel 1.7 aanhef en onder d van het Besluit houders van dieren.
  Uw kalveren in de open kapschuur stonden op een natte, vochtige en een met mest en urine vervuilde ondergrond. Zij beschikten hierdoor niet over een schone en zindelijke huisvesting. Dit is overtreding van artikel 2.36 van het

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
2017069 19

Besluit houders van dieren.
Ook de stieren in de meststal beschikten niet over een schone en droge ligplek. De bodem bestond uit een dikke laag mengsel van strooisel, mest en urine. Delen hiervan waren opgedroogd waardoor de stieren op een ongelijke bodem stonden. Dit is een overtreding van artikel 1.8 lid 3 van het Besluit houders van dieren.
De vachten van de runderen in de meststal waren vervuild met een mengsel van urine en mest omdat zij eveneens niet de beschikking hadden over een schone en droge ligplek. Daarnaast waren de vachten van de runderen aan de bovenkant vervuild met spreeuwenpoep. De huisvesting van uw runderen wordt niet alleen vervuild door de uitwerpselen van uw runderen maar ook door de spreeuwen. Dit is een overtreding van artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

Spoedbestuursdwang
Vanwege de spoedeisendheid van de situatie is bestuursdwang toegepast zonder voorafgaande last. De omstandigheden vereisten dat er onmiddellijk werd opgetreden. Dit betekent dat ik u niet vooraf de mogelijkheid heb gegeven om binnen een bepaalde tijd zelf maatregelen te nemen om de situatie te herstellen.

Door de wijze waarop u uw runderen en kalveren had gehuisvest en het gebrek aan ruimte op uw bedrijf om uw dieren tijdelijk te verplaatsen was het niet mogelijk om de overtredingen op uw bedrijf te herstellen en zijn een deel van de runderen meegevoerd.

U stelde zich niet coöperatief op. De inspecteur van de NVWA heeft u een aantal keer gebeld en gevraagd of u direct naar uw bedrijf wilde komen om de situatie op te lossen. U weigerde te komen. Er was geen zicht op spoedig herstel van de overtredingen.

Meevoeren
De omstandigheden vergden dat een aantal kalveren en runderen is meegevoerd.

17 Kalveren
De 17 kalveren die zijn meegevoerd werden gehouden in hokken gemaakt van houten pallets. De bodem was ernstig vervuild met een dikke laag van mest en urine. Deze hokken waren niet geschikt om kalveren in te houden. U had geen huisvesting ter beschikking om deze kalveren tijdelijk elders te plaatsen op uw bedrijf, zodat u de hokken weer geschikt kon maken. Daarom is besloten deze 17 ernstig vervuilde kalveren mee te voeren naar een geschikte opvanglocatie.

22 Runderen
De 22 runderen die in de meest vervuilde stallen stonden zijn meegevoerd naar een geschikte opvanglocatie. Het meevoeren van deze stieren was noodzakelijk om het mogelijk te maken dat het hok van de stieren kon worden uitgemest. Er was geen ruimte beschikbaar op uw bedrijf om de stieren tijdelijk te herplaatsen, zodat het hok kon worden gereinigd.

Verder was het meevoeren van deze dieren noodzakelijk om ruimte op uw bedrijf te creëren om ook de andere runderen tijdelijk te plaatsen. Hierdoor werd het

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

mogelijk om de hokken van de andere runderen uit te kunnen mesten. Ik acht dit de minst bezwarende manier om de overtredingen op te heffen.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Voorwaarden teruggave dieren
U heeft aangegeven dat u de dieren terug wilt hebben. In deze brief vertel ik u onder welke voorwaarden u de dieren terug kunt krijgen.

Welke voorwaarden?
Ik kan de dieren weer aan u overdragen als de gezondheidstoestand van uw dieren voldoende is hersteld en u voldoet aan de volgende voorwaarden:
- U betaalt ons de geschatte kosten vóór 3 november 2017
- U herstelt de huisvestingsituatie. Dit wordt eerst door een inspecteur beoordeeld.
- U geeft de locatie waar u de dieren (tijdelijk) gaat huisvesten aan ons door.

Voldoet u niet aan bovengenoemde voorwaarden, dan gaan wij uw dieren overdragen aan derden zodra de gezondheidstoestand van de dieren voldoende is.

Welke kosten?
Er zijn kosten gemaakt voor het ergens anders onderbrengen van uw runderen. Ik heb nog geen facturen hiervan ontvangen. Daarom heb ik een schatting van de kosten gemaakt. Dit bedrag betaalt u eerst. Het gaat om **€** [redacted] Het bedrag betaalt u in één keer. Een betalingsregeling is niet mogelijk. U ontvangt later van mij een brief met een factuur met het werkelijke bedrag.

Hoe kunt u betalen?
Wilt u er voor zorgen dat het bedrag voor 3 november 2017 op de rekening van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) is bijgeschreven, onder vermelding van het zaaknummer 201706919.

De bankgegevens van RVO.nl zijn:
[redacted]

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen via het algemene nummer van de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Economische Zaken,
[redacted]
teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen.
Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Noem in het bezwaarschrift:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet
- Indicatie kosten inbewaringname
- Geschatte kosten opvang

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

Bijlage 1
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.36. Ligruimte
1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.
2. De vloer van de stal van kalveren jonger dan twee weken is ingestrooid met adequaat strooisel.
3. Kalveren met uitzondering van vleesstierkalveren ouder dan twee maanden beschikken over ligruimte die is ingestrooid of is voorzien van een kunststof mat, houten lattenrooster of rubber toplaag.
4. De oppervlakte van de ligruimte bedraagt in stallen waarin de kalveren niet zijn aangebonden of niet in eenlingboxen zijn gehuisvest, voor kalveren tot een leeftijd van drie maanden ten minste 0,50 m^2 beschikbare ruimte per kalf en voor kalveren ouder dan drie maanden ten minste 0,70 m^2 beschikbare ruimte per kalf.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
[redacted]

Zaaknummer
201706919

Bijlage 2 - Indicatie kosten inbewaringname
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn - 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Bijlage 3 - Geschatte kosten opvang

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie

Zaaknummer:	201706919
NVWA	
Locatie overtreding:	[redacted]
IBN (aantal en soort dieren):	39 runderen
Datum IBN:	13-okt-17

GESCHATTE KOSTEN OPVANG

	Opvangkosten	Aantal dieren	Aantal dagen	Totaalbedrag (excl. BTW)
Opvangkosten	10	39	21	[redacted]
Transport heen/terug				
Dierenartskosten				
Totaal excl. BTW				
Totaal incl. BTW				

Datum vrijgeven: 3 november 2017

[redacted] bank
IBAN: [redacted]
BIC: [redacted]

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referenties
494-22231
494-30299

Uw brieven van
8 november 2017
21 maart 2018

Uw referentie
[redacted]

Bijlagen
1

Datum 2 december 2019
Betreft Beslissing op bezwaarschriften

Geachte heer/mevrouw,

Op 10 november 2017 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het besluit van 25 oktober 2017 (zaaknummer 201706919). Dit besluit tot toepassen van spoedbestuursdwang is genomen op grond van de Wet dieren (hierna: de Wet). Op 21 maart 2018 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het kostenbesluit van 13 februari 2018.

De bestreden besluiten heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaren gegrond. Dit betekent dat ik de besluiten van 25 oktober 2017 en 13 februari 2018 herroep.
De door u betaalde kosten van [redacted] zullen aan u worden terugbetaald, verhoogd met de wettelijke rente.

Proceskostenvergoeding
Ik ken u een proceskostenvergoeding toe van [redacted].

Het verloop van de procedure
Op 13 oktober 2017 hebben toezichthouders van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u op dat moment hield. De aanleiding hiervoor was een melding die op 11 september 2017 ontvangen was met betrekking tot gehouden schapen. Tijdens dit onderzoek hebben zij overtredingen van de Wet dieren geconstateerd. Op 13 oktober 2017 zijn vanwege de spoedeisende situatie 17 kalveren en 22 runderen met spoed in bewaring genomen. Op 25 oktober 2017 heeft u een besluit

toepassen spoedbestuursdwang ontvangen. Tegen dit besluit heeft u op 8 november 2017, ontvangen op 10 november 2017, tijdig bezwaar gemaakt.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Op 21 januari 2018 heb ik u een rapport van bevindingen toegestuurd.

De dieren zijn geplaatst bij een opslaghouder. Voor het toepassen van spoedbestuursdwang zijn kosten gemaakt. Deze kosten heb ik bij u in rekening gebracht. Bij besluit van 13 februari 2018 heb ik aangegeven dat de kosten € [redacted] bedragen. Tegen dit besluit heeft u op 20 maart 2018, ontvangen 21 maart 2018, tijdig bezwaar gemaakt.

Omdat ik volledig tegemoet kom aan uw bezwaren, heb ik besloten af te zien van het houden van een hoorzitting, op grond van artikel 7.3, onder e, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb)

De aangevoerde bezwaargronden
In uw bezwaarschrift heeft u kenbaar gemaakt het niet eens te zijn met de besluiten van 25 oktober 2017 en 13 februari 2018. Samengevat hebt u de volgende bezwaargronden aangevoerd.

Bezwaargronden spoedbestuursdwang
- de feiten hebben niet plaatsgevonden zoals omschreven in het rapport van bevindingen;
- er wordt gebruik gemaakt van potstallen, waarbij telkens een nieuwe laag stro wordt aangebracht. Dit systeem is toegestaan. Er is gecontroleerd de dag voordat er bijgestrooid zou worden. De bodem was niet te nat. Er was geen gevaar voor de gezondheid van de dieren.
- [redacted]
- er is ten onrechte geen begunstigingstermijn gegeven. Op het moment dat de dieren werden afgevoerd, werd er al schoongemaakt. In die hokken hadden dieren kunnen verblijven, terwijl de andere hokken schoongemaakt zouden worden. Bovendien kunnen de dieren naar buiten. Dat de hokken niet direct schoongemaakt werden, was ook te wijten aan het feit dat u van de NVWA opdracht had gekregen schapen te verplaatsen. Op 16 oktober 2017 is bij een herinspectie geconstateerd dat bijna overal aan was voldaan.
- het meevoeren van de dieren was niet de minst bezwarende manier om de overtredingen op te heffen.

Bezwaargronden kostenbeschikking
- het meevoeren en opslaan van de dieren is disproportioneel;
- al vanaf 17 oktober 2017 waren de stallen gereed voor teruggave van de dieren.

U heeft in beide zaken verzocht om vergoeding van de proceskosten.

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschriften heb ik zorgvuldig beoordeeld en de bestreden besluiten opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. In het navolgende zal ik ingaan op de door u aangevoerde bezwaargronden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Wettelijk kader
In de Wet zijn verschillende bepalingen opgenomen waarin de randvoorwaarden staan voor de wijze waarop dieren mogen worden gehouden en hoe ze moeten worden gehuisvest.
De Wet gaat uit van de intrinsieke waarde van het dier. Dat wil zeggen dat het dier een eigen waarde heeft onafhankelijk van zijn/haar 'nut' voor de mens. Artikel 2.1 van de Wet regelt het verbod tot dierenmishandeling. Artikel 2.2 van de Wet bevat een algemene bepaling die de houder verbiedt om aan een dier de nodige verzorging te onthouden. In het Besluit houders van dieren zijn specifieke bepalingen opgenomen die zien op het houden, verzorgen en huisvesten van (productie)dieren.

Ingevolge artikel 5:21 van de Awb wordt onder een last onder bestuursdwang verstaan: een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding en de bevoegdheid van het bestuursorgaan om de last door feitelijk handelen ten uitvoer te leggen, indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Op grond van artikel 5:25 van de Awb wordt het toepassen van bestuursdwang op kosten van de overtreder geschiedt, tenzij deze kosten redelijkerwijs niet (in het geheel) voor uw rekening behoren te komen.

Ingevolge artikel 5:29, eerste lid, kan het bestuursorgaan, voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, zaken meevoeren en opslaan.

Ingevolge artikel 5:31,eerste lid, van de Awb, voor zover hier van belang, kan een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Ingevolge het tweede lid kan indien de situatie zo spoedeisend is dat een besluit niet kan worden afgewacht, terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Bevoegdheid toepassen bestuursdwang
U heeft gesteld dat ik geen bevoegdheid had om bestuursdwang toe te passen, omdat er geen overtredingen waren. Er wordt gebruik gemaakt van potstallen, waarbij telkens een nieuwe laag stro wordt aangebracht. Dit systeem is toegestaan. Er is gecontroleerd de dag voordat er bijgestrooid zou worden. De bodem was niet te nat. Er was geen gevaar voor de gezondheid van de dieren. Tevens stelt u dat er geen veterinaire zorg is onthouden. Uit de overgelegde facturen van de bedrijfsverzorger blijkt dat er regelmatig bekapt werd.

Daarover wil ik het volgende zeggen.

Als uitgangspunt geldt dat een bestuursorgaan in beginsel mag afgaan op de juistheid van de inhoud van een toezichtrapport en de daarin vermelde bevindingen. Indien die bevindingen evenwel gemotiveerd worden betwist, zal moeten worden onderzocht of er, gelet op die betwisting, grond bestaat voor

zodanige twijfel aan die bevindingen dat deze niet of niet volledig aan de vaststelling van de overtreding ten grondslag kunnen worden gelegd.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Uit het rapport van bevindingen is evident naar voren gekomen dat er diverse overtredingen geconstateerd zijn. Het rapport wordt ondersteund door vele foto's en een veterinaire verklaring. Uit dit rapport blijkt dat de runderen in de ligboxenstal niet konden beschikken over een schone en droge ligplek. De ligboxen waren niet ingestrooid, de bodembedekking was bezet met een mengsel van urine en mest. Uw kalveren in de open kapschuur stonden op een natte, vochtige en een met mest en urine vervuilde ondergrond. Zij beschikten hierdoor niet over een schone en zindelijke huisvesting. Ook de stieren in de meststal beschikten niet over een schone en droge ligplek. De bodem bestond uit een dikke laag mengsel van strooisel, mest en urine. Delen hiervan waren opgedroogd, waardoor de stieren op een ongelijke bodem stonden. De vachten van de runderen in de meststal waren vervuild met een mengsel van urine en mest, omdat zij eveneens niet de beschikking hadden over een schone en droge ligplek. Daarnaast waren de vachten van de runderen aan de bovenkant vervuild met spreeuwenpoep. De huisvesting van uw runderen wordt niet alleen vervuild door de uitwerpselen van uw runderen, maar ook door de spreeuwen.
Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

Dat betekent dat terecht geconcludeerd is dat er sprake is van een overtreding van artikel 1.7, aanhef en onderdeel d van het Besluit houders van dieren en dat ik bevoegd was handhavend op te treden.

Spoedeisendheid
U heeft gesteld dat er ten onrechte geen begunstigingstermijn gegeven is. Op het moment dat de dieren werden afgevoerd werd er al schoongemaakt. Daar hadden dieren in kunnen verblijven, terwijl de andere hokken schoongemaakt zouden worden. Bovendien kunnen de dieren naar buiten. Dat de hokken niet direct schoongemaakt werden, was ook te wijten aan het feit dat u van de NVWA opdracht had gekregen schapen te verplaatsen. Tevens heeft u gesteld dat het meevoeren van de dieren niet de minst bezwarende manier was om de overtredingen op te heffen.

Daarover wil ik het volgende zeggen.
Vastgesteld kan worden aan de hand van de Body Condition Score van de dieren, die gemaakt is op 17 oktober 2017, dat uw dieren in redelijke gezondheid en conditie verkeerden. Uit deze individuele beoordeling blijkt eveneens dat er twee runderen behandeld zijn wegens een ontstoken navel en vier runderen wegens bronchiaal ademen. De dieren hadden geen dringende (medische) verzorging nodig, die niet op uw bedrijf gegeven had kunnen worden. Gebleken is dat de gezondheidstoestand van de dieren niet de grondslag vormde voor het terstond toepassen van bestuursdwang, maar de slechte huisvestingsomstandigheden waarin de dieren zijn aangetroffen.

Naar mijn oordeel had ik niet mogen besluiten tot het terstond toepassen van bestuursdwang door het meevoeren en opslaan van de dieren in verband met de

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

huisvestingssituatie. De hygiënische situatie was weliswaar slecht, maar het is onvoldoende aannemelijk geworden dat het niet mogelijk was om op korte termijn tot een verbetering van de situatie te komen. Het toezichtrapport van 3 januari 2018 sluit niet uit dat het mogelijk was om (een deel van) de stallen binnen afzienbare termijn schoon te maken. Hierbij had eventueel de hulp van een professioneel schoonmaakbedrijf kunnen worden ingeroepen. Uit het rapport blijkt dat u weliswaar niet direct bent begonnen met het uitvoeren van de schoonmaakwerkzaamheden (hetgeen verklaard zou kunnen worden door de opdracht die u eerder van mij had gekregen tot het verplaatsen van uw schapen), maar dat u wel een aanvang had gemaakt met de schoonmaakwerkzaamheden en daarbij de hulp van enkele mannen had ingeschakeld. Bovendien is gebleken dat het in ieder geval mogelijk was om enkele dieren tijdelijk buiten te laten verblijven, terwijl die stallen schoongemaakt hadden kunnen worden. Dat de stallen op korte termijn schoon te maken waren, blijkt uit de hercontrole op maandag 16 oktober 2017 rond 14.00 uur, toen bleek dat een deel van de werkzaamheden al waren uitgevoerd. Er was derhalve zicht op herstel op locatie. Uit het rapport blijkt onvoldoende dat de situatie zo spoedeisend was dat het niet mogelijk was u een (korte) hersteltermijn te geven. Dat betekent dat er geen gebruik gemaakt had mogen worden van artikel 5:31 van de Awb. Het bezwaar tegen het bestreden besluit is daarom gegrond en zal worden ingetrokken.

Kostenbeschikking
Nu het bezwaar tegen het besluit tot spoedbestuursdwang gegrond wordt geacht, was ik niet bevoegd de kosten bij u in rekening te brengen. Het bezwaar tegen de kostenbeschikking is daarom eveneens gegrond.
In het kostenbesluit waren de volgende kosten bij u in rekening gebracht:
- transportkosten € [redacted];
- opvangkosten € [redacted]
- agrarische bedrijfsvoering € [redacted]

Totaal was een bedrag van € [redacted] bij u in rekening gebracht. De geschatte kosten van € [redacted] zijn door u betaald in november 2017. Op 13 februari 2018 is een restbedrag van € [redacted] in rekening gebracht. Ook deze kosten zijn door u betaald.
Het bedrag van € 1[redacted] zal aan u terugbetaald worden. Ook wordt de wettelijke rente over dat bedrag aan u uitgekeerd.

Conclusie
Gelet op hetgeen ik hiervoor heb overwogen, verklaar ik uw bezwaren gegrond. De bestreden besluiten trek ik in. De door u betaalde kosten zullen aan u terugbetaald worden.

Verzoek om proceskostenvergoeding
In uw bezwaarschrift heeft u verzocht om vergoeding van de proceskosten die u redelijkerwijs heeft moeten maken in verband met de bezwaarprocedure. In reactie op uw verzoek deel ik u het volgende mee.

De kosten die de belanghebbende, in verband met de behandeling van het bezwaar, redelijkerwijs heeft moeten maken, worden door het bestuursorgaan

uitsluitend vergoed voor zover het bestreden besluit wordt herroepen vanwege een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid (artikel 7:15 van de Awb).

Nu de bestreden besluiten worden herroepen, wijs ik uw verzoek om vergoeding van de proceskosten in de bezwaarfase toe en ken ik u een proceskostenvergoeding toe van € [redacted], waarbij uitgegaan wordt van een normale zwaarte van de zaak en 2 punten, namelijk voor het indienen van twee bezwaarschriften.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Vragen

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Bijlage: Regelgeving

Algemene wet bestuursrecht:

Artikel 5:21
Onder last onder bestuursdwang wordt verstaan: de herstelsanctie, inhoudende:
a. een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en
b. de bevoegdheid van het bestuursorgaan om de last door feitelijk handelen ten uitvoer te leggen, indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1 Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.
2 Het bestuursorgaan doet van het meevoeren en opslaan proces-verbaal opmaken. Een afschrift van het proces-verbaal wordt verstrekt aan degene die de zaken onder zijn beheer had.
3 Het bestuursorgaan draagt zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende.
4 Het bestuursorgaan kan de teruggave opschorten totdat de ingevolge artikel 5:25 verschuldigde kosten zijn voldaan.
5 Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, kan het bestuursorgaan de teruggave opschorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.

Artikel 5:31
1 Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2 Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Artikel 7:3
Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:
(...)

e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 december 2019

Onze referenties
494-22231
494-30299

Artikel 7:15
1. Voor de behandeling van het bezwaar is geen recht verschuldigd.
2. De kosten, die de belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, worden door het bestuursorgaan uitsluitend vergoed op verzoek van de belanghebbende voorzover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid.

Wet dieren
Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
Artikel 2.2 Houders van dieren
(...)
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7. Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201708335

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-17/31873

Zaaknummer
201708335

Datum 13 december 2017
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 13 december 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen. U moet de maatregelen 1 en 2 per direct nemen. De maatregelen 3, 4 en 5 dient u uiterijk voor 10.00 uur 14 december 2017 te nemen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en/of het welzijn van uw runderen is aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Motivatie
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten.
U heeft nagelaten:

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-17/31873

Boetezaaknummer
201708335

- de dieren goed te huisvesten.
  Zieke en magere runderen waren niet afgezonderd in een passend onderkomen. De meeste dieren hadden niet de beschikking tot schone, droge en hygiënisch dierverblijven en ligplaatsen. Er werden dieren gehouden in een ruimte waarin scherp uitstekende delen aanwezig waren. Dit zijn overtredingen van artikel artikel 2.1 lid 1 en artikel 2.2. lid 8 Wet dieren en artikel 1.7 onder d, artikel 1.8 lid 2 en artikel 2.4 onder 4 Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

Welke maatregelen zijn nodig?
U moet maatregel 1 en 2 per direct uit te voeren en de maatregelen 3, 4 en 5 uiterlijk voor 10.00 uur 14 december 2017 uit voeren en in stand te houden.

3. **Huisvesting: schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg ervoor dat alle gehouden runderen ten allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen kunnen beschikken. Tijdens de controle waren de ligplaatsen bevuild. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

4. **Huisvesting: schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg dat de dieren die gebruikmaken van een schuilstal altijd over een schone en droge huisvesting kunnen beschikken. Zorg dat de huisvesting zo geconstrueerd en onderhouden is dat er voldoende schuilgelegenheid is voor alle buiten gehouden dieren. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-17/31873

Boetezaaknummer
201708335

[redacted]

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 088-2233333.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]
teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen.
Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Noem in het bezwaarschrift:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
a. dorst, honger en onjuiste voeding;
b. fysiek en fysiologisch ongerief;
c. pijn, verwonding en ziektes;
d. angst en chronische stress;
e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referentie
494-14284

Uw brief van
24 januari 2018

Uw referentie

Bijlagen
1

Datum: 22 mei 2018
Betreft: Beslissing op bezwaarschrift Wet dieren

Geachte [redacted]

Op 24 januari 2018 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het besluit van 13 december 2017 (hierna: bestreden besluit). Dit sanctiebesluit is genomen op grond van de Wet dieren (hierna: de Wet).

Het bestreden besluit heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaar, voorzover gericht tegen de brief van 2 januari 2018, kennelijk niet-ontvankelijk.

Ik verklaar uw bezwaar, voorzover gericht tegen het bestreden besluit, ongegrond. Dit betekent dat ik het besluit van 13 december 2017 handhaaf.

Het verloop van de procedure
Op 13 december 2017 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel - en Warenautoriteit (hierna: de NVWA) de gezondheid en het welzijn van uw dieren onderzocht en hebben geconstateerd dat u onder andere de wettelijke bepalingen betreffende het verbod om de gezondheid en het welzijn van de dieren te benadelen, het verbod om de dieren de nodige verzorging te onthouden en de verplichting ze in een daarvoor geschikt gebouw te houden, heeft overtreden.
De inspecteurs hebben op 26 januari 2018 naar aanleiding van deze inspectie en die van 14 december 2017 het rapport van bevindingen met kenmerk 106619 (hierna: het rapport) opgemaakt.

Bij beschikking van 13 december 2017 heb ik u een last onder bestuursdwang opgelegd en u opgedragen een aantal (herstel) maatregelen te nemen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Op 14 december 2017 hebben de inspecteurs opnieuw het welzijn en de gezondheid van uw dieren onderzocht en geconstateerd dat u zich niet aan de last uit beschikking van 13 december 2017 heeft gehouden.

Op 14 december 2017 zijn uw [redacted] dieren meegevoerd en bij een opslaghouder opgeslagen. Er is daarom op dezelfde dag een proces-verbaal van meevoeren en opslaan opgesteld (kenmerk [redacted]

Op 21 december 2017 zijn uw andere [redacted] dieren meegevoerd en bij een opslaghouder opgeslagen. Er is daarom op dezelfde dag een proces-verbaal van meevoeren en opslaan opgesteld (kenmerk [redacted]

Bij brief van 2 januari 2018 heb ik u laten weten dat u zich niet aan de opgelegde last heeft gehouden.

Op 24 januari 2018 heb ik uw bezwaarschrift, gericht tegen het bestreden besluit, ontvangen.

Bij mailbericht van 11 februari 2018 is namens u een tweede bezwaar ingediend tegen de brief van 2 januari 2018.

Op 10 april 2018 heeft er een (telefonische) hoorzitting plaatsgevonden met een medewerker van de NVWA. Hetgeen tijdens die hoorzitting is besproken, heb ik meegenomen bij het nemen van deze beslissing.

Bij mailbericht van 11 april 2018 heeft u uw bewaar aangevuld met de foto's van uw dieren.

De aangevoerde bezwaargronden
In uw bezwaarschrift heeft u kenbaar gemaakt het niet eens te zijn met het besluit van 13 december 2017. Samengevat heeft u de volgende bezwaargronden aangevoerd.

1. Onmogelijkheid uitvoeren van maatregelen
U stelt dat u te weinig tijd heeft gekregen om de opgelegde maatregelen zelf uit te voeren. Daarvoor voert u aan dat het bestreden besluit u in de avond van 13 december 2017 (rond 18.00 uur) is aangereikt en dat u vóór 10.00 uur op de daarop volgende dag aan de last moest voldoen. Hierdoor zou volgens u de last onmogelijk uit te voeren zijn. Volgens u is ten onrechte uw voorstel om de volgende dag de veldschuur leeg te laten maken door een loonwerker als onvoldoende beoordeeld. Daarbij verwijst u naar het gegeven dat zelfs de ingeschakelde agrarische bedrijfshulp het niet in eén dag voor elkaar kreeg om de maatregelen uit te voeren. Tot slot stelt u dat ten tijde van de uitgevoerde inspecties (december 2017) het weer uitzonderlijk warm was, zodat de dieren volgens u niet aan de slechte weersomstandigheden waren blootgesteld.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

3. Meevoeren en opslaan niet nodig
U vindt verder dat het meevoeren en opslaan van de dieren niet nodig was geweest en dat het gevaar dat van de stieren zou uitgaan sterk overdreven is. Ook stelt u dat uw dieren beter in stappen hadden kunnen worden meegevoerd en opgeslagen, zoals dat eerder was gebeurd. [redacted]

[redacted]

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschrift heb ik zorgvuldig beoordeeld en het bestreden besluit opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. In het navolgende zal ik ingaan op de door u aangevoerde bezwaargronden.

Wettelijk kader
In artikel 2.1, eerste lid, van de Wet is onder andere vastgelegd dat verboden is om de gezondheid en het welzijn van het dier te benadelen.

In artikel 2.2, achtste lid, van de Wet is de houders van de dieren verboden om de dieren de nodige verzorging te onthouden.

Krachtens artikel 1.6, eerste lid van het Besluit houders van dieren (hierna: het Besluit) zijn de houders van de dieren verplicht om hun dieren bescherming te bieden tegen de slechte weersomstandigheden en gezondheidsrisico's.

Krachtens artikel 1.7 aanhef en onder c, d, e en f zijn de houders van de dieren verplicht een ziek of gewoond dier op een passende wijze te verzorgen, de dieren een toereikende behuizing onder voldoende hygiënische omstandigheden te bieden, ze gezond en voor de soort geschikt voer te geven en ze van water van passende kwaliteit te voorzien.

Krachtens artikel 1.8, tweede lid, van het Besluit dienen de behuizingen voor de dieren, waaronder de beschuttingen, zodanig ontworpen, gebouwd of onderhouden te worden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt. Daarnaast mogen de behuizingen geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.

Krachtens artikel 2.4, in samenhang met artikel 1.7 aanhef en onder c van het Besluit dient een ziek of gewond dier afgezonderd te worden in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.

Op grond van artikel 8.5 van de Wet ben ik bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang.

De controle van 13 december 2017
Op 13 december 2017 omstreeks 13:30 uur hebben de inspecteurs van de NVWA naar aanleiding van een anonieme melding van 6 december 2017 een inspectie

uitgevoerd op het erf van uw bedrijf, gelegen op [redacted] De toezichthouders hebben daarom het reeds genoemde rapport van bevindingen (kenmerk 106619) opgesteld.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

De toezichthouders van de NVWA hebben het volgende, kort weergegeven, geconstateerd:

- De (vloeren van) verschillende stallen en hokken waren (sterk) aangekoekt met een dikke laag van modder en mest;
- De delen van de daken zoals muren van een aantal hokken waren kapot en de voergangen waren bezoedeld (bijvoorbeeld hok 3A);
- [redacted], in de stallen en in weilanden (3 en 6) zijn diverse materialen met scherpe en uitstekende delen aangetroffen;
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- De algemene staat van hygiëne was zeer slecht.

Voor een volledige weergave van de feiten en omstandigheden verwijs ik u naar de inhoud van het rapport.

De officiële toezichthoudend dierenarts van de NVWA heeft op 19 januari 2018 een veterinaire verklaring opgesteld, welke als bijlage (nr. 4) bij het rapport is gevoegd. Uit de veterinaire verklaring komt, voorzover het de uitvoering van de opgelegde maatregelen betreft, het volgende vast te staan:

- Er is binnen de NVWA intern overlegd over de duur van de last;
- U zich verbolgen voelde over de korte termijn waarbinnen de last uitgevoerd moest worden;
- De toezichthoudend dierenarts heeft hierop gereageerd door te stellen dat de korte termijn te maken heeft met het feit dat u de dieren niet de basale verzorging biedt, zonder dat de NVWA u hier op zou moeten wijzen;
- Daarnaast is u verteld dat het binnen de gestelde termijn zeker mogelijk is om ten minste een aanvang te maken met het uitvoeren van maatregelen en dat hier eventueel rekening mee wordt gehouden wanneer na het verlopen van de termijn nog niet aan alle voorwaarden wordt voldaan. Overleg met het bestuursorgaan hierover zou tot de de mogelijkheden behoren.
- U kort voor het vertrek van de inspecteurs aangaf dat u in het verleden een loonwerker had ingeschakeld om stallen uit te mesten en dat dat wellicht een optie was.

Verder komt uit de veterinaire verklaring, voorzover het de gezondheid en het welzijn van de dieren betreft, het volgende naar voren:

- Niet alle dieren toegang hadden tot de bedrijfsgebouwen;
- [redacted];

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

- [redacted];
- [redacted];
- [redacted];
- [redacted]
- De toezichthoudend dierenarts raadde aan om de dieren elders te huisvestigen, omdat u niet de juiste zorg aan de dieren heeft verstrekt. Op punten [redacted], [redacted] en huisvesting schortte er veel aan.

Voor een volledige weergave van de feiten en omstandigheden verwijs ik u hierbij tevens naar de inhoud van de veterinaire verklaring.

U heeft aan de inspecteurs, voorzover hier van belang, het volgende ongevraagd medegedeeld:

[redacted]

Bij bestreden besluit heb ik u de volgende maatregelen opgelegd:

1. [redacted]

2. [redacted]

3. Huisvesting: schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen
   Zorg ervoor dat alle gehouden runderen ten alle tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen kunnen beschikken. Tijdens

de controle waren de ligplaatsen bevuild. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

4. Huisvesting: schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen
   Zorg dat de dieren die gebruikmaken van een schuilstal altijd over een schone en droge huisvesting kunnen beschikken. Zorg dat de huisvesting zo geconstrueerd en onderhouden is dat er voldoende schuilgelegenheid is voor alle buiten gehouden dieren. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

[redacted]

6. [redacted]

De hercontrole van 14 december 2017
Op 14 december 2017 hebben de inspecteurs geconstateerd dat u zich niet aan de opgelegde de last heeft gehouden. Dit blijkt uit het rapport (pagina 15) en uit de veterinaire verklaring van de toezichthoudend dierenarts (pagina 21). Door [redacted] heeft u uw verantwoordelijkheid richting uw dieren uit handen gegeven.

Uit het dossier blijkt dat geprobeerd is om iemand van uw buren of familie te vinden die bereid zou zijn om voor uw dieren te zorgen. Daarnaast is gekeken of herstel ter plaatste mogelijk was. Uiteindelijk is gekozen om de dieren mee te voeren en op te slaan bij een opslaghouder. Dit is gebeurd in twee rondes, namelijk op 14 en 21 december 2017. De redenen voor het meevoeren en opslaan van de dieren leest u verderop onder bezwaargrond 3.

Aanvullend bezwaarschrift tegen brief van 2 januari 2018
Allereerst merk ik op dat uw aanvullend bezwaarschrift van 11 februari 2018 gericht is tegen de brief van 2 januari 2018. Deze brief is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Immers, het daadwerkelijk meevoeren en opslaan van uw dieren vloeien rechtstreeks voort uit het bestreden besluit. Daarmee zijn deze handelingen geen rechtshandelingen maar feitelijke handelingen. Feitelijke handelingen zijn geen besluiten in de zin van de Awb. Deze bezwaren zullen daarom conform artikel 6:6 van de Awb kennelijk niet-ontvankelijk verklaard worden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Concreet betekent dit dat ik het bezwaar, gericht tegen de brief van 2 januari 2018, niet inhoudelijk behandel.

Bezwaargrond 1
U stelt dat u te weinig tijd had gekregen om de maatregelen zelf uit te voeren. Herover merk ik het volgende op.

Ik stel me op het standpunt dat u voldoende tijd heeft gekregen om aan de last te voldoen. Dit leg ik als volgt uit.

Gezien de ernst en de omvang van de overtredingen en de onverwijlde spoed, heb ik ervoor gekozen om u een u kortere herstelperiode te gunnen. De aangetroffen situatie was zo slecht dat het noodzakelijk was om deze schrijnende situatie zo snel mogelijk te beindigigen. Immers, de gezondheid en het welzijn van de dieren zijn op ongeoorloofde wijze aangetast. Vanwege grote (financiele) gevolgen voor u heb ik daarom een second opinion van een andere dierenarts gevraagd.
Deze heeft ook bevestigd dat de dieren niet de juiste zorg krijgen en heeft geadviseerd om ze elders te huisvestigen. De Wet vereist daarnaast dat de dieren slechts onder de hoede worden gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is. Daarbij staat vast dat u de meeste werkzaamheden op uw boerderij handmatig deed en daarbij geen of weinig hulp van buitenaf heeft gekregen.

Uit het dossier blijkt verder dat u heeft geweigerd om een aantal runderen te verkopen om zo de nodige ruimte te creëren voor optimale zorg voor (de rest van) de dieren. Gezien het overwogene meen ik dat ik terecht u een kortere termijn heb gegeven.

[redacted]

Maatregelen 3, 4 (droge, schone en hygiënische ligplekken)
Ik heb u deze maatregelen opgelegd omdat gebleken is dat de (vloeren van) verschillende stallen en hokken (sterk) waren aangekoekt met een dikke laag van modder en mest. De dieren dienen ten alle tijden te beschikken over een droge en comfortabele liplekken die zo nodig gestrooid zijn met hooi. Voor de volledige waarnemingen van de inspecteurs hieromtrent verwijs ik u naar de inhoud van het rapport.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Voor het uitvoeren van maatregelen 3, 4 en 5 heeft u tot 10:00 uur in de ochtend van 14 december 2017 de tijd gekregen. Voor het uitvoeren van maatregel 6 werd u geen tijdslimiet gesteld.

Op 14 december 2017 bleek dat u aan geen enkele maatregel heeft voldaan.

Uit de veterinaire verklaring (pagina 34 onder vraag 9) komt naar voren dat u de volgende (mogelijke) acties had kunnen uitvoeren:

- Het inhuren van een loonwerker om stallen uit te mesten, het erf op te ruimen en de afrastering te vervangen/herstellen;
- [redacted]
- De runderen waar geen schuilgelegenheid voor gecreëerd kon worden op het terrein af te voeren/ te verkopen aan een veehandelaar, voorzover de I&R-registratie van deze runderen correct was en
- Het huren van een externe stal om dieren daar te laten stallen.

Zoals reeds is gesteld, had u al door het inschakelen van een loonwerker een aanvang kunnen maken met het uitvoeren van maatregelen. U heeft echter hiervoor niet gekozen. Daarom blijven de gevolgen voor uw eigen rekening en risico.

U stelt dat uw voorstel om de volgende dag de veldschuur leeg te laten maken door loonwerker als onvoldoende is beoordeeld. Hierover merk ik het volgende op.

Uit het rapport (pagina 13, vierde alinea) blijkt dat er slechts is overlegd met u over mogelijke oplossingen zoals het inschakelen van een loonwerker en hulp van familie. Uit de veterinaire verklaring (pagina 20 onder vraag 1) blijkt bovendien dat de toezichthoudend dierenarts juist blij was met uw voorstel om een loonwerker in te schakelen. Uw stelling faalt dus.

U stelt dat de dieren beter in stappen hadden kunnen worden meegevoerd en opgeslagen. Hierover merk ik het volgende op.

Zoals elders in deze beschikking is vermeld, zijn uw dieren in twee stappen, te weten op 14 en 21 december 2017, meegevoerd en opgeslagen. Uw stelling kan dus niet slagen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Bezwaargrond 2

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Bezwaargrond 3
U vindt verder dat het meevoeren en opslaan van de dieren niet nodig was geweest [redacted]

Uit de dossierstukken blijkt dat de dieren werden meegevoerd en elders bij een opslaghouder opgeslagen. De reden hiervoor was dat het niet mogelijk was om ter plaatse het minimale welzijnsniveau van de runderen te waarborgen. Bij het meevoeren en opslaan heb ik de volgende overwegingen gemaakt:

a. *Verzorging ter plaatste niet mogelijk*
- door [redacted] kon u niet meer voor uw dieren zorgen;
- er waren [redacted] bereid om voor uw dieren te zorgen;
- vanwege de aanwezigheid van loslopende stieren en een [redacted] koe was de verzorging ter plaatse niet verantwoord.

b. *Inzet agrarische bedrijfshulp* [redacted] *niet mogelijk*
Het inzetten van [redacted] was niet mogelijk, dit vanwege de loslopende en gevaarlijke stieren. Dit zou de veiligheid van mensen in gevaar brengen. [redacted] hanteerde daarnaast een 'stierenprotocol' die werken met de stieren verbiedt.

c. *Verzwakte dieren*
De lichaamsconditie van de meerderheid van de dieren was dermate slecht dat dingend actie nodig was. Het gebrek aan de schuilmogelijkheden in combinatie met het slechte weer in die periode maakte de nood voor een passende huisvesting des te dringender. Doordat niemand de verzorging op zich kon nemen, was het inzetten van [redacted] bovendien zinloos. De dieren moesten nog altijd door iemand anders worden [redacted], [redacted] voorzien en gecontroleerd worden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

d. *Te weinig ruimte/schuilgelegenheden*
Niet alle dieren beschikten over een schuilplek. De runderen die op de weilanden liepen, hadden zelfs nooit een schuilplaats gehad.

e. [redacted]

f. [redacted]

[redacted]

Onder andere heeft de dierenarts [redacted] een veterinaire verklaring (second opinion) afgelegd. Deze verklaring is als bijlage 6 bij het rapport gevoegd. Gemakshalve verwijs ik u ernaar.

De teamleider van het team Dierenwelzijn van de afdeling Dier, divisie Inspectie, [redacted] heeft onder meer de feitelijke gang van zaken op 20 en 21 december 2017 beschreven. Gemakshalve verwijs ik ernaar (bijlage 12).

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat uw 53 runderen terecht zijn meegevoerd en opgeslagen.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

[redacted]

Bezwaargrond 4
Aan de hand van de meegestuurde foto's meent u dat uw dieren fit en gezond waren. Hierdoor zou het ingrijpen van de NVWA niet nodig zijn geweest.
Ik merk hierover het volgende op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Op de meegestuurde foto's zijn voornamelijk de stieren te zien. Voorzover het de koeien betreft, dan zijn de twee foto's van ver genomen. Hierdoor zijn de koeien moeilijk te beoordelen. Bovendien dateren de foto's van de zomer en de herfst van 2017, terwijl de inspecties in de winter (december) van 2017 hadden plaatsgevonden. In de zomer- en de herfstmaanden groeit er voldoende gras, zodat de dieren in het algemeen er beter uitzien. Ik wijs hier verder op dat het rapport vermeldt dat de conditie van de stieren goed was en dit is u ook niet tegengeworpen. Wat u wel wordt verweten, is dat u de stieren geen behuizing en schuilmogelijkheden tegen weersomstandigheden heeft geboden en ze tussen materialen met scherpe en uitstekende delen liet rondlopen. Dit bezwaargrond kan niet slagen en is daarom ongegrond.

Alles overziende ben ik van oordeel dat ik op goede gronden en in alle redelijkheid tot dit besluit heb kunnen komen.

Conclusie
Ik verklaar uw bezwaar, voorzover gericht tegen de brief van 2 januari 2018, kennelijk niet-ontvankelijk.

Ik verklaren uw bezwaren ongegrond en handhaaf mijn besluit van 13 december 2017.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

[redacted]
Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage.

Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Bijlage: Regelgeving

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 7:3
Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:

a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,
b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,
c. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,
d. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of
e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.6 Houden van dieren
(...)
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming

geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
(...)

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.

5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-14284

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800003

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00148

Zaaknummer
201800003

Datum 10 januari 2018
Betreft Last onder spoed bestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 22 december 2017 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) in samenwerking met agenten van de (dieren)politie, gecontroleerd of u zich houdt aan de bij of krachtens de Wet dieren gestelde regels. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen vastgesteld. Vanwege de spoedeisende situatie zijn in het kader van spoedbestuursdwang dieren van de locatie [redacted] meegevoerd (in bewaring genomen) en ondergebracht bij een opvanglocatie. In deze brief leest u het besluit en wat dit voor u betekent.

Besluit
Ik heb op 22 december 2017 spoedbestuursdwang toegepast. Omdat de gezondheid en het welzijn van uw runderen, varkens en kippen ernstig werd benadeeld, zijn 2 runderen, 2 varkens en 56 kippen op 22 december 2017 in bewaring genomen [redacted] Ik heb uw dieren in een geschikte huisvesting bij een opslaghouder geplaatst. Voor het transport en de opvang zijn kosten gemaakt. Deze kosten breng ik bij u in rekening. U ontvangt later van mij een brief hierover. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle was vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw varkens, runderen en kippen ernstig waren aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het Rapport van Bevindingen van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Motivering
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00148

Boetezaaknummer
201800003

Tijdens de inspectie zijn verschillende overtredingen vastgesteld. U heeft onder meer nagelaten:

- [redacted]
- [redacted]
- de dieren goed te huisvesten. Het hok met daarin de varkens was totaal vervuild met mest en urine en was zeer nat, glad en was zeer beperkt ingestrooid. De vloer bestond uit beton. Echter het strooisel wat in het hok lag was totaal vervuild. Deze 2 varkens beschikten niet over een schoon, droog en hygiënisch verblijf. De runderen werden gehouden in een hok van circa 3 bij 3 meter en 2 meter hoog. De toegang tot dit hok was afgezet met een blikken dakplaat. In dit lage hok stonden de 2 runderen aan een zeer korte ketting met een band om de hals aangeboden. De ketting waarmee de runderen stonden aangebonden was circa 50 centimeter lang, waardoor de runderen zeer weinig bewegingsvrijheid hadden. De bewegingsvrijheid van de runderen werd door deze wijze van aanbinden zodanig beperkt dat de runderen hierdoor onnodig lijden dan wel letsel werd toegebracht. De runderen stonden in een totaal met mest en urine vervuild hok. In de dikke laag mest was een kuil van het liggen van de runderen. Hierin stond mest en urine. De runderen stonden minimaal 20 centimeter in de mest. Het hok, de zitstokken de voerbaken en de aanwezige 2 legnesten waren ernstig vervuild. De kippen beschikten niet over een schoon, droog en hygiënisch verblijf. Dit zijn overtredingen van artikel 2.1, lid 1 en lid 6 en artikel 2.2, lid 8 van de Wet dieren en van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.
- [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00148

Boetezaaknummer
201800003

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

Spoedbestuursdwang
Vanwege de spoedeisendheid van de situatie is bestuursdwang toegepast zonder voorafgaande last. De omstandigheden vereisten dat er onmiddellijk werd opgetreden. Dit betekent dat ik u niet vooraf de mogelijkheid heb gegeven om binnen een bepaalde tijd zelf maatregelen te nemen om de situatie te herstellen.

Door de wijze waarop u uw runderen, varkens en kippen had gehuisvest en het gebrek aan ruimte en mogelijkheden om uw dieren tijdelijk te verplaatsen was het niet mogelijk om de overtredingen op uw bedrijf te herstellen en zijn uw dieren meegevoerd.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

afzien teruggave dieren
U heeft schriftelijk aangegeven dat u de dieren niet terug wilt ontvangen. Ik heb opdracht gegeven de dieren te verkopen. Als verkoop niet mogelijk is dan zullen de dieren worden afgevoerd conform de geldende regelgeving.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900 0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze
[redacted]
teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 1 (nog aanpassen)
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 2 - Indicatie kosten inbewaringname
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800008

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Zaaknummer
201800008

Datum 16 januari 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 21 november 2016, 10 januari, 17 februari, 28 februari, 8 juni, 17 juli en 18 juli 2017 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens deze controles zijn overtredingen vastgesteld van de Wet dieren

Omdat ik acht dat er een gegronde vrees is voor herhaling van deze overtredingen leg ik aan u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op.

In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op, om te voorkomen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren opnieuw benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw kalveren en runderen.
De last houdt in dat u niet nogmaals de hierna genoemde overtredingen mag begaan. Dit doet u door de hierna genoemde maatregelen te nemen en in stand te houden. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controles is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen en kalveren in het verleden op meerdere momenten was aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het laatst opgemaakte toezichtrapport van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle op 17 en 18 juli 2017 zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Welke maatregelen moet u nemen en in stand houden?
U moet de volgende maatregelen in stand te houden.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

6. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische ligplaatsen kunnen beschikken.
   Tijdens de controles van 21 november 2016, 17 februari en 8 juni 2017 hadden niet alle dieren een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

[redacted]

8. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting.**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.
   Tijdens de controles van 21 november 2016, 17 februari en 8 juni 2017 (twee onafhankelijke controle momenten op die dag) hadden niet alle dieren een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 2, artikel 1.7 onder d en artikel 1.8 van het Besluit houders van dieren.

Deze last ter voorkoming van herhalingen is gedurende een jaar van toepassing.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen op het algemene nummer van de NVWA.
De NVWA is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Bijlagen:
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Rapport van bevindingen met nummer 103336

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Wet dieren

Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;
   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Artikel 8.5. Bestuursdwang

Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

Bijlage indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/00150

Boetezaaknummer
201800008

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
G2017001715

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
3

Relatienummer
[redacted]

Datum 17 februari 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte heer/mevrouw [redacted]

Op 17 februari 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen. Ik vraag u om een aantal maatregelen te nemen voor 20 februari 2017 om 10:00. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en/of het welzijn van uw runderen is aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het toezichtrapport van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
[redacted]
G2017001715

Welke maatregelen zijn nodig?
Ik vraag u om de volgende maatregelen te nemen voor 20 februari 2017 om 10:00 uur:

1. [redacted]
2. [redacted]
3. Zorg dat al uw runderen altijd over een schone, droge, hygiënische en comfortabele ligplaats kunnen beschikken. Zorg dat elk rund op ieder moment over een schone en droge ligplaats kan beschikken.
4. [redacted]
5. [redacted]
6. [redacted]

Motivering
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten. U heeft nagelaten:

- [redacted]
- [redacted]
- Een deel van uw runderen een toereikende behuizing te bieden onder voldoende hygiënische omstandigheden. Niet elk rund kon ten alle tijden beschikken over een schone, droge ligplaats en een hygiënische behuizing. Dit is een overtreding van artikel 2.1 en 2.2 van de Wet dieren en artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
17 februari 2017

Onze referentie
G2017001715

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Moet u een bedrag betalen? Doe dit in ieder geval, ook als u een bezwaarschrift indient. Wordt uw bezwaar gegrond verklaard, dan krijgt u het bedrag terug van ons.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

De teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
17 februari 2017

Onze referentie
G2017001715

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
17 februari 2017

Onze referentie
G2017001715

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
2. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
3. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
G2017004271

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
2

Relatienummer
[redacted]

Datum 8 juni 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 8 juni 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Welke overtredingen heb ik vastgesteld
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw en kalveren is aangetast. De volgende overtredingen zijn geconstateerd:

- [redacted]
- [redacted]
- De behuizing van de kalveren is niet zodanig dat de hier gehuisveste dieren op de juiste wijze gehouden kunnen worden. Uw kalveren lopen in een ligboxenstal, welke niet geschikt is voor het huisvesten van kalveren waardoor onder andere de dieren zich kunnen verwonden en kunnen ontsnappen. Tevens is hier een hoge infectiedruk waardoor de weerstand van kalveren tegen ziektes daalt. Dit is een overtreding van Art. 1.6 lid 2 en 4, Art. 1.7 sub d, Art. 1.8 Besluit houders van dieren.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
8 juni 2017

Onze referentie
G2017004271

- U heeft uw kalveren geen schone en zindelijke huisvesting gegeven. Dit is een overtreding van Art. 1.7 sub d, Art. 2.36 lid 1 en 2.44 Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

Een overzicht van de wetsartikelen die gelden vindt u in de bijlage bij deze brief. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw kalveren. U moet een aantal maatregelen nemen voor 8 juni 2017 17.00 uur. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke maatregelen moet u nemen
U neemt de volgende maatregelen voor 8 juni 2017 17.00 uur:

1. [redacted]
2. [redacted]
3. Zorg dat de stallen/hokken zo zijn geconstrueerd en onderhouden zijn zodat u de hier gehuisveste kalveren op de juiste wijze kunt houden.
4. Zorg dat alle kalveren altijd een schone, droge en comfortabele ligplaats hebben.

Ik heb u vooraf niet de gelegenheid gegeven (via een voorgenomen besluit) een zienswijze in te dienen, omdat de situatie vraagt om een korte termijn voor herstel.

Meerdere besluiten
Ten aanzien van de overige omissies wordt aan u een separaat besluit worden toegezonden.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
8 juni 2017

Onze referentie
G2017004271

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op www.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

[redacted]

Teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie van de kosten in bewaring name dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
8 juni 2017

Onze referentie
G2017004271

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
8 juni 2017

Onze referentie
G2017004271

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
8 juni 2017

Onze referentie
G2017004271

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.36. Ligruimte

1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.
2. De vloer van de stal van kalveren jonger dan twee weken is ingestrooid met adequaat strooisel.
3. Kalveren met uitzondering van vleesstierkalveren ouder dan twee maanden beschikken over ligruimte die is ingestrooid of is voorzien van een kunststof mat, houten lattenrooster of rubber toplaag.
4. De oppervlakte van de ligruimte bedraagt in stallen waarin de kalveren niet zijn aangebonden of niet in eenlingboxen zijn gehuisvest, voor kalveren tot een leeftijd van drie maanden ten minste 0,50 m^2 beschikbare ruimte per kalf en voor kalveren ouder dan drie maanden ten minste 0,70 m^2 beschikbare ruimte per kalf.

Artikel 2.44. Reiniging en ontsmetting

1. De stal, eenlingboxen, uitrusting en gereedschap voor kalveren worden op passende wijze gereinigd en ontsmet teneinde kruiscontaminatie en ziekteverwekkers te voorkomen.
2. Uitwerpselen, urine en niet opgegeten of gemorst voer worden zo vaak mogelijk verwijderd, zodat de reuk zoveel mogelijk wordt beperkt en geen vliegen en knaagdieren worden aangetrokken.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
G2017004854

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
3

Relatienummer
[redacted]

Datum 27 juni 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 8 juni 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Welke overtredingen heb ik vastgesteld
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen is aangetast.

- [redacted]
- U heeft uw runderen geen schone, droge, hygiënische en comfortabele ligplaats geboden. De ligplaatsen waren vervuild met ontlasting en/of urine. Dit is een overtreding van Art. 1.7 sub d Besluit houders van dieren. Dit benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten. U moet ervoor zorgen dat uw dieren een schone, droge ligplaats hebben.
- U heeft uw runderen geen schone, droge en hygiënische huisvesting gegeven. Dit is een overtreding van Art. 1.7 sub d, Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten. U moet ervoor zorgen dat u uw dieren een schone en zindelijke huisvesting geeft.

Rijksdienst voor
[redacted]

27 juni 2017

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Een overzicht van de wetsartikelen die gelden vindt u in de bijlage bij deze brief. Bij deze brief krijgt u ook een kopie van het rapport van bevindingen van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen. U moet een aantal maatregelen nemen binnen de gestelde termijnen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke maatregelen moet u nemen
U neemt maatregel 1 per direct, maatregel 2 en 3 voor 2 juli 2017 en maatregel 4, 5 en 6 voor 7 juli 2017:

1. [redacted]
2. Zorg dat elk rund altijd over een schone, droge, hygiënische en comfortabele ligplaats kan beschikking.
3. Zorg dat uw runderen altijd een schone, droge en hygiënische huisvesting hebben.
4. [redacted]
5. [redacted]
6. [redacted] dierenarts [redacted]

Ik heb u vooraf niet de gelegenheid gegeven (via een voorgenomen besluit) een zienswijze in te dienen, omdat de situatie vraagt om een korte termijn voor herstel.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2017

Onze referentie
G2017004854

Informatie
Het is algemeen bekend en aanvaard dat onder andere het verwijderen, afdekken en afvoeren van kadavers het beste volgens de Regeling dierlijke producten gebeurt. Deze regeling vindt u op www.overheid.nl. In deze regeling is precies te lezen wat de eisen zijn waar u zich aan moet houden.

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op www.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

[redacted]

Teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie van de kosten in bewaring name dieren
- Kopie rapport van bevindingen 102475
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2017

Onze referentie
G2017004854

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2017

Onze referentie
G2017004854

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2017

Onze referentie
G2017004854

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800182

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-18/00642

Zaaknummer
201800182

Datum 10 januari 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte heer/mevrouw,

Op 10 januari 2018 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw schapen, geiten, kalveren en runderen die u houdt op de locaties gelegen aan [redacted] U moet de maatregel 1 en 2 per direct nemen. De overige maatregelen dient u uiterijk voor 14.00 uur 11 januari 2018 te nemen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw schapen, geiten, kalveren en runderen is aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Motivatie
De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-18/00642

Boetezaaknummer
201800182

Tijdens de inspectie zijn verschillende overtredingen vastgesteld. U heeft onder meer nagelaten:

- [redacted]
- [redacted]
- de dieren goed te huisvesten. Alle dieren werden gehoouden in een met mest en urine vervuilde huisvesting. Dit zijn overtredingen van artikel 2.1, lid 1 en lid 6 en artikel 2.2, lid 8 van de Wet dieren en van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.
- [redacted]

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

Welke maatregelen zijn nodig?
U moet de maatregelen 1 en 2 per direct nemen._De overige maatregelen dient u uiterijk voor 14.00 uur 11 januari 2018 uit voeren en in stand te houden.

1. [redacted]

2. [redacted] n.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-18/00642

Boetezaaknummer
201800182

3. Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen
U dient ervoor zorg te dragen dat uw dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen kunnen beschikken. Tijdens de controle waren de ligplaatsen voor de dieren welke binnen werden gehuisvest bevuild. De schapen werden gehouden in te natte weilanden. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

4. Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting
U dient ervoor zorg te dragen dat uw dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Zorg ervoor dat de stallen voor de kalveren op een passende wijze worden gereinigd en ontsmet teneinde kruiscontaminatie en ziekteverwekkers te voorkomen. Tijdens de controle is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin de dieren werden gehouden bevuild waren. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

5. Geschikte huisvesting
Zorg dat de hokken en de verblijven van uw dieren geschikt zijn voor de diersoort dat u hierin houdt. Zo zorgt u ervoor dat de dieren op de juiste wijze gehouden kunnen worden en u aan hun soort specifieke behoefte voldoet. Tijdens de controle is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin de dieren houdt ongeschikt zijn voor het type dier. Zorg daarbij ook dat de dieren zich niet kunnen verwonden en/of beschadigen. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 2 van het Besluit houders van dieren.

6. [redacted]

7. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/BRS/BRS/U-18/00642

Boetezaaknummer
201800182

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900 0388.

Hoogachtend,
De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 1
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.10. Bijhouden van gegevens
1. Onverminderd artikel 1.25 en het overigens krachtens de artikelen 2.2, negende of tiende lid, en 2.19 van de wet bepaalde wordt door de houder van een dier een register bijgehouden van de verstrekte medische zorg en het bij iedere controle geconstateerde aantal sterfgevallen.
2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden ten minste drie jaar door de houder bewaard.

Bijlage indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]
M

Onze referentie
494-12610

Uw brief van
10 januari 2018

Uw referentie
7046

Bijlagen
1

Datum 2 april 2020
Betreft Beslissing op bezwaarschrift

Geachte [redacted]

Op 10 januari 2018 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het besluit van 10 januari 2018. Dit besluit is genomen op grond van de Wet dieren en de Algemene wet bestuursrecht.

Het bestreden besluit heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaar ongegrond. Dit betekent dat ik het besluit van 10 januari 2018 handhaaf.

Proceskostenvergoeding
Uw verzoek om vergoeding van de proceskosten wijs ik af.

Het verloop van de procedure
Op 10 januari 2018 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn van de dieren op uw bedrijf onderzocht. Naar aanleiding van dit onderzoek is er op dezelfde dag een last onder bestuursdwang aan u opgelegd.

Tegen deze last hebt u op 10 januari 2018 bezwaar aangetekend. Per gelijke datum hebt u bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend. Dit verzoek hebt u ter zitting van 12 januari 2018 ingetrokken.

Op 31 januari 2019 hebt u uw bezwaar mondeling toegelicht. U hebt daar enkele nadere punten met betrekking tot het kostenbesluit nader toegelicht.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

De aangevoerde bezwaargronden
U betwist de gestelde overtredingen. [redacted]

Uw dieren worden daarnaast goed gehuisvest. Er is geen sprake van met mest en urine bevuilde huisvesting.

[redacted]

Voor is niet duidelijk welke ligplaatsen en welke stallen/hokken precies vervuild zijn. Daarnaast is het, gelet op het natte klimaat in Nederland, onmogelijk om grote aantallen dieren goed te huisvesten. Voorts bestrijdt u de constatering dat de dieren zich kunnen verwonden aan scherpe delen in de stallen en hokken.

[redacted]

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschrift heb ik zorgvuldig beoordeeld en het bestreden besluit opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. In het navolgende zal ik ingaan op de door u aangevoerde bezwaargronden.

De inhoud van de last
[redacted]. Daarnaast dienden de dieren te beschikken over hygiënische ligplaatsen en huisvesting. [redacted]

Ik zal per maatregel aangeven waarom deze op goede gronden is opgelegd en het u duidelijk was wát u moest doen.

[redacted]

[redacted]

tie Strategie
e Juridische Zaken
Bezwaar en Beroep

m
il 2020

referentie
12610

[redacted]

[redacted]

Deze maatregel is dus op goede gronden opgelegd.

c) <u>toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden</u>

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

op grond van artikel 1.7, aanhef en onder d, van het Bhd heeft ieder gehouden dier recht op een toereikende behuizing onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Ten tijde van de controle op 10 januari 2018 is op dit punt het volgende geconstateerd.

"Buiten:
Wij zagen dat de runderen tot de knieen in de blubber, vermengd met mest en urine, liepen. Wij zagen dat de onderpoten van alle runderen vervuild waren met blubber"
(...)
Binnen:
Wij liepen door een dikke laag modder vermengd met mest en urine. Wij zagen dat het een donkere ruimte was.
(...)
Ik zag dat de bodembedekking in de boxen bezet waren met een dikke laag mest, deels vermengd met stooisel en urine.
(...)
Schapen, B op het overzicht:
Wij, toezichthouders [redacted] en [redacted], zagen en telde dat er tussen de 150 en 200 schapen en 3 geiten binnen werden gehouden. Wij zagen dat er zeer donker was in de schaap verblijven en dat de verblijven zo vol waren dat lang niet alle schapen de beschikking hadden over een droge en schone ligplaats. Wij zagen dat de bodem bezet was met mest en urine. Wij voelde dat meerdere plaatsen van de bodembedekking nat was.
(...)
Op het weiland werden plus minus 19 schapen gehouden. Het weiland was veel te nat. Op het weiland lagen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan het dieren zich kon verwonden. De dieren hadden niet de beschikking over een droge en schone ligplaats."

In uw bezwaarschrift hebt u aangegeven dat u betwist dat de ligplaatsen zijn vervuild. Voorts is niet duidelijk op welke ligplaatsen het besluit doelt. Ten slotte lopen door het natte weer grote aantallen schapen buiten op te natte weilanden. Daar is nauwelijks enige opvang voor mogelijk.

Ik deel de punten in uw bezwaarschrift niet. Allereerst staat in het controleverslag duidelijk omschreven welke overtredingen op welke plaats zijn geconstateerd. Ter onderbouwing verwijs ik eveneens naar de foto's die zijn genomen tijdens de controle. Deze foto's maken deel uit van het rapport van bevindingen dat u reeds in uw bezit hebt.

Daarnaast zijn de controlebevindingen met u besproken en staat in het bestreden besluit beschreven dat de stallen/hokken van de kalveren bevuild waren, dat de

ligplaatsen voor de dieren die binnen gehouden werden bevuild waren en dat de schapen gehouden werden in te natte weilanden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

Ten slotte is het de verantwoordelijkheid van een houder van dieren om, ook in de natte winterperiode, te zorgen voor schone en droge ligplaatsen en hygiënische huisvesting. Regen in januari is geen reden om de buiten gehouden dieren dan maar geen schone en droge ligplaats aan te bieden. Regen in de winter is namelijk niet een dermate onvoorziene omstandigheid dat van u als houder niet verwacht kan worden dat u daar niet op in kunt spelen.

De maatregelen drie en vier uit het bestreden besluit zijn op goede gronden genomen.

d) Geschikte huisvesting en buitenruimte

Op grond van de artikelen 1.6, derde lid en 1.8, tweede lid, van het Bhd dienen dieren binnen en buiten geschikt gehuisvest worden. Dit houdt concreet in dat de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden. Daarnaast wordt een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Tijdens de controle op 10 januari 2018 hebben de toezichthouders het volgende geconstateerd:

"Buiten:
Wij zagen dat de afrastering van het dierverblijf bestond uit diagonaal geplaatste metalen en houten pallets en hekken. Deze hekken waren zo geplaatst dat de dieren in de hekken konden stappen en daarbij de klauwen en/of poten konden verwonden

Binnen:
Wij liepen door een dikke laag modder vermengd met mest en urine. Wij zagen dat het een donkere ruimte was. Wij zagen aan beide kanten metalen golfplaat met scherpe randen waaraan de dieren zich konden verwonden

Schapen, B op het overzicht:
(...) Tevens zagen wij afzetting in de stallen van materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich konden verwonden

Locatie 3
Op het weiland werden plus minus 19 schapen gehouden. Het weiland was veel te nat. Op het weiland lagen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan het dieren zich kon verwonden. De dieren hadden niet de beschikking over een droge en schone ligplaats. Er was nagenoeg geen gras voor de dieren en er was geen bijvoer.

Op de bouwplaats liep een ernstig kreupel schaap tussen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan het dier zich kon verwonden"

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

Op grond van bovenstaande kom ik tot de conclusie dat u het Bhd hebt overtreden op het gebied van huisvesting (artikel 1.8, tweede lid) en buitenverblijf (1.6, derde lid). Uw enkele stelling dat de dieren zich niet kunnen verwonden en/of beschadigen acht ik onvoldoende om de bevindingen van de toezichthouders te weerleggen.

Deze maatregelen zijn derhalve op goede gronden opgelegd.

[redacted]

Strategie
uridische Zaken
zwaar en Beroep

020

ferentie
10

Conclusie
Uw bezwaren treffen geen doel.

Proceskostenvergoeding
Op grond van artikel 7:15, tweede lid, van de Awb worden de kosten die de belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, door het bestuursorgaan uitsluitend vergoed voor zover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Nu ik het bestreden besluit handhaaf, heeft u geen recht op een proceskostenvergoeding.
Uw verzoek om een proceskostenvergoeding wijs ik dan ook af.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021EA, Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt de rechtbank aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
2 april 2020

Onze referentie
494-12610

Bijlage: Regelgeving

Wet dieren

Artikel 2.2

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6

3 Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Artikel 1.7

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
(...)
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Artikel 1.8
(...)
2 de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden

Artikel 2.4
(...)
4 een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5 wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800730

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Zaaknummer
201800730

Datum 16 februari 2018
Betreft last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhalingen

Geachte [redacted]

Op 4 januari, 5 januari en 17 januari 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens deze controles zijn overtredingen vastgesteld van de Wet dieren.

Omdat ik acht dat er een gegronde vrees is voor herhaling van deze overtredingen leg ik aan u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op.

In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op, om te voorkomen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren opnieuw benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw paarden, schapen en runderen. De last houdt in dat u niet nogmaals de hierna genoemde overtredingen mag begaan. Dit doet u door de hierna genoemde maatregelen te nemen en in stand te houden. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren op uw kosten meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controles is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw dieren in het verleden op meerdere momenten was aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het laatst opgemaakte toezichtrapport van de NVWA. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controles zijn vastgesteld.
In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Welke maatregelen moet u in stand houden?
U moet de volgende maatregelen in stand te houden.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

[redacted]

2. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats kunnen beschikken.

   Tijdens de controles 4 januari; 5 januari en 17 januari 2018 waren de ligplaatsen voor de dieren ernstig bevuild door urine en mest. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

3. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.

   Tijdens de controles op 4 januari, 5 januari en 17 januari 2018 is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin de runderen en paarden werden gehouden ernstig bevuild waren door urine en mest. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

[redacted]

Verscherpt toezicht
Daarnaast deel ik u mee dat uw bedrijf de komende zes maanden onder verscherpt toezicht staat. Dit betekent dat uw bedrijf vaker zal worden gecontroleerd.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900 0388.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*
Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Rapport van bevindingen met nummer 106895
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
a. dorst, honger en onjuiste voeding;
b. fysiek en fysiologisch ongerief;
c. pijn, verwonding en ziektes;
d. angst en chronische stress;
e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Bijlage indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn - 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88

Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201800730

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Zaaknummer
201800730

Datum 3 april 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 16 februari 2018 heb ik u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhalingen, met referentie nummer BBB/RGN/RGN/U-18/02514 opgelegd omdat u zich niet heeft gehouden aan de Wet dieren. Ik heb uw dossier opnieuw onderzocht. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Deze last ter voorkoming van herhalingen is gedurende zes maanden, gerekend vanaf 16 februari 2018, van toepassing. De geldigheidstermijn verloopt op 15 augustus 2018.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;

- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02514

Boetezaaknummer
201800730

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800617

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Zaaknummer
201800617

Datum 31 januari 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte heer [redacted]

Op 31 januari 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), gecontroleerd of u zich houdt aan de Wet dieren. Tijdens deze inspectie zijn overtredingen vastgesteld. Deze bevindingen geven aanleiding om aan u een last onder bestuursdwang op te leggen. In deze brief vertel ik u wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. De last houdt in dat u de overtredingen moet opheffen. Dit doet u door de hierna genoemde maatregelen te nemen. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw kalveren en runderen die u houdt. U moet de maatregelen 1 en 2 per direct nemen. De overige maatregelen dient u uiterlijk voor 6 februari 2018 te nemen.

U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Tijdens de inspectie is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw kalveren en runderen is aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen exact tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Motivatie
De Wet dieren gaat ervan uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

Tijdens de inspectie zijn verschillende overtredingen vastgesteld. U heeft onder meer nagelaten:

- [redacted]
- [redacted]
- de dieren goed te huisvesten. De dieren hadden niet de beschikking over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting. De dieren werden gehouden in een met mest en urine vervuilde huisvesting. De dieren hadden niet de beschikking over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplek. De stal was overvol. Kalveren werden gehouden in te kleine ligboxen. Kalveren en een kreupel rund werden gehuisvest op de voergang. Dit zijn overtredingen van artikel 2.1, lid 1 en lid 6 en artikel 2.2, lid 8 van de Wet dieren en van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.
- [redacted]

Welke maatregelen zijn nodig?
U moet de maatregelen 1 en 2 per direct nemen. De overige maatregelen dient u uiterijk voor 6 februari 2018 uit voeren en in stand te houden.

1. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

2. [redacted]

3. Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen
U dient ervoor zorg te dragen dat ieder rund te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats kan beschikken. Tijdens de controle waren de ligplaatsen voor de dieren welke binnen werden gehuisvest bevuild met urine en mest. Verder bleek dat er een tekort aan ligplaatsen was. U kunt dieren verplaatsen naar een andere stal of verkopen om er zo voor te zorgen dat alle dieren beschikken over een schone en droge ligplaats. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 2 van het Besluit houders van dieren.

4. Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting
U dient ervoor zorg te dragen dat uw dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Zorg ervoor dat de stallen voor de kalveren en runderen op een passende wijze worden gereinigd en (indien nodig) worden ontsmet. Tijdens de controle is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin de dieren werden gehouden bevuild waren met urine en mest. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

5. Geschikte huisvesting
Zorg dat de hokken en de verblijven van uw dieren geschikt zijn voor de diersoort dat u hierin houdt. Zo zorgt u ervoor dat de dieren op de juiste wijze gehouden kunnen worden en u aan hun soort specifieke behoefte voldoet. Tijdens de controle is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin u de kalveren en runderen houdt ongeschikt zijn voor het type dier. Zorg daarbij ook dat de dieren zich niet kunnen verwonden en/of beschadigen. Dit is een overtreding van artikel 1.6 lid 2 van het Besluit houders van dieren.

6. [redacted]

7. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

Kosten herinspectie
Voor de goede orde wijs ik u erop dat de kosten van herinspectie bij u in rekening worden gebracht.

Vervolg
Als tijdens de herinspectie blijkt dat u de maatregelen niet hebt genomen, zorg ik dat de maatregelen worden uitgevoerd op uw kosten zodat de overtredingen worden opgeheven. Als opheffing van de overtredingen niet mogelijk is op uw locatie, dan kan ik (een deel van) de dieren onderbrengen bij een andere geschikte locatie op uw kosten.

Naast deze last onder bestuursdwang kan ik ook nog een andere maatregelen aan u opleggen in een apart besluit.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900 0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*
Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

Bijlage 1
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.10. Bijhouden van gegevens
1. Onverminderd artikel 1.25 en het overigens krachtens de artikelen 2.2, negende of tiende lid, en 2.19 van de wet bepaalde wordt door de houder van een dier een register bijgehouden van de verstrekte medische zorg en het bij iedere controle geconstateerde aantal sterfgevallen.
2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden ten minste drie jaar door de houder bewaard.

Bijlage indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02134

Boetezaaknummer
201800617

Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]
M

Onze referentie
494-15801

Uw brief van
2 februari 2018

Uw referentie

Bijlagen
1

Datum 7 mei 2020
Betreft Beslissing op bezwaarschrift

Geachte heer [redacted]

U hebt op 2 februari 2018 bezwaar aangetekend tegen mijn besluit van 31 januari 2018. Door middel van dit besluit heb ik u een last onder bestuursdwang opgelegd. Het besluit is gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Wet dieren en het Besluit houders van dieren (Bhd).

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaren ongegrond.

Het proces tot nu toe
Op 31 januari 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) uw bedrijf geïnspecteerd op de bepalingen van de Wet dieren. Vanwege de overtredingen die geconstateerd zijn is er op diezelfde dag een last onder bestuursdwang opgelegd.

Tegen deze beslissing hebt u op 2 februari 2018 bezwaar aangetekend.

Per gelijke datum hebt u een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening gedaan bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb).
Het CBb heeft bij uitspraak van 22 februari 2018 op dit verzoek beslist en vijf van de zeven maatregelen in stand gelaten. De overige twee maatregelen heeft het CBb geschorst tot zes weken na deze beslissing op bezwaar.

Uw toenmalige gemachtigde heeft op 11 juli 2018 uw bezwaren mondeling toegelicht.
U hebt vervolgens aangegeven dat u geen gebruik meer maakt van deze gemachtigde. Om deze reden hebt u zelf op 4 maart 2020 uw bezwaren mondeling toegelicht tijdens een hoorzitting bij de NVWA in Utrecht.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

Uw bezwaar
U hebt in uw bezwaarschrift de volgende gronden aangevoerd. Uit een door u toegezonden verklaring van dierenarts [redacted] blijkt dat er niks mis is met de wijze waarop u uw dieren houdt. Er zijn door deze dierenarts geen onregelmatigheden vastgesteld die in strijd moeten worden geacht met het dierenwelzijn. Deze visie wordt gedeeld door veehandelaar [redacted]

Daarnaast blijkt uit de veterinaire verklaringen van dierenartsen [redacted] en [redacted] dat de situatie op uw bedrijf al lange tijd onveranderd is. Dat is relevant omdat daarmee vaststaat dat de verklaringen van de heren [redacted] ook gelding hebben voor de datum in geding (31 januari 2018).

Voorts is de last onvoldoende gemotiveerd en is het rapport van bevindingen, dat ten grondslag ligt aan de last, ten onrechte niet met de last meegestuurd.

Ten slotte is de last in strijd met het gelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel opgelegd.

Uw toenmalige gemachtigde is tijdens de hoorzitting van 11 juli 2018 nog ingegaan op een aantal producties die ik heb ingebracht in een zaak bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) van [redacted], kenmerk [redacted] Naar de mening van uw gemachtigde levert de overbezetting in uw stal geen overtreding van het Bhd op.

Tijdens de hoorzitting van 4 maart 2020 hebt u aangegeven dat het handelen van de NVWA wordt ingegeven door de wens uw kopersnummer af te nemen. In verbinding hiermee wil de NVWA uw veestapel klein houden in verband met het fosfaatreductieplan.

Ten slotte bent u van mening dat eerst uw verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) behandeld moeten worden voordat op uw bezwaren beslist kan worden.

Toelichting op deze beslissing
Uw bezwaren heb ik zorgvuldig beoordeeld en de besluiten heroverwogen. De conclusie is dat uw bezwaren ongegrond zijn. Hierna kunt u lezen waarom.

Geconstateerde overtredingen
Op 31 januari 2018 hebben toezichthouders van de NVWA verschillende overtredingen van het Bhd geconstateerd op uw bedrijf. Voor een overzicht van deze overtredingen verwijs ik naar het Rapport van Bevindingen met nummer 107459.

Ik zal per overtreding aangeven waarom de constateringen van de toezichthouders juist zijn en niet worden weerlegd door de door u ingebrachte verklaringen.

1) [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

3) *Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.*

Tijdens de controle op 31 januari 2018 is gebleken dat in de ligboxenstal minimaal 53 runderen stonden waar er maar 35 ligboxen beschikbaar waren. Gelet op de specifieke situatie op uw bedrijf mag er in beginsel maar één dier per ligbox gehuisvest worden.
Ik verwijs hierbij naar de uitspraak van het CBb van [redacted], [redacted] Het CBb heeft in deze uitspraak geoordeeld dat er op uw bedrijf onvoldoende ligplekken waren voor het aantal dieren. De omstandigheden op uw bedrijf in 2016 die tot deze uitspraak geleid hebben acht ik in overeenstemming met de situatie in januari 2018 die thans ter discussie staat. Deze overbezetting is derhalve een overtreding van het bepaalde in artikel 1.6, tweede lid, van het Bhd. Hiermee is ook de grond die uw gemachtigde tijdens de hoorzitting van 11 juli 2018 heeft ingediend weerlegd.

Ook bij deze overtreding geldt dat de door u ingebrachte verklaringen dateren van een eerder datum dan de datum in geding. Om deze reden zijn deze verklaringen geen reden om aan te nemen dat er geen overtredingen van artikel 1.6, tweede lid, van het Bhd zijn geconstateerd. Een visie die overigens door het CBb gedeeld wordt in de uitspraak van [redacted].

4) *Een dier dient te beschikken over een toereikende behuizing onder voldoende hygiënische omstandigheden.*

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

De toezichthouders van de NVWA hebben op het gebied van hygiënische huisvesting de volgende overtredingen geconstateerd.

In de ligboxenstal zagen zij dat het niveau van de mestput dermate hoog was dat de mest op enkele plekken boven de roostervloeren uit kwam. Daarnaast zagen zij dat de ligboxen besmeurd waren met mestresten en urine vermengd met stroresten. Voorts zagen zij verschillende runderen met natte en aangekoekte mestresten aan poten, billen en buiken.

In de jongveestal zagen de toezichthouders dat de bodem van een hok bedekt was met een laag nat, plakkerig en bruin verkleurd stro door mest en urine. Een toezichthouder is het hok binnen gegaan en hoorde een soppend geluid.

Bovenstaande bevindingen zijn voor mij voldoende reden om aan te nemen dat u artikel 1.7, onder d, van het Bhd hebt overtreden.

Ook bij deze overtreding geldt dat de door u ingebrachte verklaringen dateren van een eerder datum dan de datum in geding. Om deze reden zijn deze verklaringen geen reden om aan te nemen dat er geen overtredingen van artikel 1.7, onder d, van het Bhd zijn geconstateerd

5) *de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.*

De toezichthouders hebben op 31 januari 2018 geconstateerd dat u een aantal runderen hield in ligboxen die te klein waren voor de runderen die daarin gehouden werden. Ik verwijs naar pagina 8 van het rapport van bevindingen. Op deze pagina staat exact, onder verwijzing naar gegevens van de Gezondheidsdienst voor dieren, welke ligboxen te klein waren en om welke reden dit was.
Daarnaast constateerden de toezichthouders in de ligboxenstal diverse ligboxafscheidingen die los hingen of kapot waren. Eveneens zagen zij ligboxen waarin metalen plaatjes naar boven staken.

Bovenstaande constateringen zijn voor mij voldoende reden om een overtreding van artikel 1.7, onder d en artikel 1.8, tweede lid, Bhd.

Ook bij deze overtreding geldt dat de door u ingebrachte verklaringen dateren van een eerdere datum dan de datum in geding. Om deze reden zijn deze verklaringen geen reden om aan te nemen dat er geen overtredingen van artikel 1.7, onder d en 1.8, tweede lid, van het Bhd zijn geconstateerd.

Daarnaast geven de toezichthouders gedetailleerd aan waarom de ligboxen te klein zijn voor de daarin gehouden runderen. De verklaringen die door u zijn ingebracht geven slechts in algemene lijn en ongemotiveerd aan dat de dieren voldoende ruimte hebben. Ook om deze reden kunnen deze verklaringen geen afbreuk doen aan hetgeen de door de toezichthouders is geconstateerd.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

De opgelegde last
Aan u is op 31 januari 2018 een last opgelegd naar aanleiding van bovengenoemde overtredingen. Op pagina 2 van deze last staat beschreven welke overtredingen precies geconstateerd zijn op bedrijf. Vervolgens wordt op de pagina's 2 tot en met 4 aangegeven welke overtredingen u precies dient te beëindigen en welke termijn daar voor geldt. Het gegeven dat u het toezichtrapport niet tegelijk met het besluit toegestuurd hebt gekregen doet niet af aan de rechtmatigheid van het besluit omdat, zoals opgemerkt, de overtredingen én de te nemen maatregelen voldoende duidelijk omschreven zijn.

Bovenstaande geldt ook voor maatregel nummer drie in het bestreden besluit. Deze maatregel ziet op de destijds aanwezige overbezetting in uw stal. Gelet op de uitspraak van het CBb van [redacted], [redacted] levert overbezetting in uw stal een overtreding op van het gestelde in artikel 1.6, tweede lid, van het Bhd. In het bestreden besluit heb ik aangegeven dat er op uw bedrijf een tekort aan ligplaatsen was en dat dit een overtreding is. Daarnaast heb ik aangegeven welke maatregelen u moet nemen om deze overtreding te beëindigen.

Gelijkheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel
Gelet op het gegeven dat de last is opgelegd naar aanleiding van gedegen onderzoek en met inachtneming van alle omstandigheden van het geval ben ik van mening dat er sprake is van strijdigheid met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Daarnaast hebt u niet aangetoond waarom de last strijdig zou zijn met het gelijkheidsbeginsel. Het enkele gegeven dat uw bedrijf gecontroleerd wordt is in ieder geval onvoldoende om strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel aan te nemen.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

De Wob
U hebt aangegeven dat u eerst uw verzoeken op grond van de Wob behandeld wenst te hebben voordat ik op uw bezwaren kan beslissen.
Ik deel deze visie niet. Ik dien op grond van artikel 3:2 van de Awb de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en af te wegen belangen voordat ik op uw bezwaren beslis. Ik heb aan deze verplichting invulling gegeven door alle relevante stukken te verzamelen die ten grondslag hebben gelegen aan het bestreden besluit. Deze stukken zijn eveneens in uw bezit. Vervolgens heb ik mij aan de hand van deze stukken, in combinatie met hetgeen u schriftelijk en mondeling hebt aangevoerd, een oordeel gevormd over de rechtmatigheid van het bestreden besluit. Daarmee heb ik voldaan aan de verplichtingen die ik op grond van de Awb heb. U bent eveneens in voldoende mate in de gelegenheid gesteld uw grieven kenbaar te maken en te motiveren. De uitkomst van een Wob procedure heeft in dit kader geen relatie tot onderhavige bezwaarprocedure.

Conclusie
Alles overwegend hebben de door u aangedragen bezwaren niet tot een ander oordeel geleid dan dat ik in het primaire besluit heb gegeven. Om deze reden verklaar ik uw bezwaren ongegrond.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

[redacted]
Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar Het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Postbus 20021, 2500 EA, Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

Bijlage: Regelgeving

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:29

1 Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31

1 Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.

2 Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren

Artikel 2.2

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6

1 De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.

2 Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

3 Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Artikel 1.7

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
(...)
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of

op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Artikel 1.8
(...)
2 de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
7 mei 2020

Onze referentie
494-15801

Artikel 2.4
(...)
4 een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5 wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Staf
afdeling Bestuurlijke &
juridische zaken
team Bestuurlijke
maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Boetezaaknummer

201801141

Datum 23 februari 2018
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 23 februari 2018 hebben inspecteurs en een dierenarts van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen en kalveren. U moet de hieronder genoemde maatregelen uiterlijk 26 februari 2018 nemen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Dit kan ook betekenen dat ik uw dieren mee voer en onderbreng bij een geschikte opslaghouder. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle zijn overtredingen vastgesteld. Bij deze brief krijgt u ook een kopie van het verkorte toezichtrapport van de inspecteurs en de dierenarts. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Welke maatregelen moet u nemen?
U dient de volgende maatregelen uiterlijk 26 februari 2018 te nemen:

1. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats kunnen beschikken.

   Toelichting:
   De inspecteurs en dierenarts hebben op 23 februari 2018 geconstateerd dat 68 runderen verspreid over verschillende stallen niet konden beschikken over een schone en droge ligplaats doordat de ligplaatsen

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie

Boetezaaknummer

waren vervuild met opgedroogde en natte mest en urine. De runderen zelf waren ook vervuild met mest en urine aan het haarkleed, de poten en de onderbuik.

Dit is een overtreding van artikel 2.2 lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

2. Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting

Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.

Toelichting:
Tijdens de controle op 23 februari 2018 is geconstateerd dat de verschillende stallen waarin de runderen stonden waren vervuild met mest en urine, zoals is beschreven bij maatregel 1. Daarnaast liepen in een stal kalveren tussen de runderen. De runderen en kalveren liepen met vervuilde poten door het voer en lieten mest achter in het voer, waardoor het voer vervuild was met mest. In een stal liepen kalveren door de voergang waardoor er in de voergang een laag mest en urine lag.

Dit is een overtreding van artikel 2.2 lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

[redacted]

[redacted]

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie

Boetezaaknummer

U moet uiterlijk 26 februari 2018 aan alle hiervoor genoemde maatregelen hebben voldaan.

Hoogachtend,
De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen.
Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Noem in het bezwaarschrift:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Verkort toezichtrapport, rapportnummer: 107920
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?
- Indicatie kosten inbewaringname dieren

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.6 Houden van dieren
1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.

De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 2
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

directie Staf
afdeling Bestuurlijke & juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

Per e-mail: [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referentie
2019-0025656

Uw brief van
8 april 2019

Uw referentie
U-1902223/201801653

Bijlage
1

Datum: 4 december 2020
Betreft: Beslissing op bezwaarschrift

Geachte mevrouw Kingma,

Op 9 april 2019 ontving ik per e-mail uw bezwaarschrift met dagtekening 8 april 2019 tegen het besluit van 27 februari 2019 (hierna: het bestreden besluit). Via het bestreden besluit heb ik de kosten van [redacted] op u verhaald.

Het bestreden besluit heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaarschrift ongegrond. Dit betekent dat ik het besluit van 27 februari 2019 handhaaf.

Het verloop van de procedure
Op 23 maart 2018 heb ik u een Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling opgelegd voor de duur van één jaar.

Bij het klantcontactcentrum van de NVWA is melding gedaan van mogelijke aantasting van het dierenwelzijn op uw bedrijf.

Op 8 januari 2019 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) en een toezichthoudend dierenarts van de NVWA een controle op uw bedrijf uitgevoerd. Tijdens de controle op 8 januari 2019 heb ik geconstateerd dat u *niet* heeft voldaan aan de aan u op 23 maart 2018 opgelegde maatregelen. Van de controle is een rapport van bevindingen opgemaakt (onze referentie: 148671/113907/[redacted]), welke rapport ik met het besluit van 30 januari 2019 heb meegestuurd.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
4 december 2020

Onze referentie
2019-0025656

Bij besluit van 30 januari 2019 heb ik u geïnformeerd dat ik ben overgegaan tot het toepassen van bestuursdwang. Daartoe heb ik [redacted] ingeschakeld voor een periode van tien dagen, voor twee uur per dag. Ik heb u geïnformeerd dat ik [redacted] de opdracht heb gegeven om zorg te dragen voor het uitmesten en instrooien van de stallen en het voeren van de dieren.

In het besluit van 27 februari 2019 heb ik de kosten voor de toegepaste bestuursdwang (lees: de rekening van [redacted] bij u in rekening gebracht. Tegen dit besluit heeft u bezwaar gemaakt.

Op 13 oktober 2020 bent u over meerdere bezwaarzaken gehoord tijdens een hoorzitting op het kantoor van de NVWA. Van de andere bezwaarzaken ontvangt u een separate beslissing op bezwaar.

De aangevoerde bezwaargronden
De kosten ad € 1.166,20 van [redacted] zijn ten onrechte bij u in rekening gebracht omdat er geen enkele noodzaak toe was. Er zijn geen herstelwerkzaamheden uitgevoerd. In de avond van 8 januari 2019 waren alle dieren verzorgd. In de ochtend van 9 januari 2019 waren er geen achterstallige werkzaamheden wat betreft de dagelijkse verzorging van de runderen. De opdracht aan [redacted] was dus overbodig. De medewerker van [redacted] kwam voor u als een verrassing en hij had geen duidelijke opdracht. De medewerker ging halverwege de ochtendwerkzaamheden, rond 10 uur, na 2 uur werken, alweer weg. De medewerker veroorzaakte onrust onder het vee en verstoorde uw eigen schema.

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschrift heb ik zorgvuldig beoordeeld en het bestreden besluit opnieuw getoetst aan het juridisch kader. In het navolgende ga ik in op de door u aangevoerde bezwaargronden.

Wettelijk kader
Op grond van artikel 5:21 Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt onder last onder bestuursdwang verstaan: de herstelsanctie, inhoudende
een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en de bevoegdheid van het bestuursorgaan om de last door feitelijk handelen ten uitvoer te leggen, indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Op grond van artikel 5:25 Awb geschiedt de toepassing van bestuursdwang op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.

De opgelegde lasten
In de Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling van 23 maart 2018 heb ik u voor de duur van één jaar onder andere de volgende lasten opgelegd:

1. Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënisch ligplaats kunnen beschikken (artikel 2.2 lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren).

2. Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken (artikel 2.2 lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren).

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
4 december 2020

Onze referentie
2019-0025656

Tegen de Last onder bestuursdwang heeft u geen bezwaar gemaakt (binnen de wettelijke termijn). Dit betekent dat dit besluit in rechte vast staat.

Toepassing bestuursdwang
Tijdens de controle op uw bedrijf op 8 januari 2019 heb ik geconstateerd dat u niet aan alle opgelegde lasten heeft voldaan. De ligplaatsen en huisvesting van diverse runderen waren vervuild en de runderen kregen niet een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort een leeftijd geschikt voer toegediend. Daarnaast was er onvoldoende onderhoud gepleegd aan de behuizing van de stal waarin de dieren verbleven. Daarmee heeft u niet voldaan aan last 1, 2 en 3.

Daarom was ik bevoegd genoodzaakt om [redacted] opdracht te gegeven om vanaf 9 januari 2019 gedurende tien dagen twee uur per dag zorg te dragen voor het uitmesten en instrooien van de stallen en het voeren van de dieren. Per brief van 30 januari 2019 heb ik u geïnformeerd over mijn besluit tot het toepassen van deze bestuursdwang. Tegen dit besluit heeft u geen bezwaar gemaakt (binnen de wettelijke termijn). Dit betekent dat ook dit besluit, en dus ook de juistheid en rechtmatigheid ervan, in rechte vast staat.

Kosten bestuursdwang
U heeft wel bezwaar gemaakt tegen het verhaal van de kosten van € 1.166,20 van de toegepaste bestuursdwang. U bent van mening dat deze kosten niet voor uw rekening zouden moeten komen. Ik merk daarover het volgende op.

Op grond van artikel 5:25 Awb geschiedt de toepassing van bestuursdwang op uw kosten, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te uwer laste behoren te komen.

De kosten die ik bij u heb verhaald in het door u bestreden besluit zijn de kosten van de door [redacted] verrichte werkzaamheden voor tien dagen gedurende twee uur per dag en de daartoe gemaakte reiskosten. Een specificatie/factuur van deze werkzaamheden heeft u bij het bestreden besluit ontvangen. Deze kosten zijn alleszins redelijk en passend bij de toegepaste bestuursdwang.

U heeft op geen enkele wijze onderbouwd waarom de gemaakte kosten redelijkerwijze niet te uwer lasten behoren te komen. Dat u de aanwezigheid van de medewerker van [redacted] als verstorend en overbodig heeft ervaren, doet aan het voorgaande ook niets af. Ik verklaar uw bezwaarschrift daarom ongegrond.

Conclusie
Tegen de opgelegde Last onder dwangsom en mijn besluit om daadwerkelijk over te gaan tot het toepassen van bestuursdwang heeft u geen bezwaar gemaakt. Dat betekent dat deze besluiten in rechte vaststaan en ik van de juistheid en rechtmatigheid daarvan moet uitgaan. Wat betreft het verhaal van de door [redacted] gemaakte kosten verklaar ik u bezwaarschrift ongegrond, omdat de wet voorschrijft dat deze kosten voor uw rekening komen. Dit betekent dat ik het bestreden besluit handhaaf.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
4 december 2020

Onze referentie
2019-0025656

Vragen
Als u vragen heeft naar aanleiding van de beslissing op bezwaar neem dan telefonisch contact op met de NVWA. U kunt bellen met Team Bezwaar en Beroep op: [redacted]. Geef tijdens het gesprek aan dat u de behandelaar van uw bezwaarschrift wilt spreken en houd onze referentie bij de hand.

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
4 december 2020

Onze referentie
2019-0025656

Bijlage: Regelgeving

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
4 december 2020

Onze referentie
2019-0025656

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:21
Onder last onder bestuursdwang wordt verstaan: de herstelsanctie, inhoudende:
a. een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en
b. de bevoegdheid van het bestuursorgaan om de last door feitelijk handelen ten uitvoer te leggen, indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
[…]
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201801373

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388

Zaaknummer
201801373

Datum 5 maart 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 1 maart 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen. U moet de maatregelen 1 en 2 per direct uit te voeren en de maatregelen 3, 4, 5 en 6 uiterlijk voor 7 maart 2018 uitvoeren en in stand houden. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen is aangetast. Zodra ik het toezichtrapport van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld. In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

Tijdens de inspectie zijn verschillende overtredingen vastgesteld. U heeft onder meer nagelaten:

- [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

- [redacted]
- [redacted]
- de dieren goed te huisvesten. Tijdens de controle is vastgesteld dat acht runderen niet de beschikking hadden over een schone en droge ligplaatsen. Ook de huisvesting waarin de dieren werden gehouden was onhygiënisch. Er liepen runderen los in de stal waardoor de kans bestond dat deze dieren zich konden bezeren of verwonden aan scherpe delen en materialen die in de ruimte aanwezig waren. Tevens werd geconstateerd dat er jongere runderen tussen oudere runderen gehuisvest waren die verstoten werden als deze wilden drinken of eten door rang hogere dieren. Er was duidelijk sprake van rivaliteit. Runderen liepen los in de stal waardoor de kans bestond dat deze het voer en het drinkwater konden bezoedelen met mest en urine. Dit zijn overtredingen van artikel 2.1, lid 1 en lid 6 en artikel 2.2, lid 8 van de Wet dieren en van artikel 1.7 onder d en artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren. Een slechte huisvesting van dieren benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten.

De overheid streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen en ondernemingen de regels op het gebied van onder andere dierenwelzijn naleven. Om dit te bereiken, zet de overheid instrumenten als controle, opsporing en communicatie in. Het doel is om bewuste en onbewuste overtreders te bewegen de regels na te leven. Ook worden degenen die de regels naleven gestimuleerd dat te blijven doen.

Welke maatregelen zijn nodig?
U moet maatregelen 1 en 2 per direct uit te voeren en de maatregelen 3, 4, 5 en 6 uiterlijk voor 7 maart 2018 uit voeren en in stand te houden.

1. [redacted]

2. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

3. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen kunnen beschikken. Tijdens de controle waren de ligplaatsen voor de runderen bevuild. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

4. **Schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting**
   Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Tijdens de controle is vastgesteld dat de stallen/hokken waarin de runderen werden gehouden bevuild waren met mest en urine. Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren.

5. [redacted]

6. [redacted]

Voor wat betreft de overige omissies welke zijn aangetroffen zal een separaat besluit gestuurd worden.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*
Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
a. dorst, honger en onjuiste voeding;
b. fysiek en fysiologisch ongerief;
c. pijn, verwonding en ziektes;
d. angst en chronische stress;
e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.5. Verlichting en ventilatie

1. Onverminderd artikel 1.8, eerste lid, wordt een dier niet permanent in het duister of in kunstlicht gehouden zonder dat dit voor een passende periode wordt uitgeschakeld en is, indien het beschikbare natuurlijke licht niet voldoende is voor de ethologische en fysiologische behoeften van het dier, in de ruimte waarin het dier wordt gehouden geschikt kunstlicht aanwezig.
2. In een ruimte waarin dieren worden gehouden is voldoende verlichting aanwezig voor een grondige controle van die dieren op elk willekeurig tijdstip.
3. Het materiaal dat wordt gebruikt voor de behuizing waarin een dier wordt gehouden is niet schadelijk voor het dier en kan grondig gereinigd en ontsmet worden.
4. De luchtcirculatie, het stofgehalte van de lucht, de temperatuur, de relatieve luchtvochtigheid en de gasconcentraties in de omgeving van het dier zijn niet schadelijk voor het dier.
5. Indien de gezondheid en het welzijn van een dier afhankelijk is van een kunstmatig ventilatiesysteem, is dat voorzien van een passend noodsysteem waarmee voldoende verse lucht kan worden aangevoerd om de gezondheid en het welzijn van het dier te waarborgen als het hoofdsysteem uitvalt.
6. Indien het ventilatiesysteem, bedoeld in het vijfde lid, uitvalt, treedt een alarmsysteem in werking, dat regelmatig wordt getest.
7. Voeder- of drinkinstallaties zijn zo ontworpen, gebouwd en geplaatst dat het gevaar voor verontreiniging van voer en water, alsmede mogelijke schadelijke gevolgen van rivaliteit tussen dieren tot een minimum worden beperkt.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Boetezaaknummer
201801373

Bijlage 2
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
zienswijze@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/21285

Zaaknummer
201803748

Datum 23 november 2018
Betreft Respijt last onder bestuursdwang

Geachte mevrouw [redacted]

Op 20 november 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan de [redacted]. Aanleiding was een hercontrole op de last onder dwangsom met zaaknummer 201804268 (zie bijlage 1) en last onder bestuursdwang met zaaknummer 201803748 (zie bijlage 2) die aan u zijn opgelegd. Tijdens de hercontrole constateerden zij dat u nog steeds overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen.

Last onder dwangsom
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren in samenhang met artikel 5:32, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht heb ik u een last onder dwangsom opgelegd. Hiervoor diende u de in de last benoemde overtredingen op te heffen door maatregelen te nemen. Tijdens de hercontrole bleek dat u aan maatregel 1 niet en aan maatregel 2 wel had voldaan. Omdat u niet heeft voldaan aan een opgelegde maatregel, verbeurt u van rechtswege een dwangsom. Hiervoor zult u apart een invorderingsbeschikking ontvangen.

Last onder bestuursdwang
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren heb ik u een last onder bestuursdwang opgelegd. Om de last op te heffen dient u de in de last benoemde overtredingen op te heffen door maatregelen te nemen. Tijdens de hercontrole bleek dat u aan geen van de maatregelen had voldaan.

Om u te laten voldoen aan maatregel 1 zal ik de klauwbekapper inschakelen. De kosten die ik daarbij maak breng ik bij u in rekening.

Op basis van respijt geef ik u de mogelijkheid om zelf maatregelen te nemen om zo te kunnen voldoen aan maatregel 2 en 3. Wat dit voor u betekent leest u onder het kopje 'Opheffen van de last met zaaknummer 201803748'.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat opheffen. Daarom moet u de in de last met zaaknummer 201803748 genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen het nieuwe termijn die ik u hiervoor geef.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/21285

Zaaknummer
201803748

Opheffen van de last met zaaknummer 201803748
Op grond van artikel 8.5 Wet dieren is aan u de last onder bestuursdwang opgelegd om de overtreding van artikel 2.2 lid 8 Wet dieren en artikel 1.6 lid 2 en artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren op te heffen. Op grond van artikel 2.2 lid 8 Wet dieren is het verboden om dieren de nodige verzorging te onthouden. Op grond van artikel 1.6 lid 2 dient een dier voldoende ruimte te worden gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften. Daarnaast dient op grond van artikel 1.8 lid 2 de behuizing of inrichting waarin een dier verblijft op zodanige wijze te zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt. Tevens mag het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.

Het opheffen van die overtredingen doet u door de volgende maatregel te nemen:

U moet **vóór 4 december 2018** ervoor zorgen dat alle gehouden dieren dienen te beschikken over een schone droge comfortabele ligplaats en huisvesting die voldoet aan bovenstaande eisen. Indien dit niet mogelijk is om uit te (laten) voeren op uw bedrijf dan dient u de dieren waarvoor dit niet gerealiseerd kan worden, af te voeren uit uw stal.

Doet u dit niet dan ben ik bevoegd om maatregelen te treffen om de overtreding op te heffen. Ik zal dan de dieren van uw bedrijf meevoeren en elders opslaan. Dit zal ik alleen doen als u de overtredingen die u begaat niet zelf opheft of laat opheffen. De kosten die ik daarbij maak, breng ik bij u in rekening. De dieren zult u dan pas terugkrijgen als u de kosten voor het meevoeren en opslaan van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de verblijfplaatsen heeft aangepast en de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Motivering
Tijdens de hercontrole hebben de inspecteurs net als tijdens eerdere controles geconstateerd dat achter de stand van de aanwezige melkkoeien zich een mestrooster bevond welke naar schatting 10-15 centimeter lager lag dan de stand waar de aanwezige melkkoeien staan. Enkele melkkoeien lagen met hun achterstel of hakken op de roosters. De inspecteurs constateerden dat een aantal melkkoeien diagonaal gingen liggen om zo nog op de stand te passen en niet op de rand en of het rooster te hoeven liggen.

Daarnaast hebben de inspecteurs geconstateerd dat enkele dieren niet konden gaan liggen. Dit komt doordat runderen aan weerszijde van een dergelijk rund diagonaal gaan liggen. Hierdoor worden dieren onvoldoende ruimte gelaten voor hun fysiologische en ethologische behoeften.

De dieren in de melkveestal staan nu zodanig gehuisvest dat u niet kan voldoen aan de geldende wet- en regelgeving waaraan u zich als houder van dieren moet houden.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van bovengenoemde termijn, controleren of u de maatregelen heeft genomen en deze ook in stand houdt. Wanneer u de maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen alsnog door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Ik wijs u er tevens op dat de hercontroles die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/21285

Zaaknummer
201803748

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
zienswijze@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17216

Zaaknummer
201804268

Datum 11 september 2018
Betreft Besluit last onder dwangsom

Geachte [redacted],

Op 16 mei 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan de [redacted]. Tijdens de controle constateerden de inspecteurs dat u overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u zich als houder van dieren moet houden.

Via de brief van 27 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/15388 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder dwangsom op te leggen, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft.

Middels bovengenoemde brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om voor 10 september 2018 uw zienswijze aan te leveren. Echter heeft u geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Zoals ik reeds heb gemeld in de brief van 27 augustus 2018 ga ik nu over tot het definitief opleggen van de last onder dwangsom. Het besluit zal ik verder toelichten onder het kopje 'Motivering van deze beschikking'.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren in samenhang met artikel 5:32, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht leg ik u de last onder dwangsom op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u dient te nemen leest u onder het kopje 'Overtredingen en maatregelen'.

Overtredingen en maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport heeft u reeds ontvangen als bijlage bij de brief van 27 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/15388.

U dient de volgende maatregelen <u>binnen één week</u> na dagtekening van deze brief te nemen:

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17216

Zaaknummer
201804268

1. [redacted]

2. [redacted]

Hoogte van de dwangsom
Heeft u de maatregelen niet binnen één week, na dagtekening van de last onder dwangsom, genomen dan verbeurt u per maatregel een dwangsom van €1.500,- per controle, met een maximum van €4.500,- per maatregel.

Bij het vaststellen van de hoogte van de dwangsom, is rekening gehouden met de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging. De hoogte van de dwangsom acht ik in beginsel voldoende om daarmee het beoogde effect te bereiken. Voor de duidelijkheid merk ik op dat u de dwangsommen pas hoeft te betalen wanneer u niet voldoet aan de opgelegde maatregelen of wanneer u de overtredingen na herstel opnieuw begaat.

Verbeuren van een dwangsom
Het verbeuren van een dwangsom betekent dat u de opgelegde dwangsom moet betalen. Een dwangsom wordt verbeurd wanneer u geen maatregelen neemt op de overtredingen die u begaat. Een dwangsom kan ook worden verbeurd wanneer u een overtreding opnieuw begaat, nadat u deze heeft opgeheven.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17216

Zaaknummer
201804268

Geldigheid van de dwangsom
De opgelegde last onder dwangsom is geldig voor de duur van twee jaar. Deze termijn gaat in op de dagtekening van deze brief.

Motivering van deze beschikking
U bent als houder van dieren primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom dient u uw dieren goed te verzorgen en uw administratie accuraat bij te houden.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijn die ik u hiervoor geef.

Ik leg u een last onder dwangsom op, omdat ik meen dat u zelf in staat bent om de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om de overtredingen op te heffen. Ik neem aan dat het vooruitzicht dat u dwangsommen zult verbeuren ervoor zorg draagt dat u de overtredingen die u begaat opheft en niet opnieuw zult begaan.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van bovengenoemd termijn, controleren of u de bovengenoemde maatregelen heeft genomen en deze ook in stand houdt. Hierbij wijs ik u erop dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening worden gebracht.

Als u het niet eens bent met deze last onder dwangsom, dan kunt u daartegen bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen staat aan het einde van deze brief.

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en**

Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17216

Zaaknummer
201804268

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:

- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
zienswijze@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17212

Zaaknummer
201803748

Datum 11 september 2018
Betreft Besluit last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 16 mei 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan de [redacted]. Tijdens de controle zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Via de brief van 27 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/13481 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder bestuursdwang op te leggen, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft.

Middels bovengenoemde brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om voor 10 september 2018 uw zienswijze aan te leveren. Echter heeft u geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Zoals ik reeds heb gemeld in de brief van 27 augustus 2018 ga ik nu over tot het definitief opleggen van de last onder bestuursdwang. Het besluit zal ik verder toelichten onder het kopje 'Motivering van deze beschikking'.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u de last onder bestuursdwang op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u dient te nemen leest u onder het kopje 'Overtredingen en maatregelen'.

Overtredingen en maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport heeft u reeds ontvangen als bijlage bij de brief van 27 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/13481.

U dient de volgende maatregelen binnen de daarvoor gestelde termijnen na dagtekening van deze brief te nemen:

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17212

Zaaknummer
201803748

1. [redacted]

[redacted]

2. Draag er zorg voor dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.

Toelichting:
Tijdens de controle op 16 mei 2018 hebben de inspecteurs geconstateerd dat achter de stand van de aanwezige melkkoeien zich een mestrooster bevond welke naar schatting 10-15 centimeter lager lag dan de stand waar de aanwezige melkkoeien met het grootste gedeelte van hun lijf op lagen. Enkele melkkoeien lagen met hun achterstel of hakken op de roosters. De inspecteurs constateerden dat een aantal melkkoeien schuin gingen liggen om zo nog op de stand te passen en niet op de rooster vloer te hoeven liggen.

Deze bevinding is in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dient te worden opgelost door behuizingen voor een dier op zodanige wijze te ontwerpen, te bouwen en te onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden. Wanneer u dat niet doet voldoet u niet aan de verplichtingen waaraan u zich als houder van dieren moet houden.

Indien de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17212

Zaaknummer
201803748

3. **Draag er zorg voor dat daarbij een dier voldoende ruimte wordt gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.**

   Toelichting:
   Tijdens de controle op 16 mei 2018 hebben de inspecteurs geconstateerd dat één melkkoe een hele smalle staanplaats had en niet kon gaan liggen, omdat het dier tussen twee andere melkkoeien stond die diagonaal naar elkaar toe lagen.

   Deze bevinding is in strijd met artikel 1.6 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dient te worden opgelost door de dieren in een passende huisvesting te plaatsen waar het dier voldoende ruimte wordt gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften. Wanneer u dat niet doet voldoet u niet aan de verplichtingen waaraan u zich als houder van dieren moet houden.

   Indien de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

Motivering van deze beschikking
U bent als houder van dieren primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijn die ik u hiervoor geef.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van bovengenoemde termijn, controleren of u de bovengenoemde maatregelen heeft genomen en deze ook in stand houdt. Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Als tijdens een hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders onderbreng. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden opgeheven op uw bedrijf. De dieren zult u dan pas terugkrijgen als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Ik wijs u er tevens op dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht. Mocht u het niet eens zijn met deze last onder bestuursdwang, dan kunt u daartegen bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen staat aan het einde van deze brief.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17212

Zaaknummer
201803748

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar nvwabezwaarenbercep@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201803121

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Zaaknummer
201803121

Datum 5 juni 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 29 mei 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn ernstige overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren (hierna: Besluit) vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen en een pony. U moet de hieronder genoemde maatregelen uiterlijk voor 19 juni 2018 nemen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Dit kan ook betekenen dat ik uw dieren mee laat voeren en onderbreng bij een geschikte opslaghouder. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controle zijn overtredingen vastgesteld die worden vastgelegd in een rapport van bevindingen. Zodra ik het rapport van bevindingen van de inspecteurs heb ontvangen krijgt u hiervan een kopie.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving geldt.

Welke maatregelen moet u nemen?
U dient de volgende maatregelen uiterlijk voor 19 juni 2018 te nemen:

1. **Zorg ervoor dat alle gehouden dieren over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats kunnen beschikken.**

   Toelichting:
   De inspecteurs hebben op 29 mei 2018 geconstateerd dat meerdere runderen niet de beschikking hadden over een schone en droge ligplaats. In een stal stonden meerdere stieren aangebonden. Deze stieren hadden

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

geen schone en droge ligplaats. De stieren lagen deels met de achterhand in de opgehoopte mest dat in de grup lag.
Daarnaast stonden er tenminste 30 runderen in een stal die eveneens niet de beschikking hadden over een schone en droge ligplaats. De achterhand van deze runderen was volledig bedekt met natte en droge mest en urine.
In de stal werden vier stieren apart gehuisvest. De bodem van deze huisvesting was volledig bedekt met mest en urine vermengd met een klein beetje strooisel.
In een aparte ruimte werd een pony gehuisvest die niet de beschikking had over een schone en droge ligplaats.

Dit is een overtreding van artikel 1.7 onder d van het Besluit.

2. **Zorg ervoor dat alle gehouden dieren over een schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.**

Toelichting:
Op 29 mei 2018 hebben de inspecteurs geconstateerd dat de verschillende runderen niet beschikten over een schone , droge en comfortabele ligplaats zoals beschreven bij maatregel 1. Daarnaast is geconstateerd dat de aangebonden stieren te groot waren voor de ligplaats. Hierdoor beschikten de stieren niet over een comfortabele huisvesting.

Dit is een overtreding van artikel 2.2. lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.7 onder d van het Besluit.

3. [redacted]

4. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

5. [redacted]

6. [redacted]

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure, kunt u contact opnemen met de NVWA. De NVWA is tijdens kantooruren bereikbaar via het telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen.
Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Noem in het bezwaarschrift:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal stelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?
- Indicatie kosten inbewaringname dieren

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/11094

Boetezaaknummer
201803121

Bijlage 2
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201803121

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388

Onze referentie
BBB/TEV/TEV/U-18/14815

Zaaknummer
201803121

Datum 27 juli 2018
Betreft Niet voldaan aan last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 5 juni 2018 is aan u een last onder bestuursdwang opgelegd met referentie BBB/RGN/RGN/U-18/11094. Aan u is verzocht een aantal maatregelen te nemen binnen de gestelde termijnen. Op 19 juni 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel - en Warenautoriteit (NVWA) tijdens een hercontrole de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Niet voldaan aan de last
Tijdens de hercontrole is vastgesteld dat u de maatregelen 1, 2, 5 en 6 uit het besluit van 5 juni 2018 niet heeft uitgevoerd. Daarmee heeft u niet voldaan aan de last onder bestuursdwang die ik aan u heb opgelegd. Om de gezondheid en het welzijn van uw dieren te verbeteren heeft een bedrijf in opdracht van mij de herstelmaatregelen uitgevoerd. De kosten hiervoor worden bij u in rekening gebracht, u ontvangt hier later nog een bericht over.

Bij deze brief ontvangt u een kopie van het rapport van bevindingen dat is opgesteld door de inspecteurs naar aanleiding van de hercontrole op 19 juni 2018. Hierin leest u welke bevindingen tijdens de hercontrole zijn vastgesteld.

Meer informatie
Indien u vragen heeft kunt u contact opnemen met de NVWA via het telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bijlage: rapport van bevindingen

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201803803
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Datum 16 september 2018
Betreft Besluit last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 26 juni 2018 bezochten inspecteurs en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens de controle zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Via de brief van 16 augustus 2018 met kenmerk BBB/RGN/RGN/U-18/13751 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder bestuursdwang op te leggen, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft.

Middels bovengenoemde brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om voor 12 september 2018 uw zienswijze aan te leveren. Op 12 september 2018 heeft uw advocaat [redacted] via de e-mail uw zienswijze kenbaar gemaakt. De ingediende zienswijze leidt echter niet tot het afzien van het opleggen van een last onder bestuursdwang. Ik zal dan ook overgaan tot het definitief opleggen van deze last. Het besluit zal worden toegelicht onder het kopje 'Motivering van deze beschikking'.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren in samenhang met artikel 5:32, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht leg ik u de last onder bestuursdwang op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u dient te nemen leest u onder het kopje 'Overtredingen en maatregelen'.

Overtredingen en maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport heeft u reeds ontvangen als bijlage bij de brief van 16 augustus 2018 met kenmerk BBB/RGN/RGN/U-18/13751.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Hieronder meld ik welke overtredingen u begaat van het Besluit houders van dieren. Bij de overtredingen vermeld ik de maatregelen die u moet nemen en de termijnen waarbinnen u deze maatregelen moet nemen.

1. **Draag er zorg voor dat alle runderen over een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Daarnaast dient u er zorg voor te dragen dat voor kalveren de ligruimte van een stal comfortabel en zindelijk is en beschikt over een behoorlijke afvoer en niet schadelijk is voor kalveren.**

   Toelichting:
   Op 26 juni 2018 constateerden de inspecteurs dat meerdere kalveren in de eenlingboxen op de kalverenafdeling niet de beschikking hadden over hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken. Op dezelfde afdeling waren 3 afzonderlijke groepshokken met 8 kalveren die geen beschikking hadden over een comfortabele en zindelijke ligplek en gehouden werden in een onhygiënische huisvesting.
   Verder constateerden de inspecteurs dat in de ligboxenstal in hok 1 aan de rechterzijde de bodem was bedekt met aangekoekte mest en een natte aanslag van een mengsel van mest en urine. In hok 2 en 3 aan de rechterzijde van de ligboxenstal met jongvee hadden de runderen niet de beschikking over een droge en schone ligplaats en werden gehouden in een onhygiënische huisvesting.
   Ook in de ligboxenstal met jongvee aan de linkerzijde constateerden de inspecteurs dat de bodembedekking in de ligboxen bevuild was met aangekoekte mest en deels waren bezet met een vochtig mengsel van mest en urine. De dieren werden niet gehouden in een hygienische huisvesting.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder d en artikel 2.36 lid 1 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgelost door het treffen van maatregelen.

   U dient deze maatregelen binnen één week, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

2. **Draag er zorg voor dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden.**

   Toelichting:
   Op 26 juni 2018 constateerden de inspecteurs dat in de ligboxenstal met jongvee aan de rechterzijde in hok 1 er respectievelijk 9 kalveren werden gehouden welke kale nekken hadden door het schuren van de nek tegen het te lage voerhek tijdens het eten van de voergang. In hetzelfde hok was een plank en een losstaand hek waaraan de dieren zich konden verwonden. In hok 2 en 3 aan de rechterzijde van de ligboxenstal met jongvee zaten grote gaten in de betonnen roostervloer die zo dergelijk groot waren dat de dieren de klauwen in de gaten en/of aan de randen van deze gaten konden beschadigen. Tevens waren een aantal planken

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

onder het voerhek kapot en lagen er materialen in de hokken met uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich konden verwonden.
In de ligboxenstal met jongvee aan de linkerzijde constateerden de inspecteurs dat er metalen ligboxenafscheidingen waren afgebroken en dat er metalen uitsteeksels waren met scherpe randen waaraan de runderen zich konden verwonden.
In de ligboxenstal met melkvee was een betonnen afstap naar het weiland waaraan de runderen hun poten konden beschadigen aan de scherpe randen van het beton.

Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgelost door het treffen van maatregelen.

U dient deze maatregelen binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

3. [redacted]

Motivering van deze beschikking
U bent als veehouder primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

Zienswijze
Op 12 september 2018 heeft uw advocaat [redacted] via de e-mail uw zienswijze kenbaar gemaakt. Hierin wordt aangegeven dat u zich niet in gebreke acht voor de maatregelen 1 tot en met 5 en dat u voldoet aan de door de wet gestelde eisen.
In uw zienswijze wordt betreffende maatregel 1 aangegeven dat de kalveren hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken hebben, welke indien nodig rijkelijk zijn voorzien van stro.
Bij maatregel 2 wordt aangegeven dat door stress na enten een aantal hekken waren gesneuveld en nog niet waren gerepareerd. Losse onderdelen in de stal zouden inmiddels zijn verwijderd. Voorts zou de beschadigen aam de roostervloer dusdanig zijn dat de dieren zich er niet aan zouden kunnen verwonden. Tot slot zou inmiddels de afstap achter de melkveestal zijn opgevuld.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

De aangeleverde zienswijze leidt echter voor maatregel 1 tot en met 3 niet tot een andere beslissing. Het voornemen zal voor deze maatregelen dan ook worden gevolgd met een definitief besluit.

De reden hiervoor is dat tijdens de controle is geconstateerd dat diverse kalveren en runderen werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting en zonder schone en droge ligplaats. Diverse kalveren werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting waar de bodembedekking nat en vuil was. In de ligboxenstal van de jongvee lag op de bodem aangekoekte mest en een natte aanslag van mest en urine. Tevens waren de ligboxen nauwelijks ingestrooid.

Als houder van dieren bent u ervoor verantwoordelijk dat uw dieren worden gehuisvest in een hygiënische huisvesting en daarbij kunnen beschikken over een schone en droge ligplaats. Doordat kalveren werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting, waar de bodembedekking nat en vuil was hadden zij geen beschikking over een comfortabele en zindelijke ligplek. Doordat de ligboxen van het jongvee nauwelijks waren ingestrooid en op de bodem van de ligboxenstal aangekoekte mest en een natte aanslag van mest en urine lag hadden zij geen beschikking over een hygiënische huisvesting en een droge, schone en comfortabele ligplaats. Uit uw zienswijze blijkt niet dat u dit heeft hersteld en nu voldoet aan de opgelegde maatregel. Daarom houd ik de bestuursdwang voor maatregel 1 in stand.

Tijdens de controle is geconstateerd dat er een aantal kalveren waren met kale nekken door het schuren van de nek tegen het te lage voerhek tijdens het eten van de voergang. In dit hok stond een rechtopstaande plank en een losstaand hek waaraan de kalveren zich konden bezeren. In de jongvee hokken 2 en 3 lag een metalen hek plat op de roosters en zaten grote gaten in de betonnen roostervloer waaraan de dieren zich konden bezeren. Een aantal planken onder het voerhek waren kapot en dat dat de dieren werden gehouden tussen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich aan konden verwonden. Voorts waren een aantal metalen ligboxenafscheidingen afgebroken waardoor er metalen uitsteeksels waren met scherpe randen waaraan de runderen zich konden verwonden. Tot slot was achter de stal naar het weiland toe een betonnen afstap met een niveauverschil waaraan de runderen hun poten konden beschadigen aan de scherpe randen van het beton.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Als houder van dieren bent u ervoor verantwoordelijk dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden. Door te lage voerhekken, losliggende voorwerpen, scherpe delen in de huisvesting, kapotte planken, vloeren en hekken voldeed uw huisvesting hier niet aan. Uit uw zienswijze blijkt dat u een aantal maatregelen heeft genomen. Echter blijkt niet uit uw zienswijze dat alle maatregelen zijn getroffen. Daarom houd ik de bestuursdwang voor maatregel 2 in stand.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. U dient de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijn die ik u hiervoor geef.

Vervolg
Als tijdens hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, dan voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door uzelf of door anderen op uw bedrijf kunnen worden opgeheven.

De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Ik wijs u er tevens op dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Als u het niet eens bent met deze last onder bestuursdwang, dan kunt u daartegen bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen staat aan het einde van deze brief.

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201803803
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Datum 16 oktober 2018
Betreft Besluit last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 26 juni 2018 bezochten inspecteurs en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens de controle zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Via de brief van 16 augustus 2018 met kenmerk BBB/RGN/RGN/U-18/13751 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder bestuursdwang op te leggen, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft.

Middels bovengenoemde brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om voor 12 september 2018 uw zienswijze aan te leveren. Op 12 september 2018 heeft uw advocaat [redacted] via de e-mail uw zienswijze kenbaar gemaakt. De ingediende zienswijze leidt echter niet tot het afzien van het opleggen van een last onder bestuursdwang. Ik zal dan ook overgaan tot het definitief opleggen van deze last. Het besluit zal worden toegelicht onder het kopje 'Motivering van deze beschikking'.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren in samenhang met artikel 5:32, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht leg ik u de last onder bestuursdwang op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u dient te nemen leest u onder het kopje 'Overtredingen en maatregelen'.

Overtredingen en maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport heeft u reeds ontvangen als bijlage bij de brief van 16 augustus 2018 met kenmerk BBB/RGN/RGN/U-18/13751.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Hieronder meld ik welke overtredingen u begaat van het Besluit houders van dieren. Bij de overtredingen vermeld ik de maatregelen die u moet nemen en de termijnen waarbinnen u deze maatregelen moet nemen.

1. **Draag er zorg voor dat alle runderen over een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Daarnaast dient u er zorg voor te dragen dat voor kalveren de ligruimte van een stal comfortabel en zindelijk is en beschikt over een behoorlijke afvoer en niet schadelijk is voor kalveren.**

   Toelichting:
   Op 26 juni 2018 constateerden de inspecteurs dat meerdere kalveren in de eenlingboxen op de kalverenafdeling niet de beschikking hadden over hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken. Op dezelfde afdeling waren 3 afzonderlijke groepshokken met 8 kalveren die geen beschikking hadden over een comfortabele en zindelijke ligplek en gehouden werden in een onhygiënische huisvesting.
   Verder constateerden de inspecteurs dat in de ligboxenstal in hok 1 aan de rechterzijde de bodem was bedekt met aangekoekte mest en een natte aanslag van een mengsel van mest en urine. In hok 2 en 3 aan de rechterzijde van de ligboxenstal met jongvee hadden de runderen niet de beschikking over een droge en schone ligplaats en werden gehouden in een onhygiënische huisvesting.
   Ook in de ligboxenstal met jongvee aan de linkerzijde constateerden de inspecteurs dat de bodembedekking in de ligboxen bevuild was met aangekoekte mest en deels waren bezet met een vochtig mengsel van mest en urine. De dieren werden niet gehouden in een hygienische huisvesting.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder d en artikel 2.36 lid 1 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgelost door het treffen van maatregelen.

   U dient deze maatregelen binnen één week, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

2. **Draag er zorg voor dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden.**

   Toelichting:
   Op 26 juni 2018 constateerden de inspecteurs dat in de ligboxenstal met jongvee aan de rechterzijde in hok 1 er respectievelijk 9 kalveren werden gehouden welke kale nekken hadden door het schuren van de nek tegen het te lage voerhek tijdens het eten van de voergang. In hetzelfde hok was een plank en een losstaand hek waaraan de dieren zich konden verwonden. In hok 2 en 3 aan de rechterzijde van de ligboxenstal met jongvee zaten grote gaten in de betonnen roostervloer die zo dergelijk groot waren dat de dieren de klauwen in de gaten en/of aan de randen van deze gaten konden beschadigen. Tevens waren een aantal planken onder het voerhek kapot en lagen er materialen in de hokken met

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich konden verwonden.
In de ligboxenstal met jongvee aan de linkerzijde constateerden de inspecteurs dat er metalen ligboxenafscheidingen waren afgebroken en dat er metalen uitsteeksels waren met scherpe randen waaraan de runderen zich konden verwonden.
In de ligboxenstal met melkvee was een betonnen afstap naar het weiland waaraan de runderen hun poten konden beschadigen aan de scherpe randen van het beton.

Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgelost door het treffen van maatregelen.

U dient deze maatregelen binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

3. [redacted]

Motivering van deze beschikking
U bent als veehouder primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

Zienswijze
Op 12 september 2018 heeft uw advocaat [redacted] via de e-mail uw zienswijze kenbaar gemaakt. Hierin wordt aangegeven dat u zich niet in gebreke acht voor de maatregelen 1 tot en met 5 en dat u voldoet aan de door de wet gestelde eisen.
In uw zienswijze wordt betreffende maatregel 1 aangegeven dat de kalveren hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken hebben, welke indien nodig rijkelijk zijn voorzien van stro.
Bij maatregel 2 wordt aangegeven dat door stress na enten een aantal hekken waren gesneuveld en nog niet waren gerepareerd. Losse onderdelen in de stal zouden inmiddels zijn verwijderd. Voorts zou de beschadigen aam de roostervloer dusdanig zijn dat de dieren zich er niet aan zouden kunnen verwonden. Tot slot zou inmiddels de afstap achter de melkveestal zijn opgevuld.
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

De aangeleverde zienswijze leidt echter voor maatregel 1 tot en met 3 niet tot een andere beslissing. Het voornemen zal voor deze maatregelen dan ook worden gevolgd met een definitief besluit.

De reden hiervoor is dat tijdens de controle is geconstateerd dat diverse kalveren en runderen werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting en zonder schone en droge ligplaats. Diverse kalveren werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting waar de bodembedekking nat en vuil was. In de ligboxenstal van de jongvee lag op de bodem aangekoekte mest en een natte aanslag van mest en urine. Tevens waren de ligboxen nauwelijks ingestrooid.

Als houder van dieren bent u ervoor verantwoordelijk dat uw dieren worden gehuisvest in een hygiënische huisvesting en daarbij kunnen beschikken over een schone en droge ligplaats. Doordat kalveren werden gehuisvest in een onhygiënische huisvesting, waar de bodembedekking nat en vuil was hadden zij geen beschikking over een comfortabele en zindelijke ligplek. Doordat de ligboxen van het jongvee nauwelijks waren ingestrooid en op de bodem van de ligboxenstal aangekoekte mest en een natte aanslag van mest en urine lag hadden zij geen beschikking over een hygiënische huisvesting en een droge, schone en comfortabele ligplaats. Uit uw zienswijze blijkt niet dat u dit heeft hersteld en nu voldoet aan de opgelegde maatregel. Daarom houd ik de bestuursdwang voor maatregel 1 in stand.

Tijdens de controle is geconstateerd dat er een aantal kalveren waren met kale nekken door het schuren van de nek tegen het te lage voerhek tijdens het eten van de voergang. In dit hok stond een rechtopstaande plank en een losstaand hek waaraan de kalveren zich konden bezeren. In de jongvee hokken 2 en 3 lag een metalen hek plat op de roosters en zaten grote gaten in de betonnen roostervloer waaraan de dieren zich konden bezeren. Een aantal planken onder het voerhek waren kapot en dat dat de dieren werden gehouden tussen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich aan konden verwonden. Voorts waren een aantal metalen ligboxenafscheidingen afgebroken waardoor er metalen uitsteeksels waren met scherpe randen waaraan de runderen zich konden verwonden. Tot slot was achter de stal naar het weiland toe een betonnen afstap met een niveauverschil waaraan de runderen hun poten konden beschadigen aan de scherpe randen van het beton.

Als houder van dieren bent u ervoor verantwoordelijk dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden. Door te lage voerhekken, losliggende voorwerpen, scherpe delen in de huisvesting, kapotte planken, vloeren en hekken voldeed uw huisvesting hier niet aan. Uit uw zienswijze blijkt dat u een aantal maatregelen heeft genomen. Echter blijkt niet uit uw zienswijze dat alle maatregelen zijn getroffen. Daarom houd ik de bestuursdwang voor maatregel 2 in stand.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. U dient de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijn die ik u hiervoor geef.

Vervolg
Als tijdens hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, dan voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door uzelf of door anderen op uw bedrijf kunnen worden opgeheven.

De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Ik wijs u er tevens op dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

Als u het niet eens bent met deze last onder bestuursdwang, dan kunt u daartegen bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen staat aan het einde van deze brief.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/18395

Zaaknummer
201803803

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201803803
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-19/04041

Zaaknummer
201803803

Datum 10 april 2019
Betreft Niet voldaan aan last onder bestuursdwang

Geachte vennoten,

Met het besluit van 16 oktober 2018, met referentienummer BBB/SHA/SHA/U-18/18395, heb ik u een last onder bestuursdwang opgelegd. Aanleiding hiervoor waren overtredingen die u beging van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen.

Niet voldaan aan de last
Tijdens de hercontrole op 11 maart 2019 constateerden inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: de NVWA) dat u voor maatregel 3 voldoende maatregelen had getroffen om de overtreding op te heffen. Echter constateerden zij dat u voor maatregel 1 en maatregel 2 van de last, geen of onvoldoende maatregelen had getroffen om de overtredingen op te heffen. Daardoor heeft u niet voldaan aan de opgelegde last.

De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Maatregel 1
Op 11 maart 2019 constateerden de inspecteurs dat de kalveren met werknummer [redacted] in de kalverenstal niet de beschikking hadden over een comfortabele en zindelijke ligplek. Tevens werden deze voornoemde kalveren in een onhygiënische huisvesting gehouden. De 9 kalveren in de jongveestal aan de rechterzijde in vak 1, de respectievelijk 20 runderen in de jongveestal aan de rechterzijde in vak 2 en de respectievelijk 20 runderen in de jongveestal aan de linkerzijde hadden niet de beschikking over een comfortabele en zindelijke ligplek en werden gehouden in een onhygiënische huisvesting. Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder d en 2.36 lid 1 van het Besluit houders van dieren.

Maatregel 2
Op 11 maart 2019 constateerden de inspecteurs dat de respectievelijk 20 runderen in de jongveestal aan de rechterzijde in vak 2 en de melkrunderen in de ligboxenstal werden gehouden tussen materialen met uitsteeksels en scherpe randen waaraan de dieren zich konden verwonden. Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren.

Toepassen van bestuursdwang
De voornoemde last houdt in dat u de overtredingen die u begaat binnen de daarvoor gestelde hersteltermijnen moet opheffen door maatregelen te nemen. Blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven dan ben ik bevoegd om bestuursdwang toe te passen.

Om de gezondheid en het welzijn van uw dieren te verbeteren heb ik opdracht gegeven om maatregel 1 en maatregel 2 uit te laten voeren door derden. De kosten hiervoor breng ik bij u in rekening. U ontvangt hierover later nog een brief.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-19/04041

Zaaknummer
201803803

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke Maatregelen 1 LNV

Bijlage:
- *Bijlage 1. Rapport van bevindingen*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referentie
494-30749

Uw brief van
26 november 2018

Uw referentie
20180461.09/MA

Bijlagen
1

Datum 15 maart 2019
Betreft Beslissing op bezwaarschrift Wet dieren, last onder bestuursdwang, zaak 201803803

Geachte [redacted]

Op 26 november 2018 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen het besluit van 16 oktober 2018 met kenmerk 201803803 (hierna: bestreden besluit).
Dit sanctiebesluit is genomen op grond van de Wet dieren.

Het bestreden besluit heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschrift en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaarschrift ongegrond. Dit betekent dat ik het bestreden besluit van 16 oktober 2018 handhaaf.

Proceskostenvergoeding
Ik ken u geen proceskostenvergoeding toe. De reden hiervoor vermeld ik verderop in deze beslissing op bezwaar.

Ik ken u geen wettelijke dwangsommen vanwege het niet-tijdig beslissen toe.

Het verloop van de procedure
Op 26 juni 2018 hebben de inspecteurs (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) een welzijnscontrole op uw bedrijf, gelegen aan [redacted] uitgevoerd. Tijdens de controle hebben de inspecteurs overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren (hierna: Bhd) vastgesteld. De toezichthouders hebben naar aanleiding van deze inspectie het rapport van bevindingen met kenmerk 110457 opgemaakt. De toezichthoudend dierenarts heeft een veterinaire verklaring afgelegd. Deze verklaring maakt deel uit van het rapport van bevindingen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Bij brief van 16 augustus 2018 met kenmerk BBB/RGN/RGN/U-18/13751 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder bestuursdwang op te leggen.

Op 12 september 2018 heeft uw gemachtigde namens u via de e-mail een zienswijze ingediend.

Bij het bestreden besluit heb ik u een last onder bestuursdwang opgelegd.

Bij brief van 26 november 2018, digitaal ontvangen op dezelfde dag, heeft u bezwaar ingediend tegen het bestreden besluit.

Bij brief van 19 december 2018 heb ik de beslistermijn ambtshalve met zes weken verlengd.

Bij e-mailbericht van 19 december 2018 heeft u afgezien van het recht om gehoord te worden.

Op 6 maart 2019 heeft u mij in gebreke gesteld vanwege het niet-tijdig beslissen op uw bezwaarschrift.

De aangevoerde bezwaargronden
In uw bezwaarschrift heeft u kenbaar gemaakt het niet eens te zijn met het besluit van 16 oktober 2018. Samengevat heeft u de volgende bezwaargronden aangevoerd.

1. *Hygiënische en comfortabele ligplekken*
Met betrekking tot maatregel 1 bestrijdt u de stelling dat er geen sprake is van hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken voor de kalveren. Volgens u worden de hokken voor de jongste kalveren regelmaat uitgemest en deze kalveren zitten tot veertien dagen in een éénlinghok. Daarna worden de jongste kalveren uit de hokken gehaald en worden deze hokken leeggehaald en gereinigd. Daarnaast worden de hokken twee keer per dag gecontroleerd en zo nodig voorzien van stro.

Hetzelfde doet u voor de groepshokken, waarin zich maximaal vier kalveren bevinden. Op de laatste foto van bijlage 7 van het rapport van bevindingen is volgens u duidelijk te zien dat de inspecteur het schone stro aan de kant schuift en vervolgens de onderlaag fotografeert. Bovendien is op de foto's van bijlage 7 te zien dat de kalveren er hygiënisch uitzien en dat hun vacht niet is besmeurd met mest en/of urine. Dit impliceert volgens u dat de kalveren de beschikking hadden over hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken.

2. *Behuizing, scherpe randen en uitsteeksels*
Met betrekking tot maatregel 2 (behuizing, scherpe randen en uitsteeksels), ontkent u dat de dieren in een behuizing verblijven, waarbij hen letsel of pijn kan worden veroorzaakt. Het inenten van de dieren heeft volgens u stress bij de dieren veroorzaakt, waardoor er een aantal hekken in de hokken zijn gesneuveld.

Ten tijde van de controle waren deze hekken nog niet gerepareerd. De losse onderdelen in de stal heeft u inmiddels verwijderd. De beschadigingen aan de roostervloer vindt u dusdanig gering dat de dieren zich hieraan niet konden verwonden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

tum

ze referentie
4-30749

[redacted]

4. Momentopname
De constatering is eenmalig verricht door de inspecteurs. De waarneming omtrent het al dan niet naleven van de wetgeving, vloeit slechts voort uit een enkele controle op 26 juni 2018. De constatering is daarom gebaseerd op een momentopname, die niet de daadwerkelijke situatie binnen uw bedrijf weergeeft. Daarom vindt u het opleggen van een last onder bestuursdwang in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel.

5. Met betrekking tot de inspecteur [redacted]
U overlegt een proces-verbaal van de terechtzitting van [redacted] (bijlage 2 van uw bezwaarschrift). Hierin staat opgenomen dat [redacted] niet bevoegd was om de controle op 26 juni 2018 uit te voeren.

6. *Motiveringsgebrek en onzorgvuldig onderzoek*
U stelt zich op het standpunt dat het besluit tot oplegging van een last onder bestuursdwang op een onzorgvuldig onderzoek berust en dat het daarnaast gebrekkig is gemotiveerd. Het besluit is daarom in strijd met artikelen 3:2 en 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) tot stand gekomen en dient te worden heroverwogen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Verzoek om stukken
U verzoekt de NVWA zo spoedig mogelijk het gehele dossier, maar ook alle aan bet besluit ten grondslag liggende stukken aan uw gemachtigde toe te sturen.

Verzoek om een proceskostenvergoeding
U verzoekt het bezwaar gegrond te verklaren en tevens u een proceskostenvergoeding toe kennen.

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschrift heb ik zorgvuldig beoordeeld en het bestreden besluit opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. In het navolgende zal ik ingaan op de door u aangevoerde bezwaargronden.

Wettelijk kader
Conform artikel 2.1, eeste lid, van de Wet dieren is het verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Bij het bestreden besluit heb ik u een drietal maatregelen opgelegd.

1. *Draag er zorg voor dat alle runderen over een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Daarnaast dient u er zorg voor te dragen dat voor kalveren de ligruimte van een stal comfortabel en zindelijk is en beschikt over een behoorlijke afvoer en niet schadelijk is voor kalveren.*

Volgens artikel 1.7, aanhef en onder d van het Bhd draagt degene die een dier houdt, er zorg voor dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Volgens artikel 2.36 van het Bhd dient de ligruimte van een stal comfortabel en zindelijk te zijn en ook te beschikken over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.

2. *Draag er zorg voor dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden.*

Volgens artikel 1.8, tweede lid, van het Bhd dienen behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze te zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en deze bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Bezwaar 1
Met betrekking tot maatregel 1 bestrijdt u de stelling dat er geen sprake is van hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken voor de kalveren. Hierover merk ik het volgende op.

Primair verwijs ik u naar de hieraan gewijde overwegingen in het bestreden besluit en naar de inhoud van het rapport van bevindingen.

Daarnaast verwijs ik u naar de veterinaire verklaring van toezichthoudend dierenarts [redacted] Uit de veterinaire verklaring (pagina 2, laatste alinea) leid ik af dat onder andere de hokken 2 en 3 niet voldeden aan de wettelijke eisen.
Zo zag de toezichthoudend dierenarts dat de ligboxen niet of nauwelijks waren ingestrooid. Uit de foto's en de omschrijving daarvan blijkt duidelijk dat veel ligboxen vuil en onhygiënisch waren. Ook blijkt voldoende dat de afvoer van mest niet in orde was. Zo zag de toezichthouder in het gedeelte van de linkerzijde van de ligboxstal voor de melkkoeien, ondanks de mestrobot, dat nog veel mest op de roosters bleef liggen.

Volgens u zou op de laatste foto van bijlage 7 te zien zijn dat de inspecteur het schone stro aan de kant schuift en vervolgens de onderlaag fotografeert.

Ik kan uw stelling niet volgen. Een comfortabele en zindelijke ligplaats dient ook droog te zijn. Een onderlaag van een ligplaats die door mest en/of urine is verzadigd kan niet als zodanig worden beschouwd. De omstandigheid dat stro is wel of niet is geschoven doet er niet terzake. Een dun ingestrooid stal waarop vooral jonge kalveren liggen, voldoet niet aan de eis dat een ligplaats hygiënisch en zindelijk moet zijn. Idealiter zou u de hele stal leeghalen, vervolgens die desinfecteren en pas daarna opnieuw instrooien. Anders dient u de ligplekken dik instrooien. Daarbij moet u denken aan een dikte tussen 30-40 cm. Vaststaat dat, en uit de inhoud van het rapport en de beschikbare foto's blijkt dit ook, de ligboxen niet voldoende waren ingestrooid.

U stelt dat de kalveren er hygiënisch uitzien en dat hun vacht niet is besmeurd met mest en/of urine. Dit impliceert volgens u dat de kalveren de beschikking hadden over hygiënische, comfortabele en zindelijke ligplekken.

Bij de overtreding van artikel 1.7 aanhef en onder d en artikel 2.36 van het Bhd gaat om of de ligplekken comfortabel, zindelijk en hygiënisch zijn. Dat de dieren schoon zijn wil nog echter niet zeggen dat ze in een hygiënische en schone behuizing worden gehouden. Als de dieren erg vuil zijn, is het inderdaad eerder

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

sprake van een vuile en onhygiënische behuizing. De dieren gaan in het algemeen niet liggen op een te natte en te smerige vloer op hun eigen mest en urine.
Vaak gaan de dieren direct liggen als de hokken zijn schoongemaakt en zijn ingestrooid. Het kan ook zo zijn dat de dieren nog niet zo lang worden gehouden in de vervuilde huisvesting en nog niet de tijd hebben gehad om smerig te worden. Dit betekent dat uw bezwaargrond niet kan slagen.

Bezwaar 2
Met betrekking tot maatregel 2 (behuizing, scherpe randen en uitsteeksels), ontkent u dat de dieren in een behuizing verblijven, waarbij hen letsel of pijn Kan worden veroorzaakt. Als reden voor de aanwezigheid van scherpe (delen van) voorwerpen wijst u het enten van de dieren aan.

Uit het rapport van bevindingen blijkt duidelijk dat op het terrein van uw bedrijf verschillende losse en/of uitsteekende (delen van) voorwerpen lagen, waaraan de dieren zich konden verwonden. De foto's bevestigen dit ook. Zo verklaart de toezichthoudend dierenarts dat in de hokken 2 en 3 planken onder het voerrek op meerdere plaatsen kapot waren. Voor de gedane constateringen verwijs ik u naar de inhoud van het rapport.

U stelt dat u de losse onderdelen in de stal inmiddels heeft verwijderd.

Deze omstandigheid maakt niet dat er geen overtreding heeft plaatsgevonden. Bovendien bestrijdt u de constatering ten tijde van de inspectie niet.

De beschadigingen aan de roostervloer vindt u gering en meent u daarom dat de dieren zich hieraan niet konden verwonden.

Ik deel uw mening niet. Ik ben van oordeel dat u artikel 1.8, tweede lid, van het Bhd heeft overtreden. Uit het rapport van bevindingen en de bijbehorende foto's (bijlage 8 van het rapport) blijkt in voldoende mate dat op het terrein van uw bedrijf scherpe randen en uitsteeksels van voorwerpen of losse voorwerpen, waaraan de dieren zich konden verwonden, hebben gelegen. De omstandigheid dat de dieren zich niet hebben verwond, maakt voor de vraag of de overtreding heeft plaatsgevonden niet uit. Voor dit standpunt vind ik steun in vaste rechtspraak van Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: het CBb).

Het CBb heeft op 16 november 2017 een uitspraak gedaan, ECLI:NL:CBB:2017:473, en overwogen dat de omstandigheid dat de dieren zich niet hebben verwond aan de voorwerpen niet afdoet aan het feit dat die mogelijkheid reëel aanwezig was.

[redacted]

rectie Strategie
visie Juridische Zaken
am Bezwaar en Beroep

atum

nze referentie
94-30749

Bezwaar 4
U stelt dat de constatering eenmalig is verricht en dat deze daarom gebaseerd is op een momentopname. Hierover merk ik het volgende op.

Ik kan uw argument niet volgen. Elke inspectie is in wezen altijd een momentopname. U dient zich te alle tijde te houden aan de wet. Nergens in de wet staat dat ik niet bevoegd ben om handhavend op te treden op basis van een eenmalige inspectie.

Bezwaar 5
U verwijst naar het proces-verbaal (PV) van [redacted] en stelt dat de toezichthoudend dierenarts [redacted] niet bevoegd was om de controle op [redacted] uit te voeren. Hierover merk ik het volgende op.

Ik kan uw standpunt niet volgen. [redacted] Dit berekent dat uw argument faalt.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Bezwaar 6
U vindt dat aan het bestreden besluit een motiveringsgebrek kleeft en dat de inspectie onzorgvuldig is verricht. Hierover merk ik het volgende op.

Ik deel uw mening niet. U stelt wel, maar onderbouwt niet welke motiveringsgebreken aan het bestreden besluit kleven. U maakt ook niet duidelijk op welke manier het onderzoek onzorgvuldig is geweest. Voor zover u onder onzorgvuldig onderzoek het niet vastpakken en onderzoeken van de schapen bedoelt, verwijs ik naar de overwegingen onder bezwaar 3. Dit betekent dat de aangevoerde bezwaargrond faalt.

Verzoek om stukken
U verzoekt de NVWA om zo spoedig mogelijk het gehele dossier en aan bestreden besluit ten grondslag liggende stukken aan uw gemachtigde toe te sturen.

Uit het dossier blijkt dat u alle relevante stukken heeft ontvangen. Bovendien blijkt uit het e-mailbericht van 29 oktober 2018, gericht aan uw gemachtigde, dat u de juist gedagtekende besluiten heeft ontvangen. Ook uit de uitgebreide motiveringen uit uw bezwaarschrift blijkt dit overigens. Ik ga er dan vanuit dat aan uw verzoek om dossierstukken is voldaan.

Verzoek om een proceskostenvergoeding
U verzoekt om een proceskostenvergoeding. Hierover merk ik het volgende op.

Op grond van artikel 7:15, tweede lid, van de Awb worden de kosten die de u in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken door het bestuursorgaan uitsluitend vergoed voor zover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Nu ik het door u bestreden besluit handhaaf, heeft u geen recht op een proceskostenvergoeding. Uw verzoek om een proceskostenvergoeding wijs ik dan ook af.

II. Beslissing omtrent verbeuren wettelijke dwangsommen bij niet-tijdig beslissen

Er bestaat recht op een dwangsom vanaf de dag waarop aan drie voorwaarden is voldaan:

1. de beslistermijn is verstreken;
2. er zijn twee weken voorbij nadat ik van u een schriftelijke ingebrekestelling heb ontvangen en
3. er is nog geen beslissing op uw bezwaarschrift genomen.

Ik stel vast dat de beslistermijn op 19 februari 2019 is verstreken. Dit betekent dat u mij terecht in gebreke heeft gesteld. U heeft mij op 6 maart 2019 in gebreke heeft gesteld. De uiterlijke termijn om te beslissen zonder dwangsommen te verbeuren is dan 20 maart 2019. Nu ik binnen de twee weken na ontvangst van de ingebrekestelling op uw bezwaar heb beslist, heeft u geen recht op wettelijke dwangsommen. Ik wijs uw verzoek daarom af.

Gelet op het hierboven overwogene bestaat geen aanspraak op een dwangsom wegens het niet-tijdig beslissen.

Alles overwegende ben ik van oordeel dat ik u terecht de last onder bestuursdwang van 16 oktober 2018 heb opgelegd. Ik meen daarom dat ik in redelijkheid tot dit besluit heb kunnen komen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Conclusie
Ik verklaar uw bezwaren ongegrond en handhaaf het bestreden besluit.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

[redacted]
Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

-uw naam en adres;
-de datum waarop u het beroepschrift indient;
-de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
-de gronden van het beroep;
-uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen.
Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage.
Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Bijlage: Regelgeving

Wet dieren
Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Artikel 2.2. Houden van dieren
(...)
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.
9. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld voor de uitvoering van bindende EG-maatregelen over het houden van dieren behorende tot bij die maatregel aangewezen diersoorten of diercategorieën.
10. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voor het onderwerp, bedoeld in het negende lid, voor dieren of voor dieren behorende tot bepaalde diersoorten of diercategorieën, regels worden gesteld die betrekking hebben op onder meer:
(...)
d. de verzorging, de behandeling, het africhten, de voedering en de drenking van dieren;

Artikel 6.2. Strafbaarstelling overtredingen EU-verordeningen
1. Het is verboden in strijd te handelen met bij of krachtens algemene maatregel van bestuur of bij ministeriële regeling aangewezen voorschriften van EU-verordeningen betreffende onderwerpen waarop deze wet van toepassing is.

Artikel 8.5. Bestuursdwang
Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Besluit houders van dieren
Artikel 1.7. Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
(...)
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;

Artikel 1.8. Behuizing
(...)
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.

Artikel 2.36. Ligruimte
1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum

Onze referentie
494-30749

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 7:3
Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:

a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,
b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,
c. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,
d. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of
e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Artikel 4:18
Het bestuursorgaan stelt de verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom bij beschikking vast binnen twee weken na de laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd was.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201803914
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Zaaknummer
201803914

Datum 20 juli 2018
Betreft Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling

Geachte heer [redacted]

op 21 februari 2014, 6 maart 2014, 23 juli 2014, 9 november 2016, 1 december 2016, 9 januari 2017, 2 augustus 2017, 5 september 2017, 10 oktober 2017, 7 december 2017, 27 juni 2018 en 2 juli 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan de [redacted] Tijdens deze controles zijn door de inspecteurs overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Historie
Bij een controle op 21 februari 2014 zijn op uw bedrijf overtredingen vastgesteld die het welzijn van de aanwezige dieren benadeelden. Hiervoor werden door Rijksdienst van ondernemend Nederland (hierna: RVO.nl) een last onder spoedbestuursdwang met zaaknummer 2014001741 en een last onder bestuursdwang met 6 maatregelen (zaaknummer 2014001850). Bij een hercontrole op 6 maart 2014 werden wederom overtredingen vastgesteld. U werd dezelfde dag in de gelegenheid gesteld om de 4 vastgestelde overtredingen op te lossen. De omissies zijn binnen het opgelegde termijn hersteld.

Tijdens een hercontrole op 23 juli 2014 zijn op dit bedrijf opnieuw overtredingen vastgesteld en zijn 22 runderen meegevoerd en opgeslagen op basis van last onder spoedbestuursdwang met zaaknummer G2014006187.

Op 9 november 2016 is er controle uitgevoerd door inspecteurs van de NVWA Naar aanleiding van deze controle is door RVO.nl een last onder bestuursdwang aan u verstuurd met zaaknummer G2016005867. Hierin waren een achttal maatregelen opgenomen, waarvan u maatregel 1 tot en met 3 voor 12 december 2016 en maatregel 4 tot en met 8 voor 16 december 2016 moest hebben genomen.
Op 1 dec 2016 hebben de inspecteurs van de NVWA een hercontrole gedaan zonder dat er een last onder lag. Op 9 januari 2017 hebben inspecteurs van de NVWA een hercontrole uitgevoerd op de last onder bestuursdwang, welke akkoord is bevonden.

Op 2 augustus 2017 is er controle uitgevoerd door toezichthouders van de NVWA. Hierbij is geconstateerd dat het welzijn van uw runderen en schapen was aangetast. Naar aanleiding hiervan is door RVO een last onder bestuursdwang

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

opgelegd met zaaknummer G2017005442. Op 5 september 2017 heeft hierop een hercontrole plaatsgevonden. De hercontrole was akkoord.

Tijdens een controle op 10 oktober 2017 zijn wederom overtredingen geconstateerd. Naar aanleiding hiervan heeft de NVWA u een last onder bestuursdwang opgelegd met zaaknummer 201707752. U diende de maatregelen voor 3 december 2017 te nemen.

Tijdens een hercontrole op 7 december 2017 bleek u niet te hebben voldaan aan deze last onder bestuursdwang. Op 7 december 2017 had u zelf de overtredingen opgeheven door uw 21 runderen in een geschikte stal op een andere locatie te huisvesten en de andere runderen te voorzien van een schone en droge ligplaats.

Op 16 maart 2018 is een voornemen last onder bestuursdwang ter voorkomen van herhalingen opgesteld. U had tot 28 maart 2018 de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Dit heeft u echter niet gedaan. Naar aanleiding hiervan heeft u op 29 maart 2018 een last van bestuursdwang ter voorkoming van herhaling met 3 maatregelen (zaaknummer 201801512) opgelegd gekregen, welke één jaar geldig is.

Op 27 juni 2018 bezochten inspecteurs van de NVWA uw landbouwbedrijf en constateerden dat u opnieuw overtredingen beging van de wetgeving waaraan u zich als houder van dieren moet houden. Naar aanleiding hiervan is een last onder bestuursdwang aan u opgelegd met zaaknummer 201803564. Hierin waren 3 te nemen maatregelen opgenomen.

Op maandag 2 juli 2018 hebben de inspecteurs van de NVWA een hercontrole uitgevoerd en hebben geconstateerd dat alle maatregelen zijn genomen.

Bij de controles op 21 februari 2014, 6 maart 2014, 23 juli 2014, 9 november 2016, 1 december 2016, 9 januari 2017, 2 augustus 2017, 5 september 2017, 10 oktober 2017, 7 december 2017, 27 juni 2018 en 2 juli 2018 is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw dieren op meerdere momenten was aangetast. Gezien deze historie acht ik dat er een gegronde vrees is voor herhaling van deze overtredingen. Om deze reden leg ik u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op.

Middels deze brief leg ik u uit wat dit voor u betekent.

Ik wil u er op wijzen dat de termijn van de last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling met zaaknummer 201801512 nog niet is verstreken en naast deze nieuwe last blijft bestaan. U dient dus aan beide lasten te voldoen.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op om te voorkomen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren opnieuw benadeelt.

Een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen en deze maatregelen ook in stand dient te houden.

Deze last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling is gedurende één jaar na dagtekening van deze brief van toepassing.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

Maatregelen

De inspecteurs van de NVWA hebben hun waarnemingen tijdens de controles van 21 februari 2014, 6 maart 2014, 23 juli 2014, 9 november 2016, 1 december 2016, 9 januari 2017, 2 augustus 2017, 5 september 2017, 10 oktober 2017, 7 december 2017, 27 juni 2018 en 2 juli 2018 vastgelegd in rapporten, die reeds in uw bezit zijn.

Hieronder wijs ik u op de overtredingen die u heeft begaan ten opzichte van het Besluit houders van dieren en de te treffen maatregelen die u in stand dient te houden. Middels een toegevoegde bijlage kunt u de bijbehorende wet- en regelgeving terugvinden.

1. [redacted]

2. [redacted]

3. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

4. **Draag er zorg voor dat uw dieren de nodige verzorging krijgen door ervoor te zorgen dat uw dieren in de buitenruimten geen toegang hebben tot scherpe of uitstekende delen waaraan zij zich kunnen verwonden.**

   Toelichting:
   Tijdens meerdere van de controles is door de inspecteurs geconstateerd dat de dieren in de buitenruimten geen toegang hadden tot scherpe en uitstekende delen waaraan zij zich kunnen verwonden.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 2.2. lid 8 van de Wet dieren en artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren.

5. [redacted]

6. **Draag er zorg voor dat uw dieren een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgen toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier en met tenminste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoefte past.**

   Toelichting:
   Tijdens meerdere van de controles is door de inspecteurs geconstateerd dat de dieren geen toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer kregen toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier en met tenminste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoefte past.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder e en artikel 2.4 lid 6 van het Besluit houders van dieren.

7. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

8. **Draag er zorg voor dat de bewegingsvrijheid van een dier niet op zodanige wijze wordt beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht en dat een dier voldoende ruimte wordt gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.**

   Toelichting:
   Tijdens één van de controles is door de inspecteurs geconstateerd dat de bewegingsvrijheid van dieren op zodanige wijze werden beperkt dat de dieren daardoor onnodig lijden of letsel worden toegebracht. De dieren werden niet voldoende ruimte gelaten voor hun fysiologische en ethologische behoeften.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.6 lid 1 en 2 van het Besluit houders van dieren.

9. [redacted]

Vervolg
Als tijdens hercontroles blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen.

Het toepassen van bestuursdwang houdt in dat wanneer u deze maatregelen niet zelf treft, dat ik dan deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Het toepassen van bestuursdwang kan ook inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door uzelf of door anderen kan worden opgeheven.

De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren hebt voldaan en als u hebt aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

In de bijlage bij deze brief vindt u een indicatie van de kosten van het inbewaringnemen van dieren. Ik wijs u er tevens op dat de hercontroles die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure, kunt u contact opnemen met de NVWA. De NVWA is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen. U wordt aangeraden om dit op tijd te doen, anders kan uw bezwaar niet worden behandeld.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

Bijlagen:
- Bijlage 1. Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?
- Bijlage 2. Kostenoverzicht
- Bijlage 3. Kopie Rapport van Bevindingen, rapportnummer: 110382

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/13645

Boetezaaknummer
201803777

Bijlage 1. Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Artikel 8.5. Bestuursdwang

Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.37. Verlichting
1. Kalveren beschikken over passend dag- of kunstlicht.
2. Van passend dag- of kunstlicht is in ieder geval sprake indien de oppervlakte van lichtdoorlatend materiaal in wand of dak van een stal bestemd voor vleeskalveren ten minste 2% van de vloeroppervlakte van de stal bedraagt en van een stal bestemd voor andere kalveren dan vleeskalveren ten minste 5% bedraagt van die oppervlakte, waarbij het materiaal zodanig is aangebracht dat het licht in de stal gelijkmatig is gespreid.

Artikel 3.22. Aangifte- en ophaalplicht
1. De houder van aangewezen dierlijke bijproducten doet zo spoedig mogelijk na het ontstaan daarvan aangifte bij de ondernemer, maar uiterlijk op de eerste werkdag, volgend op de dag waarop die bijproducten zijn ontstaan.
2. De ondernemer haalt de bijproducten, bedoeld in het eerste lid, op uiterlijk op de werkdag die volgt op de dag waarop de aangifte heeft plaatsgevonden.
3. In afwijking van het tweede lid kunnen de ondernemer en de aanbieder van aangewezen dierlijke bijproducten overeenkomen dat kadavers:

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

a. met een gewicht tot 25 kilo en kadavers van varkens met een gewicht tot 200 kilo ten minste één keer in de twee weken op een vaste werkdag worden opgehaald;
b. van pluimvee ten minste één keer in de vier weken op een vaste werkdag worden opgehaald.
4. De aangifte van dierlijke bijproducten als bedoeld in het derde lid, onderdeel a en b vindt uiterlijk plaats op de laatste werkdag voorafgaand aan de werkdag, bedoeld in die onderdelen.
5. De aangifte gebeurt telefonisch of elektronisch, onder opgave van:
a. de soort en de hoeveelheid van het materiaal;
b. de plaats waar het materiaal zich bevindt.

Artikel 3.23. Bewaarvoorschriften
1. De houder van aangewezen dierlijke bijproducten zorgt ervoor dat die bijproducten tot ze zijn opgehaald:
a. niet vrij toegankelijk zijn voor anderen dan de houder en de ondernemer;
b. niet bereikbaar zijn voor vogels, knaagdieren, honden en katten;
c. door afdekking, die door de ondernemer eenvoudig kan worden verwijderd, niet zichtbaar zijn voor voorbijgangers;
d. van elkaar gescheiden worden gehouden en van ander materiaal te onderscheiden zijn.
2. De houder van aangewezen dierlijke bijproducten zorgt ervoor dat categorie 1-materiaal als bedoeld in artikel 8 van verordening (EG) nr. 1069/2009 respectievelijk categorie 2-materiaal als bedoeld in artikel 9 van die verordening door de ondernemer apart kan worden geladen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/14192

Boetezaaknummer
201803914

Bijlage 2. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201805429
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/20428

Zaaknummer
201805429

Datum 6 november 2018
Betreft Toepassen spoedbestuursdwang en opheffing last onder dwangsom

Geachte [redacted]

Middels de brief van 26 juli 2018 met referentienummer BBB/TEV/TEV/U-18/13840 heb ik u een last onder dwangsom opgelegd, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft en de genomen maatregelen in stand houdt.

Op 2 november 2018 bezochten inspecteurs en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA), uw locatie gelegen aan [redacted] Tijdens deze hercontrole zijn door de inspecteurs overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Tijdens de hercontrole constateerden de inspecteurs dat de gezondheid en het welzijn van uw dieren ernstig werd benadeeld. Ten tijde dat de inspecteurs op uw bedrijf aanwezig waren [redacted] Vanwege de spoedeisende situatie op uw bedrijf in combinatie met uw gezondheid heb ik op 2 november 2018 spoedbestuursdwang toegepast.

De inspecteurs constateerden dat de herstelmaatregelen die waren opgenomen in de last onder dwangsom niet waren hersteld. Door het niet nemen van maatregelen verbeurt u normaliter een dwangsom. Het verbeuren van een dwangsom verbetert echter nu niet de situatie op uw bedrijf. In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moeten de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk worden opgeheven. Gezien uw [redacted] en omwille van het spoedeisende belang dat er onmiddellijk wordt opgetreden wordt de last onder dwangsom uit de zaak 201802714 van 26 juli 2018 per 1 november 2018 opgeheven. In plaats daarvan heb ik spoedbestuursdwang toegepast. Het doel van de spoedbestuursdwang was om ervoor te zorgen dat de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer werd benadeeld. De spoedbestuursdwang was van toepassing op al uw dieren.

Ik heb u niet vooraf de mogelijkheid gegeven om binnen een bepaalde tijd zelf maatregelen te nemen om de situatie te herstellen. Bij spoedbestuursdwang is de

situatie zo ernstig dat het noodzakelijk is om gelijk maatregelen te treffen. Een termijn voor herstel is niet meer mogelijk.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/20428

Zaaknummer
201805429

Welke overtredingen zijn er vastgesteld?
De inspecteurs van de NVWA zullen hun waarnemingen tijdens de controle op 2 november 2018 vastleggen in een rapport van bevindingen. Zodra ik het toezichtrapport heb ontvangen, stuur ik een kopie naar u toe.

Tijdens de controle zijn onderstaande overtredingen vastgesteld van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren:

1. [redacted]

2. [redacted]

3. Tijdens de controle op 2 november 2018 constateerden de inspecteurs dat niet alle dieren konden beschikken over een schone en droge ligplaatsen. Daarnaast konden niet alle dieren beschikken over een hygiënische huisvesting.

   Daardoor overtreedt u artikel 1.7, onder d, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat al uw dieren een toereikende behuizing hebben onder voldoende hygiënische omstandigheden. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

4. [redacted]

5. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/20428

Zaaknummer
201805429

6. Tijdens de controle op 2 november 2018 constateerden de inspecteurs dat een schaap stond gehuisvest in een stalletje tussen uitstekende delen.

   Daardoor overtreedt u artikel 1.8, tweede lid, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat de behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

Vervolg
Voor de verzorging van uw dieren en het herstellen van de overtredingen heb ik agrarische bedrijfhulp en een dierenarts ingeschakeld. Voor deze zorg zijn kosten gemaakt. Deze kosten breng ik bij u in rekening. U ontvangt later van mij een brief hierover.

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA via het telefoonnummer 0900 0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en**

Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/20428

Zaaknummer
201805429

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:

- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

201805724
[redacted]

Datum 19 december 2018
Betreft Voornemen last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 15 november 2018 bezochten inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens hun inspectie constateerden zij dat u overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen.

Voornemen
Ik heb het voornemen om u op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren een last onder bestuursdwang op te leggen.

Dit houdt in dat wanneer ik u een last onder bestuursdwang definitief opleg u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen.

Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Overtredingen en de door u te nemen maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben hun waarnemingen tijdens de controle vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Hieronder wijs ik u op de overtredingen die u begaat ten opzichte van het Besluit houders van dieren. Bij deze overtredingen vermeld ik de maatregelen die u moet nemen en de termijnen waarbinnen u deze maatregelen moet nemen.

De inspecteurs hebben naast de hierna genoemde overtredingen nog andere overtredingen geconstateerd waarvoor u een apart voornemen ontvangt met referentienummer BBB/RPI/RPI/U-18/22255.

1. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

2. [redacted]

3. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

4. **Zorg er voor dat alle runderen over een schone, droge en comfortabele ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Dit zijn twee afzonderlijke maatregelen die u in stand moet houden.**

Onder huisvesting versta ik de stallen en de hokken waarin u uw runderen en kalveren onderbrengt. Deze stallen en hokken moet u schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden. Ook al maken de ligplaatsen van uw runderen onderdeel uit van de huisvesting, toch beschouw ik het schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden van deze ligplaatsen als een afzonderlijke maatregel die u in stand moet houden. Immers, schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting, betekent niet dat de ligplaatsen dat ook zijn. Andersom geldt hetzelfde, schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen, betekent niet dat de huisvesting dat ook is.

Toelichting:
De bodembedekking in de ligboxen in stal 2 aan de rechterzijde waren niet voorzien van strooisel en bestond uit opgedroogde mest. De runderen hadden in deze stal niet een hygiënische en comfortabele ligplaats.

Op ongeveer driekwart van de roostervloer in stal 2 aan de linkerzijde stond 5 – 10 cm. mest en urine. De elf runderen, waarvan twee kaveren tussen de 4 en 6 maanden oud, hadden met opgedroogde en natte mest en urine vervuilde poten. Doordat de mest door de runderen aan de poten werd meegenomen in de ligboxen was de bodembedekking hier ook sterk verontreinigd met droge en natte mest en urine.

Daardoor overtreedt u artikel 1.7, onder d, juncto artikel 2.36, eerste lid, juncto artikel 2.44, eerste lid van het Besluit houders van dieren. Op grond van artikel 1.7, onder d, van het Besluit houders van dieren, moet u er zorg voor dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden. Op grond van artikel 2.36, eerste lid, van het Besluit houders van dieren, moet u er zorg voor dragen dat de ligruimte van een stal voor kalveren comfortabel en zindelijk is, beschikt over een behoorlijke afvoer en niet schadelijk is voor de kalveren. Op grond van artikel 2.44, eerste lid, van het Besluit houders van dieren moet u er zorg voor dragen dat de stal, eenlingboxen, uitrusting en gereedschap voor kalveren op passende wijze worden gereinigd en ontsmet teneinde kruiscontaminatie en ziekteverwekkers te voorkomen., Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

Indien de last definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen één week, na dagtekening van die last, te nemen.

5. **Zorg er voor dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.**

Toelichting:
De inspecteurs constateerden dat op de roostervloer een ijzeren staaf met scherpe randen lag. Als de runderen op deze ijzeren staaf gaan staan kan dat beschadiging van de klauwen geven.

Daardoor overtreedt u artikel 1.8, tweede lid, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden . Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

Indien de last definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen één week, na dagtekening van die last, te nemen.

6. [redacted]

7. **Zorg er voor dat een dier voldoende ruimte wordt gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.**

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

Toelichting:
De inspecteurs constateerden dat het touw waar de pony aan vast stond was verwikkeld om een ijzeren buis en ander ijzer met als gevolg dat de pony werd belemmerd in zijn bewegingsvrijheid.

Daardoor overtreedt u artikel 1.6, tweede lid, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat een dier voldoende ruimte wordt gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

Indien de last definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel per direct te nemen.

Vervolg
Als de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd en tijdens hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden opgeheven op uw bedrijf.

De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren hebt voldaan en als u hebt aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

In de bijlage bij deze brief vindt u een indicatie van de kosten van het inbewaringnemen van dieren. Ik wijs u er tevens op dat de hercontroles die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

Zienswijze
Voordat ik de last onder bestuursdwang aan u opleg, stel ik u met dit voornemen in de gelegenheid om hierop te reageren door uw zienswijze in te dienen. Daarna beslis ik of ik de last onder bestuursdwang wel of niet opleg. Reageert u niet, dan leg ik de last onder bestuursdwang in ieder geval op. Uw zienswijze dient voor 2 januari 2019 te zijn ontvangen.

Bij voorkeur kunt u uw zienswijze via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw zienswijze kunt u eventueel ook per post verzenden naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische zaken, team Bestuurlijke maatregelen, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure, kunt u contact opnemen met de NVWA. De NVWA is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

Bijlagen:
- *Bijlage 1. Kostenoverzicht*
- *Bijlage 2. Kopie Rapport van Bevindingen, rapportnummer: 112987*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/21593

Zaaknummer
201805724

Bijlage 1. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn - 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.
- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201805955
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Datum 19 december 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 17 en 19 december 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw veehouderij, gelegen aan [redacted] Tijdens hun inspectie constateerden zij dat u ernstige overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen.

Last onder bestuursdwang
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u een last onder bestuursdwang op.

De last die ik aan u opleg houdt in dat u de overtredingen die u begaat opheft door maatregelen te nemen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u binnen welk termijn moet nemen, leest u hieronder.

Overtredingen en de door u te nemen maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u begaat vastgelegd in een rapport van bevindingen. Zodra dit rapport van de inspecteurs heb ontvangen, zal ik dit aan u nazenden.

U dient de volgende maatregelen binnen de daarvoor gestelde termijnen, na dagtekening van deze brief te nemen:

1. **Zorg ervoor dat alle runderen over een schone, droge en comfortabele ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Dit zijn twee afzonderlijke maatregelen die u in stand moet houden.**

   Onder huisvesting versta ik de stallen en de hokken waarin u uw runderen houdt. Deze stallen en hokken moet u schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden. Ook al maken de ligplaatsen van uw runderen onderdeel uit van de huisvesting, toch beschouw ik het schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden van deze ligplaatsen als een afzonderlijke maatregel die u in stand moet houden. Immers, schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting, betekent niet dat de ligplaatsen dat ook zijn. Andersom geldt hetzelfde, schone, droge,

comfortabele en hygiënische ligplaatsen, betekent niet dat de huisvesting dat ook is.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Toelichting:
De inspecteurs constateerden op 17 december 2018 dat er van de in totaal 9 runderen 1 rund op de voergang werd gehuisvest. De voergang en de plaats links van de voergang, waartoe het rund de toegang had, was bevuild met een dikke laag mest en urine. Hierdoor had het dier geen beschikking over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats en huisvesting.
Aan de rechterkant van de voergang hadden niet alle runderen de beschikking over een schone en droge ligplaats. Meerdere runderen waren bevuild met natte mest op de buik, flanken en poten en op de ligplaatsen was dunne mest en urine aanwezig. De ligplaatsen werden niet ingestrooid met schoon en droog strooisel. Ook deze dieren hadden hierdoor geen beschikking over een schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaats en huisvesting.

Daardoor overtreedt u artikel 1.7, onder d, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

U moet deze maatregel **voor 27 december 2018** nemen.

2. [redacted]

[redacted]

3. [redacted]

Toelichting:

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

4. [redacted]

5. [redacted]

6. Zorg ervoor dat een ruimte waarin een dier wordt gehouden, voldoende wordt verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Toelichting:
De inspecteurs constateerden op 17 december 2018 dat de ruimte waarin de runderen werden gehouden niet voldoende werd verlicht. In de gehele stal brandde er alleen voorin een klein lampje (peertje). De overige lampen waren defect. De ramen in de stal waren bevuild en lieten daardoor weinig of geen licht door. Na het ontsteken van het licht konden de inspecteurs alleen de eerste runderen waarnemen. Achterin de stal waren de runderen niet of nauwelijks zichtbaar. Tijdens de controle moesten de runderen middels een zaklantaarn worden gecontroleerd. Doordat er geen of onvoldoende (dag)licht aanwezig was, was het niet mogelijk om de runderen normaal en goed te controleren en te verzorgen.

Daardoor overtreedt u artikel 1.8, eerste lid, juncto artikel 2.5, eerste en tweede lid, van het Besluit houders van dieren. Op grond van artikel 1.8, eerste lid, moet u er zorg voor dragen dat een ruimte waarin een dier wordt gehouden, voldoende wordt verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen. Op grond van artikel 2.5, eerste lid, moet u er zorg voor dragen dat een dier niet permanent in het duister of in kunstlicht wordt gehouden zonder dat dit voor een passende periode wordt uitgeschakeld en is, indien het beschikbare natuurlijke licht niet voldoende is voor de ethologische en fysiologische behoeften van het dier, in de ruimte waarin het dier wordt gehouden geschikt kunstlicht aanwezig. Op grond van artikel 2.5, tweede lid, moet u er zorg voor dragen dat in een ruimte waarin dieren worden gehouden voldoende verlichting aanwezig is voor een grondige controle van die dieren op elk willekeurig tijdstip. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

U moet deze maatregel **voor 1 januari 2019** nemen.

7. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

8. [redacted]

9. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Motivering van deze beschikking
U bent als veehouder verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

De hiervoor opgesomde overtredingen wijzen erop dat u uw verantwoordelijkheid als veehouder in ernstige mate veronachtzaamt. In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijnen die ik u hiervoor geef.

Vanwege dit spoedeisende belang, zie ik, op grond van artikel 4:11, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht, ervan af u eerst te horen voordat ik deze last onder bestuursdwang aan u opleg.

Ik leg u een last onder bestuursdwang op, omdat ik het noodzakelijk vind dat er maatregelen genomen worden waarmee deze overtredingen worden opgeheven. Als u deze maatregelen niet neemt, dan zal ik deze maatregelen zelf nemen door bestuursdwang toe te passen.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van bovengenoemde termijnen, controleren of u de overtredingen die u begaat heeft opgeheven. Wanneer u de maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijnen, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen. In de bijlage bij deze brief vindt u een indicatie van de kosten van de maatregelen die ik kan nemen als u niet zelf in actie komt.

Als tijdens een hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw locatie afvoer en ergens anders onderbreng. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden opgeheven op uw locatie. De dieren zult u dan pas terugkrijgen als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Verder wijs ik u er op dat de hercontroles die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

Bijlagen:
- *Bijlage 1. Kostenoverzicht*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/22453

Zaaknummer
201805955

Bijlage 1. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

[redacted]

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

Contactpersoon
[redacted]

T [redacted]

Onze referentie
G2017004837

Kopie aan
NVWA

Bijlagen
2

Relatienummer
[redacted]

Datum 21 juni 2017
Betreft Opleggen last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 16 juni 2017 hebben ambtenaren van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens dit onderzoek zijn overtredingen van de Wet dieren vastgesteld. Ik heb de resultaten van dit onderzoek beoordeeld. In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Welke overtredingen heb ik vastgesteld
Bij de controle is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen en kalveren is aangetast. De volgende overtredingen zijn geconstateerd:

- [redacted]
- [redacted]
- U heeft uw runderen in de jongveestal en de ligboxenstal en uw kalveren in de kalveriglo's geen schone, droge en zindelijke ligplaats gegeven. De ligplaats was vervuild met ontlasting en urine. Dit is een overtreding van Art. 1.7 sub d, Art. 2.36 lid 1 en 2.44 Besluit houders van dieren. Dit benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten. U moet ervoor zorgen dat uw dieren een schone, droge en zindelijke ligplaats hebben.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

- U heeft uw runderen in de jongveestal en de ligboxenstal en uw kalveren in de kalveriglo's geen schone, droge en hygiënische huisvesting gegeven. Een onhygiënische huisvesting benadeelt het welzijn van dieren en kan tegelijkertijd de weerstand van dieren tegen ziektes verlagen en hun gezondheidsrisico's vergroten. Dit is een overtreding van Art. 1.7 sub d, Art. 2.36 lid 1 en 2.44 Besluit houders van dieren. U moet ervoor zorgen dat u uw dieren een schone, droge en hygiënische huisvesting geeft.
- [redacted]
- U heeft de behuizing en inrichting van de stallen niet zo gemaakt en onderhouden, dat de hier gehuisveste dieren op de juiste wijze gehouden kunnen worden. In meerdere afdelingen van de jongveestal zijn scherpe en losse delen door kapotte voerhekken. Tevens was een hek in de ligboxenstal kapot. Dit is een overtreding van Art. 1.6 lid 2, Art. 1.7 sub d, Art. 1.8 en Art. 2.5 lid 3 Besluit houders van dieren. U moet ervoor zorgen dat u uw dieren op de juiste wijze huisvest.
- [redacted]

Een overzicht van de wetsartikelen die gelden vindt u in de bijlage bij deze brief. Zodra ik het rapport van bevindingen van de NVWA ontvangen heb, stuur ik een kopie naar u toe. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle zijn vastgesteld.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. Het doel van deze last onder bestuursdwang is ervoor te zorgen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren niet langer benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen en kalveren. U moet een aantal maatregelen nemen binnen de gestelde termijnen. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

Welke maatregelen moet u nemen
U neemt maatregel 1 en 2 per direct, maatregel 3, 4 en 5 voor 26 juni 2017 en maatregel 6 en 7 voor 1 juli 2017:

1. [redacted]
2. [redacted]
3. Zorg dat elk rund altijd een schone, droge en zindelijke ligplaats heeft.
4. Zorg dat uw runderen en kalveren altijd over een schone, droge en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.
5. [redacted]
6. [redacted]
7. [redacted]

Ik heb u vooraf niet de gelegenheid gegeven (via een voorgenomen besluit) een zienswijze in te dienen, omdat de situatie vraagt om een korte termijn voor herstel.

Bezwaar
Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in leder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie
Heeft u vragen, kijk dan op www.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:
[redacted]
Teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:
- Indicatie van de kosten in bewaring name dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.

3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.5. Verlichting en ventilatie

1. Onverminderd artikel 1.8, eerste lid, wordt een dier niet permanent in het duister of in kunstlicht gehouden zonder dat dit voor een passende periode wordt uitgeschakeld en is, indien het beschikbare natuurlijke licht niet voldoende is voor de ethologische en fysiologische behoeften van het dier, in de ruimte waarin het dier wordt gehouden geschikt kunstlicht aanwezig.
2. In een ruimte waarin dieren worden gehouden is voldoende verlichting aanwezig voor een grondige controle van die dieren op elk willekeurig tijdstip.
3. Het materiaal dat wordt gebruikt voor de behuizing waarin een dier wordt gehouden is niet schadelijk voor het dier en kan grondig gereinigd en ontsmet worden.
4. De luchtcirculatie, het stofgehalte van de lucht, de temperatuur, de relatieve luchtvochtigheid en de gasconcentraties in de omgeving van het dier zijn niet schadelijk voor het dier.
5. Indien de gezondheid en het welzijn van een dier afhankelijk is van een kunstmatig ventilatiesysteem, is dat voorzien van een passend noodsysteem waarmee voldoende verse lucht kan worden aangevoerd om de gezondheid en het welzijn van het dier te waarborgen als het hoofdsysteem uitvalt.
6. Indien het ventilatiesysteem, bedoeld in het vijfde lid, uitvalt, treedt een alarmsysteem in werking, dat regelmatig wordt getest.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
G2017004837

7. Voeder- of drinkinstallaties zijn zo ontworpen, gebouwd en geplaatst dat het gevaar voor verontreiniging van voer en water, alsmede mogelijke schadelijke gevolgen van rivaliteit tussen dieren tot een minimum worden beperkt.
8. De in dit artikel bedoelde apparatuur die noodzakelijk is voor de gezondheid en het welzijn van een dier wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
9. Indien bij de controle, bedoeld in het achtste lid, defecten worden geconstateerd, worden deze onmiddellijk hersteld of, indien herstel niet mogelijk is, worden de nodige maatregelen getroffen om de gezondheid en het welzijn van het dier veilig te stellen.

Artikel 2.36. Ligruimte

1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.
2. De vloer van de stal van kalveren jonger dan twee weken is ingestrooid met adequaat strooisel.
3. Kalveren met uitzondering van vleesstierkalveren ouder dan twee maanden beschikken over ligruimte die is ingestrooid of is voorzien van een kunststof mat, houten lattenrooster of rubber toplaag.
4. De oppervlakte van de ligruimte bedraagt in stallen waarin de kalveren niet zijn aangebonden of niet in eenlingboxen zijn gehuisvest, voor kalveren tot een leeftijd van drie maanden ten minste 0,50 m^2 beschikbare ruimte per kalf en voor kalveren ouder dan drie maanden ten minste 0,70 m^2 beschikbare ruimte per kalf.

Artikel 2.44. Reiniging en ontsmetting

1. De stal, eenlingboxen, uitrusting en gereedschap voor kalveren worden op passende wijze gereinigd en ontsmet teneinde kruiscontaminatie en ziekteverwekkers te voorkomen.
2. Uitwerpselen, urine en niet opgegeten of gemorst voer worden zo vaak mogelijk verwijderd, zodat de reuk zoveel mogelijk wordt beperkt en geen vliegen en knaagdieren worden aangetrokken.

Bijlage: indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Indien u de opgelegde maatregelen niet binnen de gestelde termijn uitvoert zal er bestuursdwang worden toegepast. Dit houdt in dat ik de maatregelen op uw kosten zal laten uitvoeren (artikel 5:25 Algemene wet bestuursrecht). Eén van de maatregelen kan in het uiterste geval inhouden dat dieren in bewaring worden genomen. De kosten verbonden aan de uitvoering van bestuursdwang kunnen zeer hoog oplopen.

Opvangkosten per dier per dag (ex. BTW)

Paard > 6 mnd	€ 15,00
Paard hengst > 6 mnd	€ 20,00
Pony (tot 1,45 m)	€ 11,00
Pony hengst > 6 mnd	€ 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	€ 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	€ 12,50
Ezel	€ 10,00
Melkkoe	€ 20,00
Koe > 18 mnd	€ 10,00
Stier > 18 mnd	€ 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	€ 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	€ 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	€ 7,50
Schaap/geit	€ 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	€ 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	€ 3,00
Varken/zwijn	€ 5,05
Big ≤ 8 wkn	€ 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	€ 3,00
Pluimvee	€ 1,25
Hond	€ 12,84
Kat	€ 6,88
Marterachtige	€ 3,42
Konijn	€ 3,88
Knaagdier	€ 3,11
Vogel	€ 2,50
Krokodil	€ 4,72
Slang	€ 4,92
Waterschildpad	€ 4,61

Naast deze opvangkosten zullen, indien van toepassing, onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden:

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.)
- inschakelen beveiliging
- aanschaf van noodzakelijke materialen
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Het is dus raadzaam om de opgelegde maatregelen tijdig uit te voeren, zodat het eventuele kosten verhaal in uw geval niet nodig zal zijn.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201804372
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Datum 17 augustus 2018
Betreft Voornemen last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 24 juli 2018 bezochten inspecteurs en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens de controle zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Vooraankondiging
Ik heb het voornemen om u op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren een last onder bestuursdwang op te leggen.

Dit houdt in dat wanneer ik u een last onder bestuursdwang definitief opleg u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Overtredingen
De inspecteurs van de NVWA hebben hun waarnemingen tijdens de controle op 24 juli 2018 vastgelegd in een rapport van bevindingen. In de bijlage vindt u een kopie van dit rapport. De inspecteurs hebben naast de hierna genoemde overtredingen nog een andere overtreding geconstateerd waarvoor u een apart voornemen ontvangt met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/15977.

Hieronder wijs ik u op de overtredingen die u begaat ten opzichte van het Besluit houders van dieren. Middels een toegevoegde bijlage kunt u zien welke wet- en regelgeving hiervoor geldt.

1. **Draag er zorg voor dat uw runderen over een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken en dat de ligruimte in de stal voor kalveren comfortabel en zindelijk is.**

   Toelichting:
   Op 24 juli 2018 constateerden de inspecteurs dat tegen de rechter zijwand van de open kapschuur een hok was gemaakt van ruw houten pallets. De pallets waren vervuild. In het hok werd een pas geboren kalf gehouden.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Verder constateerden de inspecteurs dat tegen de achterwand van de open kapschuur in een hok 3 kalveren werden gehouden in natte en vuile bodembedekking.
Daarnaast constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting, in de ligboxenstal, 6 kalveren met een beetje stro waren opgestrooid, maar dat de onderlaag nat en vuil was.
Ook constateerden de inspecteurs dat er 3 runderen werden gehuisvest in de jongvee ligboxenstal waar de ligboxen en de betonnen roostervloer vervuild waren met deels natte en aangekoekte mest.
In de runderen ligboxenstal constateerden de inspecteurs dat de ligboxen en de roostervloeren sterk waren vervuild. Er lag deels aangekoekte en deels natte mest in de ligboxen.

Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder d en 2.36 lid 1 en 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgeheven door uw dieren te voorzien een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting.

Indien de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen een week, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

2. **Draag er zorg voor dat de hokken waarin dieren worden gehuisvest gemaakt zijn van materialen die eenvoudig kunnen worden gereinigd en ontsmet.**

Toelichting:
Op 24 juli 2018 constateerden de inspecteurs dat tegen de rechter zijwand van de open kapschuur een hok was gemaakt van ruw houten pallets. De pallets waren vervuild en waren niet eenvoudig te reinigen en te ontsmetten. In het hok werd een pas geboren kalf gehouden.

Deze bevinding is in strijd met artikel 1.8 lid 4 van het Besluit houders van dieren en dient te worden opgeheven door de hokken van uw dieren te maken van materialen die eenvoudig kunnen worden gereinigd en ontsmet.

Indien de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd dient u deze maatregel binnen een week, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

3. **Draag er zorg voor dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden.**

Toelichting:
Op 24 juli 2018 constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting, in de ligboxenstal, in het hok met 2 kalveren de spleten van de betonnen roostervloer zo breed waren dat de kalveren de klauwen konden verwonden aan en in deze spleten.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Verder constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting 1 rund met werknummer [redacted] werd gehuisvest die te groot was voor de aangeboden ligboxen. Het dier zou wanneer het zou gaan liggen met de achterhand op de mestroosters moeten liggen.
In de rundvee ligboxenstal zaten aan de hekken metalen uitsteeksels met scherpe randen, waaraan de dieren zich zouden kunnen verwonden.

Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgeheven door het rund met werknummer [redacted] te verplaatsen naar een andere huisvesting en de metalen uitsteeksels met scherpe randen van de hekken te verwijderen en de betonnen roostervloer aan te passen.

Indien de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd dient u het rund met werknummer [redacted] binnen ee- week te verplaatsen naar een andere huisvesting en binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, dient u de metalen uitsteeksels met scherpe randen van de hekken te hebben verwijderd en de betonnen roostervloer aan te hebben gepast, zodat uw dieren zich hier niet meer aan kunnen verwonden.

4.

5.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

6. [redacted]

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Vervolg
Als de last onder bestuursdwang definitief wordt opgelegd en tijdens hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden opgeheven op uw bedrijf.

De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren hebt voldaan en als u hebt aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

In de bijlage bij deze brief vindt u een indicatie van de kosten van het inbewaringnemen van dieren. Ik wijs u er tevens op dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht.

Zienswijze
U kunt reageren op dit voornemen door een zienswijze in te dienen. Daarna beslis ik of ik de last onder bestuursdwang wel of niet opleg. Reageert u niet, dan leg ik de last onder bestuursdwang in ieder geval op. Uw zienswijze dient voor 31 augustus 2018 te zijn ontvangen.

Bij voorkeur kunt u uw zienswijze via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw zienswijze kunt u eventueel ook per post verzenden naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische zaken, team Bestuurlijke maatregelen, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure, kunt u contact opnemen met de NVWA. De NVWA is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bijlagen:
- *Bijlage 1. Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?*
- *Bijlage 2. Kostenoverzicht*
- *Bijlage 3. Kopie Rapport van Bevindingen, rapportnummer: 110961*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Bijlage 1. Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:25

1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29

1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Artikel 8.5. Bestuursdwang
Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Artikel 1.8 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.36. Ligruimte

1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.
2. De vloer van de stal van kalveren jonger dan twee weken is ingestrooid met adequaat strooisel.
3. Kalveren met uitzondering van vleesstierkalveren ouder dan twee maanden beschikken over ligruimte die is ingestrooid of is voorzien van een kunststof mat, houten lattenrooster of rubber toplaag.
4. De oppervlakte van de ligruimte bedraagt in stallen waarin de kalveren niet zijn aangebonden of niet in eenlingboxen zijn gehuisvest, voor kalveren tot een leeftijd van drie maanden ten minste 0,50 m^2 beschikbare ruimte per kalf en voor kalveren ouder dan drie maanden ten minste 0,70 m^2 beschikbare ruimte per kalf.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/15867

Zaaknummer
201804372

Bijlage 2. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201804372
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

Datum 6 september 2018
Betreft Besluit last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 24 juli 2018 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens de controle zijn overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Via de brief van 17 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/15867 heb ik u mijn voornemen kenbaar gemaakt om u een last onder bestuursdwang op te leggen, met als doel dat u de vastgestelde overtredingen opheft.

Middels bovengenoemde brief heb ik u in de gelegenheid gesteld om voor 31 augustus 2018 uw zienswijze aan te leveren. Echter heeft u geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Zoals vermeld in de brief van 17 augustus 2018 ga ik nu over tot het definitief opleggen van de last onder bestuursdwang. Het besluit zal ik verder toelichten onder het kopje 'Motivering van deze beschikking'.

Beslissing
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u de last onder bestuursdwang op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u begaat dient op te heffen door maatregelen te nemen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u dient te nemen leest u onder het kopje 'Overtredingen en maatregelen'.

Overtredingen en maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtredingen die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Dit rapport heeft u reeds ontvangen als bijlage bij de brief van 17 augustus 2018 met referentienummer BBB/RGN/RGN/U-18/15867.

U dient de volgende maatregelen <u>binnen de daarvoor gegeven termijnen</u> na dagtekening van deze brief te nemen:

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

1. **Draag er zorg voor dat uw runderen over een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken en dat de ligruimte in de stal voor kalveren comfortabel en zindelijk is.**

   Toelichting:
   Op 24 juli 2018 constateerden de inspecteurs dat tegen de rechter zijwand van de open kapschuur een hok was gemaakt van ruw houten pallets. De pallets waren vervuild. In het hok werd een pas geboren kalf gehouden. Verder constateerden de inspecteurs dat tegen de achterwand van de open kapschuur in een hok 3 kalveren werden gehouden in natte en vuile bodembedekking.
   Daarnaast constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting, in de ligboxenstal, 6 kalveren met een beetje stro waren opgestrooid, maar dat de onderlaag nat en vuil was.
   Ook constateerden de inspecteurs dat er 3 runderen werden gehuisvest in de jongvee ligboxenstal waar de ligboxen en de betonnen roostervloer vervuild waren met deels natte en aangekoekte mest.
   In de runderen ligboxenstal constateerden de inspecteurs dat de ligboxen en de roostervloeren sterk waren vervuild. Er lag deels aangekoekte en deels natte mest in de ligboxen.

   Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.7 onder d en 2.36 lid 1 en 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgeheven door uw dieren te voorzien een schone en droge ligplaats en een hygiënische huisvesting.

   U dient deze maatregel binnen een week, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, te nemen.

2. [redacted]

3. **Draag er zorg voor dat de behuizing, waaronder begrepen de vloer, waarin uw dieren verblijven op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan de dieren zich kunnen verwonden.**

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

Toelichting:
Op 24 juli 2018 constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting, in de ligboxenstal, in het hok met 2 kalveren de spleten van de betonnen roostervloer zo breed waren dat de kalveren de klauwen konden verwonden aan en in deze spleten.
Verder constateerden de inspecteurs dat in de kalveren en jongvee groepshuisvesting 1 rund met werknummer [redacted] werd gehuisvest die te groot was voor de aangeboden ligboxen. Het dier zou wanneer het zou gaan liggen met de achterhand op de mestroosters moeten liggen.
In de rundvee ligboxenstal zaten aan de hekken metalen uitsteeksels met scherpe randen, waaraan de dieren zich zouden kunnen verwonden.

Deze bevindingen zijn in strijd met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren en dienen te worden opgeheven door het rund met werknummer [redacted] op zodanige wijze te huisvesten dat bij het dier geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en de metalen uitsteeksels met scherpe randen van de hekken te verwijderen en de betonnen roostervloer aan te passen.

U dient het rund met werknummer [redacted] binnen een week op zodanige wijze te huisvesten dat bij het dier geen letsel of pijn kan worden veroorzaakt en binnen 4 weken, na dagtekening van de last onder bestuursdwang, dient u de metalen uitsteeksels met scherpe randen van de hekken te hebben verwijderd en de betonnen roostervloer aan te hebben gepast, zodat uw dieren zich hier niet meer aan kunnen verwonden.

4. [redacted]

5. [redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

6.

Motivering van deze beschikking
U bent als houder van dieren primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijn die ik u hiervoor geef.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van bovengenoemde termijn, controleren of u de bovengenoemde maatregelen heeft genomen en deze ook in stand houdt. Wanneer u deze maatregelen niet treft binnen de daarvoor gestelde termijn, dan zal dit betekenen dat ik deze maatregelen door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Als tijdens een hercontrole blijkt dat u de overtredingen niet heeft opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Het toepassen van bestuursdwang kan onder andere inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders onderbreng. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden

opgeheven op uw bedrijf. De dieren zult u dan pas terugkrijgen als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

Ik wijs u er tevens op dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening zullen worden gebracht. Mocht u het niet eens zijn met deze last onder bestuursdwang, dan kunt u daartegen bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen staat aan het einde van deze brief.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

Meer informatie
Indien u vragen heeft dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/SHA/SHA/U-18/17140

Zaaknummer
201804372

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

201800754

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
zienswijze@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02582

Zaaknummer
201800754

Datum 6 februari 2018
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 6 februari 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een inspectie uitgevoerd op uw bedrijf. Tijdens deze inspectie zijn ernstige overtredingen van de Wet dieren vastgesteld.

U moet deze overtredingen zo snel mogelijk opheffen. Daarom leg ik aan u een last onder bestuursdwang op. In deze brief leest u wat de last inhoudt en wat dit voor u betekent.

Last onder bestuursdwang
Ik leg u een last onder bestuursdwang op. De last houdt in dat u de overtredingen moet opheffen door de hierna genoemde maatregelen uit te voeren binnen de gestelde termijn.

Als u de maatregelen niet uitvoert, laat ik de maatregelen uitvoeren op uw kosten. Dit kan ook betekenen dat ik de dieren meevoer en onderbreng bij een andere locatie.

Maatregelen
U moet de volgende maatregelen nemen.

Maatregel 1 schone en droge ligplaatsen/ toereikende behuizing
U moet de overtreding van artikel 1.7 lid 4 Besluit houders van dieren en 2.2 lid 8 en 2.1 lid 1 van de Wet dieren opheffen.

Dit betekent dat u moet zorgen dat alle runderen moeten kunnen beschikken over een toereikende behuizing onder voldoende hygiënische omstandigheden.
U moet zorgen dat ieder rund over een schone, droge en comfortabele ligplaats kan beschikken. U moet zorgen dat er geen mest boven de roosters uit komt.
Dit betekent dat u direct ruimte moet maken in uw mestkelder, door mest af te voeren/ te verplaatsen.

U moet deze maatregel nemen voor maandag 12 februari om 2018 om17:00 uur.

[redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02582

Boetezaaknummer
201800754

[redacted]

Maatregel 4 Kalveren passend huisvesten
U moet de overtreding opheffen van artikel 2.36 van het Besluit houders van dieren.

Dit betekent dat u uw kalveren passend moet huisvesten. Zij moeten kunnen liggen in een stal met adequaat strooisel (bijvoorbeeld een dikke laag stro). De ligruimte van de kalveren moet comfortabel en zindelijk zijn, beschikken over een behoorlijke afvoer en mag niet schadelijk zijn voor de kalveren.

U moet deze maatregel nemen voor maandag 12 februari om 2018 om 17:00uur.

[redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-18/02582

Boetezaaknummer
201800754

[redacted]

Toepassing bestuursdwang
Als tijdens de herinspectie blijkt dat u de maatregelen niet hebt genomen, zorg ik dat de maatregelen worden uitgevoerd op uw kosten zodat de overtredingen worden opgeheven. Als opheffing van de overtredingen niet mogelijk is op uw locatie, dan kan ik (een deel van) de dieren onderbrengen bij een andere geschikte locatie op uw kosten.

Als u niet binnen de gestelde termijn de maatregelen kunt treffen adviseer ik u direct een agrarisch arbeidsbureau in te schakelen.

Vervolg maatregelen
Naast deze last onder bestuursdwang kan ik aanvullende maatregelen aan u opleggen. U ontvangt hierover een apart besluit.

Kosten herinspectie
Voor de goede orde wijs ik u erop dat de kosten van herinspectie bij u in rekening worden gebracht.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de voortgang, kunt u contact opnemen met het algemene telefoonnummer van de NVWA. Deze is tijdens kantooruren bereikbaar via telefoonnummer 0900 0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Bijlagen:
- Indicatie kosten inbewaringname dieren
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 1
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Artikel 5:31
1. Een bestuursorgaan dat bevoegd is om een last onder bestuursdwang op te leggen, kan in spoedeisende gevallen besluiten dat bestuursdwang zal worden toegepast zonder voorafgaande last. Artikel 5:24, eerste en derde lid, is op dit besluit van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de situatie zo spoedeisend is, dat een besluit niet kan worden afgewacht, kan terstond bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien alsnog een besluit als bedoeld in het eerste lid bekendgemaakt.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
   a. dorst, honger en onjuiste voeding;
   b. fysiek en fysiologisch ongerief;
   c. pijn, verwonding en ziektes;
   d. angst en chronische stress;
   e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

   voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.6 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:

a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8 Behuizing

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

Artikel 2.10. Bijhouden van gegevens
1. Onverminderd artikel 1.25 en het overigens krachtens de artikelen 2.2, negende of tiende lid, en 2.19 van de wet bepaalde wordt door de houder van een dier een register bijgehouden van de verstrekte medische zorg en het bij iedere controle geconstateerde aantal sterfgevallen.
2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden ten minste drie jaar door de houder bewaard.

Bijlage indicatie kosten bij in bewaring genomen dieren

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Boetezaaknummer
«bzk_nr»

Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;
- vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201801440

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
[redacted]@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Zaaknummer
201801440

Datum 28 maart 2018
Betreft Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling

Geachte [redacted]

Tussen 27 maart 2014 en 2 februari 2018 hebben inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de gezondheid en het welzijn onderzocht van de dieren die u houdt. Tijdens deze controles zijn overtredingen vastgesteld van de Wet dieren.

Omdat ik acht dat er een gegronde vrees is voor herhaling van deze overtredingen leg ik aan u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op.

In deze brief vertel ik u wat mijn beslissing is en wat dit voor u betekent.

Beslissing
Ik leg u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op, om te voorkomen dat u de gezondheid en het welzijn van uw dieren opnieuw benadeelt. De last onder bestuursdwang is van toepassing op uw runderen.
De last houdt in dat u niet nogmaals de hierna genoemde overtredingen mag begaan. Dit doet u door de hierna genoemde maatregelen te nemen en in stand te houden. U voorkomt hiermee dat ik de maatregelen op uw kosten laat uitvoeren of de dieren op uw kosten meevoer en onderbreng bij een geschikte opvanglocatie als opnieuw blijkt dat u de Wet dieren overtreedt. Een indicatie van de kosten vindt u in de bijlage.

Welke overtredingen hebben we vastgesteld?
Bij de controles is vastgesteld dat de gezondheid en het welzijn van uw runderen en kalveren in het verleden op meerdere momenten was aangetast. Bij deze brief krijgt u een kopie van het laatst opgemaakte toezichtrapport van de inspecteurs. Hierin leest u welke overtredingen tijdens de controle op 2 februari 2018 zijn vastgesteld.
In de bijlage bij deze brief kunt u zien welke wet- en regelgeving hier geldt.

De bevindingen van de inspecteurs van de NVWA van de onderstaande overtredingen wijzen erop dat u in ernstige mate onder andere artikel 2.2, achtste lid, van de Wet dieren overtreedt. Gelet op deze bepaling is het verboden om aan een dier de nodige zorg te onthouden.
Per maatregel geef ik u nog specifiek aan welke specifieke wetgeving van toepassing is bij de gestelde overtredingen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Welke maatregelen moet u nemen en in stand houden?
U dient de volgende maatregelen per direct te nemen en in stand houden:

1. Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische ligplaats kunnen beschikken.

Toelichting:
Onder andere op 26 februari 2016 beschikten meerdere runderen zowel in stal 1 als in stal 2 niet over een schone en drogen ligplaats. Op 17 februari 2017 beschikten meerdere runderen niet over een schone en droge ligplaats in stal 1 en 2 en zat er aan de huid, poten, knieën en buik mest gekleefd. Op 2 februari 2018 hadden in stal 1 en 2 meerdere runderen niet de beschikking over een schone en droge ligplek en zat er aan de huid, poten, knieën en buik van deze runderen natte en droge mest.
Dit is een overtreding van artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren.

2. Zorg ervoor dat alle gehouden dieren te allen tijde over een schone, droge comfortabele en hygiënische huisvesting kunnen beschikken.

Toelichting:
Onder andere op 26 februari 2016 en op 17 februari 2017 lag er in stal 2 een laag mest van ongeveer 2 tot 3 cm dik en de mest in de mestput stond boven de roostervloer. Op 2 februari 2018 stond in zowel stal 1 als in stal 2 de mest boven de mestput en kwam boven de roostervloer uit. Daar waar geen roostervloer lag, lag de mest ongeveer 2 tot 3 cm dik op de ondervloer.
Dit is een overtreding van artikel 1.7 sub d van het Besluit houders van dieren.

Verscherpt toezicht
Daarnaast deel ik u mee dat uw bedrijf de komende twaalf maanden onder verscherpt toezicht staat. Dit betekent dat uw bedrijf vaker zal worden gecontroleerd.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Bijlagen:
- Rapport van Bevindingen, rapportnummers: 107992
- Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?
- Indicatie kosten inbewaringname dieren

Bijlage
Overzicht relevante wet- en regelgeving: waar staat het in de wet?

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Algemene wet bestuursrecht
Artikel 5:25
1. De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.
3. Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.
4. De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.
5. Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.
6. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1. Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

Wet dieren
Artikel 1.3. Intrinsieke waarde
1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:
a. dorst, honger en onjuiste voeding;
b. fysiek en fysiologisch ongerief;
c. pijn, verwonding en ziektes;
d. angst en chronische stress;
e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling
1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.
6. Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren
8. Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Besluit houders van dieren

Artikel 1.3. Verboden gedragingen ten aanzien van dieren
Als gedragingen als bedoeld in artikel 2.1, derde lid, van de wet worden aangewezen:
a. het zich ontdoen van een dier;
b. het schoppen van een dier;
c. het zodanig slaan van een dier dat dit letsel ten gevolge heeft;
d. het onderwerpen van een dier aan een explosieve, bijtende of brandende stof;
e. het weiden van een dier op niet beweidbaar land of, anders dan voor korte duur, weiden op slecht beweidbaar land;
f. het zich vervoeren of verplaatsen, het zich laten vervoeren of laten verplaatsen of een ander doen vervoeren of doen verplaatsen op een dier of in of op een vervoermiddel dat wordt voortbewogen door een dier, indien dat vervoeren of verplaatsen de krachten van dat dier kennelijk te boven gaat, of indien het dier daartoe kennelijk niet geschikt is.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Artikel 1.6 Houden van dieren
1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden, draagt er zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.7 Verzorgen van dieren
Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die kennelijk tot de verzorging in staat is;
c. dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd;
d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier;
f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen;
g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.8. Behuizing
1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en ontsmet.

Artikel 2.4. Verzorging van productiedieren
1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.

4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening brengen het dier geen onnodig lijden of letsel toe.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Bijlage 2

Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/AVM/AVM/U-18/05942

Boetezaaknummer
201801440

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted] 201900112

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

Datum 15 januari 2019
Betreft Last onder bestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 14 januari 2019 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw veehouderij, gelegen aan [redacted] Tijdens hun inspectie constateerden zij dat u ernstige overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen.

Last onder bestuursdwang
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u een last onder bestuursdwang op.

De last die ik aan u opleg houdt in dat u de overtredingen die u begaat opheft door maatregelen te nemen. Welke overtredingen u begaat en welke maatregelen u binnen welke termijn moet nemen, leest u hieronder.

Als u niet voldoet aan de last, heb ik de bevoegdheid om de last uit te voeren door zelf maatregelen te nemen. De kosten die hierbij worden gemaakt zal ik dan op u verhalen. Wat dit toepassen van bestuursdwang voor u kan betekenen, leest u aan het einde van deze beschikking.

Overtredingen en de door u te nemen maatregelen
De inspecteurs van de NVWA zullen de overtredingen die u begaat vastgeleggen in een rapport van bevindingen. Zodra ik dit rapport van bevindingen in mijn bezit heb stuur ik dit naar u toe.

Voor de overtredingen die u begaat dient u de volgende maatregelen te nemen:

1. **Zorg ervoor dat alle runderen over een schone, droge en comfortabele ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Dit zijn twee afzonderlijke maatregelen die u moet nemen.**

   Onder huisvesting versta ik de stallen en de hokken waarin u uw runderen en kalveren onderbrengt. Deze stallen en hokken moet u schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden. Ook al maken de ligplaatsen van uw runderen onderdeel uit van de huisvesting, toch beschouw ik het schoon,

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

droog, comfortabel en hygiënisch houden van deze ligplaatsen als een afzonderlijke maatregel die u in stand moet houden. Immers, schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting, betekent niet dat de ligplaatsen dat ook zijn. Andersom geldt hetzelfde, schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen, betekent niet dat de huisvesting dat ook is.

Toelichting:
De inspecteurs hebben op 14 januari 2019 geconstateerd dat de ligboxenstal sterk bevuild was met mest. De mest kwam boven de roostervloer uit en de runderen waren zeer bevuild met mest. De kalveren in de strohokken en iglo's hadden geen schone en droge ligplaats.

Daardoor overtreedt u artikel 1.7, onder d, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden. De huisvesting van uw dieren was niet toereikend onder voldoende hygiënische omstandigheden waardoor u niet voldoet aan deze verplichting.

U moet deze maatregel per direct nemen.

2. **Zorg ervoor dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.**

Toelichting:
Op 14 januari 2019 hebben inspecteurs geconstateerd dat in de ligboxenstal waar runderen werden gehouden veel boxafscheidingen afgebroken waren waardoor er losliggende en uitstekende delen ontstonden waaraan de runderen zich konden verwonden.

Daardoor overtreedt u artikel 1.8, tweede lid, van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden . Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

U moet deze maatregel uiterlijk voor 15 februari 2019, nemen.

3. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

4. [redacted]

5. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

6. [redacted]

7 [redacted]

Motivering van deze beschikking
U bent als veehouder verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

De hiervoor opgesomde overtredingen wijzen erop dat u uw verantwoordelijkheid als veehouder in ernstige mate veronachtzaamt. In het belang van de gezondheid

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitvoeren, maar in ieder geval binnen de termijnen die ik u hiervoor geef.

Vanwege dit spoedeisende belang, zie ik, op grond van artikel 4:11, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht, ervan af u eerst te horen voordat ik deze last onder bestuursdwang aan u opleg.

Ik leg u een last onder bestuursdwang op, omdat ik het noodzakelijk vind dat er maatregelen genomen worden waarmee deze overtredingen worden opgeheven. Als u deze maatregelen niet neemt, dan zal ik deze maatregelen zelf nemen door bestuursdwang toe te passen.

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen na afloop van de termijnen die ik u heb gegeven controleren of u de overtredingen die u begaat hebt opgeheven.

Als tijdens deze controle blijkt dat u de overtredingen niet hebt opgeheven, voldoet u niet aan de last die ik u heb opgelegd en zal ik bestuursdwang toepassen. Dit betekent dat ik deze last zal uitvoeren door maatregelen te nemen. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Het toepassen van bestuursdwang kan inhouden dat ik de dieren van uw bedrijf afvoer en ergens anders stal. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door uzelf of door anderen kunnen worden opgeheven op uw bedrijf. De dieren zult u dan pas terugkrijgen, als u de kosten voor het afvoeren en het stallen van de dieren hebt voldaan en als u hebt aangetoond dat u de overtredingen niet opnieuw zult begaan.

In de bijlage bij deze brief vindt u een indicatie van de kosten van de maatregelen die ik kan nemen als u niet zelf in actie komt.

Verder wijs ik u erop dat de herinspecties die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening worden gebracht.

Meer informatie
Indien u vragen heeft over de procedure kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de NVWA via het telefoonnummer 0900-0388.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

[redacted]

teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

Bezwaarmogelijkheid

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:

- uw naam en adres;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

Bijlage 2
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/00352

Zaaknummer
201900112

(exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten

Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 0900-0388
zienswijze@nvwa.nl

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/01700

Zaaknummer
201900560

201900560
[redacted]

Datum 13 februari 2019
Betreft Spoedbestuursdwang

Geachte [redacted]

Op 13 februari 2019 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA), uw locatie gelegen aan [redacted] Tijdens deze controle zijn door de inspecteurs overtredingen van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren vastgesteld.

Spoedbestuursdwang
De gezondheid en het welzijn van uw runderen werd ernstig benadeeld. Daarom heb ik ervan afgezien om voorafgaand aan het nemen van dit besluit u de gelegenheid te bieden uw zienswijze daarover kenbaar te maken. De omstandigheden vereisten dat er onmiddellijk werd opgetreden. Vanwege de spoedeisendheid heb ik tevens besloten bestuursdwang toe te passen zonder voorafgaande last. Deze uitzonderingsbepalingen zijn neergelegd in artikel 4:11, aanhef en onderdeel a en artikel 5:31 van de Awb.

Om de gezondheid en het welzijn van uw dieren te verbeteren heb ik opdracht gegeven tot in bewaringneming van 52 runderen door de runderen van uw locatie mee te voeren(in bewaring te nemen) en in een geschikte huisvesting bij een opslaghouder te plaatsen.

Om de gezondheid en het welzijn van uw dieren die niet zijn meegevoerd op uw bedrijfslocatie te verbeteren heb ik tevens opdracht gegeven om de vastgestelde overtredingen op te laten heffen door derden.

De kosten voor het toepassen van bestuursdwang breng ik bij u in rekening. U ontvangt hierover later van mij nog een brief.

Overtredingen
Door de inspecteurs werd geconstateerd dat het welzijn en de gezondheid van uw dieren in ernstige mate werd benadeeld. De inspecteurs van de NVWA hebben hun waarnemingen tijdens deze controle vastgelegd in een rapport van bevindingen. In de bijlage vindt u een kopie van dit rapport.

De Wet dieren gaat er van uit dat een dier een eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn 'nut' voor de mens. Hieruit volgt dat de overheid dieren moet beschermen tegen menselijke handelingen die hun fysieke en ethologische welzijn aantasten.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/01700

Zaaknummer
201900560

Tijdens de inspectie zijn onderstaande overtredingen vastgesteld van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren.

- In de [redacted] stal hadden niet alle runderen de beschikking over een schone, droge en hygiënische ligplaats en huisvesting. In de ligboxenstal had geen van de runderen beschikking over een schone, droge en hygiënische ligplaats en huisvesting. Dit is in overtreding met artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.
- In de [redacted] stal waren in alle hokken de roostervloeren zeer ongelijk waardoor er scherpe ongelijke delen aanwezig waren waaraan de runderen zich konden bezeren en/of verwonden en waardoor deze runderen een ongelijke ligplaats hadden. Er stonden meerdere tussenhekken schuin waardoor de runderen met de poten tussen de hekken konden komen en zich daardoor konden bezeren of verwonden. In de grup zat een groot gat in de roostervloer. Dit is in overtreding met artikel 1.8 lid 2 van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat het geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.
- Er liepen 12 runderen los rondom de kuilvoerbulten en de omliggende percelen grasland. Overal op het erf en op de percelen grasland rondom de kuilvoerplaten lagen of stonden losliggende materialen waaraan de dieren zich konden bezeren of verwonden. Dit is in overtreding met artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren. Op grond van dit artikel moet u er zorg voor dragen dat een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming wordt geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.
- [redacted]
- [redacted]

Op basis van deze bevindingen heb ik ernstige twijfel omtrent uw vakbekwaamheid en uw vaardigheden met betrekking tot de verzorging en de huisvesting van uw dieren. U bent duidelijk niet in staat uw runderen op een juiste wijze te (laten) verzorgen en te huisvesten. Ik kan niet anders dan vaststellen dat de intrinsieke waarde van de runderen die u houdt door u niet wordt erkend.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/01700

Zaaknummer
201900560

Voorwaarde teruggave dieren
Uw runderen worden weer aan u overdragen als de gezondheidstoestand van uw dieren voldoende is hersteld en u voldoet aan de volgende voorwaarden:

- U dient de geschatte kosten aan ons te betalen vóór 27 februari 2019.
- U herstelt de huisvestingsituatie op uw locatie. Uw locatie wordt, nadat de betaling van de geschatte kosten is ontvangen, eerst door een inspecteur van de NVWA beoordeeld, voordat de dieren worden teruggeplaatst.
- Of u geeft een andere locatie door waar de dieren (tijdelijk) worden gehuisvest, door u of door derden. Deze locatie wordt, nadat de betaling van de geschatte kosten is ontvangen, eerst door een inspecteur van de NVWA beoordeeld, voordat hier dieren naar toe worden gebracht.

Voldoet u niet aan bovengenoemde voorwaarden, dan zal ik de verkoopprocedure opstarten zodra de gezondheidstoestand van de dieren voldoende is.

Afzien van teruggave
Daarnaast heeft u ook de mogelijkheid om af te zien van de teruggave van uw dieren. Zodra u doorgeeft dat u afziet van de teruggave van uw dieren zal er een verkoopprocedure worden opgestart, waarbij enkele handelaren zullen worden aangeschreven. De dieren zullen worden verkocht aan de bieder met het hoogste bod. De opbrengst zal in mindering worden gebracht op de totale kosten voor transport, opvang en verzorging van uw dieren.

Geschatte kosten
Er zijn kosten gemaakt voor het transport, de opvang en de verzorging van uw runderen. Hier zijn nog geen facturen van beschikbaar. Om deze reden heb ik een schatting van de kosten gemaakt, welke [redacted] bedraagt. In de bijlage van deze brief vindt u een indicatie van de kosten van het in bewaringnemen van dieren.

Het bedrag dient u in één keer te betalen vóór 27 februari 2019. Een betalingsregeling is niet mogelijk. U ontvangt in een later stadium van mij een brief met een factuur met daarin het werkelijke bedrag dat u dient te betalen. De dan al reeds betaalde geschatte kosten zullen dan met dit bedrag worden verrekend.

Hoe kunt u betalen?
Wilt u er voor zorgen dat het bedrag voor 27 februari 2019 op de rekening van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) is bijgeschreven, onder vermelding van [redacted]

De bankgegevens van RVO.nl zijn:
[redacted]

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
[redacted]
teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

Bijlagen:
- *Bijlage 1. Kostenoverzicht*
- *Bijlage 2. Rapport van bevindingen met nummer 114635*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPI/RPI/U-19/01700

Zaaknummer
201900560

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RPJ/RPI/U-19/01700

Zaaknummer
201900560

Bijlage 1. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn – 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

201900685
[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact
T 0900-0388

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

Datum 26 februari 2019
Betreft Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling

Geachte [redacted]

Op 14 januari 2019 en 30 januari 2019 bezochten een inspecteur en een toezichthoudend dierenarts (hierna: inspecteurs) van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) uw landbouwbedrijf gelegen aan [redacted] Tijdens deze controles constateerden zij dat u overtredingen begaat van de wetgeving waaraan u als houder van dieren moet voldoen. Na de controle van 30 januari 2019 is door middel van bestuursdwang [redacted] ingeschakeld voor het opheffen van een aantal overtredingen. Daarnaast heeft u een overtreding zelf opgeheven.

Last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling
Op grond van artikel 8.5 van de Wet dieren leg ik u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op.

Dit houdt in dat u de overtredingen die u heeft begaan opgeheven dient te houden. Blijkt tijdens een controle dat u de overtredingen niet heeft opgeheven dan zal ik bestuursdwang toepassen. Dit houdt in dat ik de te nemen maatregelen opnieuw door derden laat uitvoeren. De kosten daarvan zal ik in dat geval op u verhalen.

Het toepassen van bestuursdwang kan ook inhouden dat ik de dieren van uw locatie afvoer en ergens anders onderbreng. Dit zal ik alleen doen als de overtredingen die u begaat niet door derden kunnen worden opgeheven op uw locatie. De dieren zult u dan pas terugkrijgen als u de kosten voor het transport, verzorging en stalling van de dieren heeft voldaan en als u heeft aangetoond dat u de overtredingen heeft opgeheven.

Ik kan ook bestuursdwang toepassen wanneer u de overtredingen, nadat u deze heeft opgeheven, opnieuw begaat binnen de termijn die ik aan deze last zal verbinden.

Ik verbind aan deze last een termijn van één jaar. Na deze termijn kan ik er voor kiezen om u een nieuwe last op te leggen of een andere bestuurlijke sanctie die ik passend acht.

Overtredingen en de door u te nemen maatregelen
De inspecteurs van de NVWA hebben de overtreding die u heeft begaan vastgelegd in een rapport van bevindingen. Het rapport van bevindingen van de

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

controle van 14 januari 2019 heeft u reeds ontvangen. Een kopie van het rapport van bevindingen van de controle van 30 januari 2019 is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Voor de overtredingen die u begaat dient u de volgende maatregelen te treffen:

1. **Zorg ervoor dat al uw dieren over een schone, droge en comfortabele ligplaats en een hygiënische huisvesting kunnen beschikken. Dit zijn twee afzonderlijke maatregelen die u in stand moet houden.**

   Onder huisvesting versta ik de stallen en de hokken waarin u uw dieren onderbrengt. Deze stallen en hokken moet u schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden.

   Voor uw runderen geldt daarbij dat ook al maken de ligplaatsen van uw runderen onderdeel uit van de huisvesting, ik het schoon, droog, comfortabel en hygiënisch houden van deze ligplaatsen als een afzonderlijke maatregel beschouw die u in stand moet houden. Immers, schone, droge, comfortabele en hygiënische huisvesting, betekent niet dat de ligplaatsen dat ook zijn. Andersom geldt hetzelfde, schone, droge, comfortabele en hygiënische ligplaatsen, betekent niet dat de huisvesting dat ook is.

   Toelichting:
   De inspecteurs hebben op 14 januari 2019 en 30 januari 2019 geconstateerd dat de ligboxenstal sterk bevuild was met mest. De mest kwam boven de roostervloer uit en de runderen waren zeer bevuild met mest. De kalveren en het jongvee in de hokken en iglo's hadden geen schone en droge ligplaats.

   Daardoor overtreedt u artikel 1.7, onder d en artikel 2.36 lid 1 van het Besluit houders van dieren. Op grond van deze artikelen moet u er zorg voor dragen dat al uw dieren een toereikende behuizing hebben onder voldoende hygiënische omstandigheden en de ligruimte van uw kalveren comfortabel en zindelijk is. Doet u dat niet, dan voldoet u niet aan deze verplichting.

   U moet deze maatregelen in stand houden.

2. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

3. [redacted]

4. [redacted]

5. [redacted]

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

6 [redacted]

Motivering van deze beschikking
U bent als houder van dieren primair verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die u houdt. Daarom moet u uw dieren goed verzorgen en de huisvesting waarin u uw dieren onderbrengt goed onderhouden.

In het belang van de gezondheid en het welzijn van uw dieren moet u de overtredingen die u begaat zo snel mogelijk opheffen. Daarom moet u de in deze beschikking genoemde herstelmaatregelen zo spoedig mogelijk uitvoeren, in ieder geval binnen de gestelde hersteltermijnen.

Ik leg u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling op, omdat ik het noodzakelijk vind dat er maatregelen worden genomen waarmee deze overtredingen worden opgeheven en u deze ook in stand houdt. Gelet op de geconstateerde overtredingen tijdens de twee genoemde controles is er een gegronde vrees voor herhaling dat u de overtredingen in de toekomst nogmaals zult begaan. Als u deze maatregelen niet neemt, dan zal ik deze maatregelen zelf nemen door bestuursdwang toe te passen.

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

Vervolg
Inspecteurs van de NVWA zullen, na afloop van de hersteltermijn, controleren of u de overtredingen heeft opgeheven en de genomen maatregelen in stand houdt. Ik wijs u er op dat de hercontroles die door de inspecteurs van de NVWA op uw bedrijf worden uitgevoerd bij u in rekening worden gebracht.

Daarnaast wijs ik u er op dat maatregel 2 uit de last onder bestuursdwang met zaaknummer 201900112 nog steeds van toepassing is. Deze last onder bestuursdwang is reeds aan u verzonden op 15 januari 2019. Dit houdt in dat bij de volgende controle door de inspecteurs zal worden gecontroleerd of u aan deze maatregel heeft voldaan.

Hoogachtend,
de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
[redacted]
teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

Bijlage:
- *Bijlage 1. Kostenoverzicht*
- *Bijlage 2. Kopie Rapport van Bevindingen*

Bezwaarmogelijkheid
Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit -een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail (maximaal 10 MB) verzenden naar [redacted]@nvwa.nl. U ontvangt een bevestiging als uw bericht is verwerkt. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep,** Postbus 43006, 3540 AA Utrecht.

U dient het volgende in het bezwaarschrift op te nemen:
- uw naam en adres;
- de datum;
- het referentienummer en het zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- geef aan waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen, van een datum te voorzien en een kopie van deze beschikking mee te sturen.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl\bezwaarenberoep.

** Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.*

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
BBB/RGN/RGN/U-19/02200

Zaaknummer
201900685

directie Strategie
divisie Juridische zaken
team Bestuurlijke maatregelen

Onze referentie
«kenmerk»

Zaaknummer
«bzk_nr»

Bijlage 1. Kostenoverzicht
Hier vindt u de kosten voor het in bewaring nemen van dieren per dier per dag (exclusief BTW). Als uw dieren in bewaring worden genomen worden deze kosten bij u in rekening gebracht.

Opvangkosten per dier per dag (exclusief BTW)

Paard > 6 mnd	max. € 15,00
Paard hengst > 6 mnd	max. € 20,00
Pony (tot 1,45 m)	max. € 11,00
Pony hengst > 6 mnd	max. € 14,00
Veulen zogend ≤ 6 mnd	max. € 2,00
Veulen zonder moeder ≤ 6 mnd	max. € 12,50
Ezel	max. € 10,00
Melkkoe	max. € 20,00
Koe > 18 mnd	max. € 10,00
Stier > 18 mnd	max. € 15,00
Kalf > 8 wkn - 18 mnd	max. € 7,50
Kalf zogend ≤ 8 wkn	max. € 2,00
Kalf nuchter ≤ 14 dgn	max. € 7,50
Schaap/geit	max. € 3,00
Lam zogend ≤ 12 wkn	max. € 1,00
Lam zonder moeder ≤ 12 wkn	max. € 3,00
Varken/zwijn	max. € 5,05
Big ≤ 8 wkn	max. € 0,51
Big zonder moeder ≤ 8 wkn	max. € 3,00
Pluimvee	max. € 1,25
Hond	max. € 12,84
Kat	max. € 6,88
Marterachtige	max. € 3,42
Konijn	max. € 3,88
Knaagdier	max. € 3,11
Vogel	max. € 2,50
Krokodil	max. € 4,72
Slang	max. € 4,92
Waterschildpad	max. € 4,61

Overige kosten
Naast de genoemde kosten voor het opvang van dieren kunnen onder andere de volgende kosten bij u in rekening gebracht worden. Dit is afhankelijk van uw situatie.

- rekeningen voor het inhuren van derden inclusief uurloon en de door hen gevoerde (spoed)tarieven (zoals de agrarische bedrijfsverzorging, transporteurs, loodgieter, elektricien, adviseurs dierenarts, hoefsmid etc.);
- inschakelen beveiliging;
- aanschaf van noodzakelijke materialen;

vergoeding administratie voor aantal paarden, runderen, schapen, geiten, honden, katten etc. Dit is een eenmalig bedrag dat afhankelijk van het soort dier en het aantal dieren op kan lopen tot maximaal € 275.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Inlichtingen bij
[redacted]
Jurist
T [redacted]

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

Uw brief van
20 juni 2019

Uw referentie
190697/PS/cw

Bijlagen
1

Datum 30 januari 2020
Betreft Beslissing op bezwaarschrift

Geachte [redacted]

Op 20 juni 2019 heb ik uw bezwaarschriften ontvangen tegen twee besluiten van 9 mei 2019. Deze besluiten zijn genomen op grond van de Wet dieren en de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

De bestreden besluiten heb ik opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaarschriften en waarom deze beslissing is genomen. Aan het einde van deze brief staat hoe u beroep kunt aantekenen tegen deze beslissing. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing
Ik verklaar uw bezwaren ongegrond. Dit betekent dat ik de besluiten van 9 mei 2019 handhaaf.

Het verloop van de procedure
Op 15 januari 2019 is aan u een last onder bestuursdwang opgelegd. Op grond van deze last diende u enkele maatregelen op het gebied van dierenwelzijn uit te voeren. Tegen deze last hebt u geen bezwaar aangetekend.

Naar aanleiding van deze last is er op 30 januari 2019 een hercontrole geweest. Omdat tijdens deze hercontrole is gebleken dat u de last niet hebt uitgevoerd hebben medewerkers van de agrarische bedrijfsvoering werkzaamheden op uw bedrijf uitgevoerd.

Daarnaast is op 26 februari 2019 een last ter voorkoming van herhaling opgelegd. Ook tegen deze last hebt u geen bezwaar aangetekend. Tijdens de hercontrole van 7 maart 2019, volgend op deze last, is geconstateerd dat de last wederom niet was uitgevoerd. Als gevolg hiervan zijn op 7 maart 2019 76 dieren meegevoerd en opgeslagen.

De kosten die ik heb moeten maken op 30 januari en 7 maart 2019 zijn bij u in rekening gebracht bij besluiten van 9 mei 2019.

Tegen deze besluiten hebt u op 20 juni 2019 bezwaar aangetekend. Deze bezwaren hebt u op 19 juli 2029 schriftelijk aangevuld.

U hebt 19 december 2019 uw bezwaar mondeling toegelicht.

Directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

De aangevoerde bezwaargronden

Besluit 201900112
Er was op en na 30 januari 2019 geen grond om over te gaan [redacted]
Dit blijkt althans niet uit het bijgeleverde rapport van bevindingen. Daarnaast blijkt uit de overgelegde facturen dat er ook kosten in rekening zijn gebracht voor [redacted] Nergens blijkt uit welke maatregelen uit de last onder bestuursdwang van 15 januari 2019 hiermee zijn uitgevoerd.

Besluit 201900685
U hebt begrepen dat op 7 maart 2019 spoedbestuursdwang is uitgevoerd. Indien dit zo is, dan ontbreekt de [redacted]
Daarnaast betwist u dat er sprake was ernstige overtredingen. [redacted] Evenmin blijkt dat er is gekeken naar een minder vergaande oplossing om de overtredingen te doen beëindigen.

[redacted]

De beoordeling van de bezwaargronden
Uw bezwaarschriften heb ik zorgvuldig beoordeeld en de bestreden besluiten opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. In het navolgende zal ik ingaan op de door u aangevoerde bezwaargronden.

Besluit 201900112
Op 9 mei 2019 is bij u een bedrag in rekening gebracht van € [redacted] Dit vanwege uitgevoerde werkzaamheden op 30 en 31 januari en 21 februari 2019.

[redacted]

Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd omdat, zoals uit het rapport van bevindingen van 30 januari 2019 gebleken is, u maatregel 1, 5 en 6 uit de last onder bestuursdwang niet hebt uitgevoerd.

U hebt in uw bezwaarschrift niet gemotiveerd aangegeven waarom deze constateringen niet juist zijn. In een dergelijk geval mag ik afgaan op hetgeen in een rapport van bevindingen is opgenomen,

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

[redacted]

Gelet op bovenstaande verklaar ik uw bezwaar tegen dit besluit ongegrond.

Besluit 201900685

Geconstateerde overtredingen en proportionaliteit last
Op 26 februari 2019 is aan u een last onder bestuursdwang ter voorkoming van herhaling opgelegd. Op 7 maart 2019 is vervolgens gecontroleerd of u deze last hebt uitgevoerd.
In de last van 26 februari 2019 is u opgelegd zes overtredingen niet meer te begaan. Tijdens de controle van 7 maart 2019 is gebleken dat u de volgende overtredingen wederom begaan had.

- Uw kalveren, runderen en jongvee hadden niet de beschikking over een schone en droge ligplaats.

[redacted]

Met bovenstaande constatering staat voor mij vast dat u geen uitvoering hebt gegeven aan de maatregelen 1, 4, 5 en 6 uit de last van 26 februari 2019.

In een dergelijk geval ben ik als bestuursorgaan gehouden om de overtreding zelf op te heffen. Daartoe is allereerst gekeken of de overtreding ter plaatse opgeheven kon worden. In het rapport van bevindingen is daarover aangegeven dat dit niet mogelijk was.

In dit kader overweeg ik nadrukkelijk dat het hier om een groot aantal overtredingen ging. Er was ter plekke geen ligplaats waar uw dieren tijdelijk konden verblijven terwijl het een en ander schoongemaakt en gerepareerd werd. De ruimte was buiten ook niet aanwezig.

Eveneens bleek uit uw [redacted] problemen dat u niet in staat was om structureel goed voor uw dieren te zorgen.

[redacted]

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

Kosten in rekening gebracht
Bij u is bij besluit van 9 mei 2019 een bedrag van € [redacted] in rekening gebracht.
Dit bedrag is opgebouwd uit een bedrag van € [redacted] aan kosten [redacted]. Hier is een bedrag van € [redacted] van afgetrokken. Dit [redacted] bedragen in totaal € [redacted]. Dit bedrag is, anders dan u in bezwaar aangeeft naar u te herleiden. Uit bijgevoegd afwikkelingsformulier blijkt dat de dieren zijn opgevangen bij [redacted] De code die vanuit de afdeling [redacted] aan deze dieren is gegeven is [redacted]
Deze code is terug te vinden op alle facturen die vanuit [redacted] naar RvO gestuurd zijn. Daarmee staat voor mij voldoende vast dat de facturen zien op uw bedrijf.

[redacted]

[redacted]

Gelet op het bovenstaande verklaar ik ook uw bezwaar tegen dit besluit ongegrond.

Vragen
Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep. Heeft u liever telefonisch contact met de NVWA? Dan kunt u bellen naar het klantcontactcentrum van de NVWA op: 0900 0388.* Geef tijdens het gesprek aan dat u een medewerker wilt spreken van team Bezwaar en Beroep en houd onze referentie bij de hand.

** Het informatienummer kost € 0.20 per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten.*

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

Hoogachtend,

de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

[redacted]

Hoofd van de Divisie Juridische Zaken van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Beroepsmogelijkheid
Als u zich niet kunt verenigen met dit besluit, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit een beroepschrift indienen. Het beroepschrift dient conform artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk te worden ingediend en dient tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift indient;
- de omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep;
- uw handtekening.

Het verdient aanbeveling om een afschrift van dit besluit mee te sturen. Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021EA, Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt de rechtbank aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Let wel: het instellen van beroep schort de werking van dit besluit niet op.

Bijlage: relevante regelgeving

Algemene Wet bestuursrecht

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

Artikel 5:25
1 De toepassing van bestuursdwang geschiedt op kosten van de overtreder, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.

2 De last vermeldt in hoeverre de kosten van bestuursdwang ten laste van de overtreder zullen worden gebracht.

3 Tot de kosten van bestuursdwang behoren de kosten van voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze zijn gemaakt na het verstrijken van de termijn waarbinnen de last had moeten worden uitgevoerd.

4 De kosten van voorbereiding van bestuursdwang zijn ook verschuldigd, voor zover als gevolg van het alsnog uitvoeren van de last geen bestuursdwang is toegepast.

5 Tot de kosten van bestuursdwang behoren tevens de kosten van vergoeding van schade ingevolge artikel 5:27, zesde lid.

6 Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast.

Artikel 5:29
1 Voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan het bestuursorgaan zaken meevoeren en opslaan.

2 Het bestuursorgaan doet van het meevoeren en opslaan proces-verbaal opmaken. Een afschrift van het proces-verbaal wordt verstrekt aan degene die de zaken onder zijn beheer had.

3 Het bestuursorgaan draagt zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende.

4 Het bestuursorgaan kan de teruggave opschorten totdat de ingevolge artikel 5:25 verschuldigde kosten zijn voldaan.

5 Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, kan het bestuursorgaan de teruggave opschorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.

Artikel 5:30
1 Indien een meegevoerde en opgeslagen zaak niet binnen dertien weken nadat zij is meegevoerd, kan worden teruggegeven, kan het bestuursorgaan de zaak verkopen.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

2 Het bestuursorgaan kan de zaak eerder verkopen, zodra de ingevolge artikel 5:25 verschuldigde kosten, vermeerderd met de voor de verkoop geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van de zaak onevenredig hoog worden.

3 Verkoop vindt evenwel niet plaats binnen twee weken na de verstrekking van het afschrift van het proces-verbaal van meevoeren en opslaan, tenzij het gevaarlijke stoffen of eerder aan bederf onderhevige stoffen betreft.

4 Gedurende drie jaren na het tijdstip van verkoop heeft degene die op dat tijdstip eigenaar was, recht op de opbrengst van de zaak onder aftrek van de ingevolge artikel 5:25 verschuldigde kosten en de kosten van de verkoop. Na het verstrijken van deze termijn vervalt een batig saldo aan het bestuursorgaan.

5 Indien naar het oordeel van het bestuursorgaan verkoop niet mogelijk is, kan het de zaak om niet aan een derde in eigendom overdragen of laten vernietigen. Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing. (21) Het monitoren van de efficiëntie van de bedwelming is voornamelijk gebaseerd op de beoordeling van het bewustzijn en de gevoeligheid van de dieren. Het bewustzijn van een dier bestaat in wezen uit het vermogen om emoties te voelen en de vrijwillige motoriek de controleren. Ondanks enkele uitzonderingen, zoals elektro-immobilisaties of andere geïnduceerde verlammingen, kan ervan worden uitgegaan dat een dier bewusteloos is wanneer het zijn natuurlijke staande positie verliest, niet wakker is en geen tekenen van positieve of negatieve emoties vertoont, zoals angst of opwinding. De gevoeligheid van een dier bestaat in wezen uit zijn vermogen om pijn te voelen. In het algemeen kan ervan worden uitgegaan dat een dier niets meer voelt wanneer het geen reflexen of reacties op stimuli vertoont, zoals geluid, geur, licht of fysiek contact.

(43) Het slachten zonder bedwelming vereist dat de halssnede accuraat met een scherp mes wordt toegebracht om het lijden zoveel mogelijk te bekorten. Bij dieren die na de uitvoering van de halssnede niet mechanisch gefixeerd zijn, zal het verbloeden bovendien waarschijnlijk langer duren, waardoor hun lijden onnodig wordt verlengd. Vooral runderen, schapen en geiten worden volgens deze methode geslacht. Herkauwers die zonder bedwelming worden geslacht, dienen dan ook elk afzonderlijk mechanisch gefixeerd te worden.

Artikel 2

Definities
(...)
b) „daarmee verband houdende activiteiten": activiteiten zoals het behandelen, onderbrengen, fixeren, bedwelmen en verbloeden van dieren die worden verricht in de context van het doden van dieren op de locatie waar de dieren worden gedood;
(...)
p) „fixeren": het toepassen op een dier van iedere methode die erop is gericht de bewegingen van het dier te beperken en het tegelijk vermijdbare pijn,

vermijdbare angst of vermijdbare opwinding te besparen, teneinde het doeltreffend bedwelmen en doden te vergemakkelijken;
(...)

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

HOOFDSTUK II
ALGEMENE VOORSCHRIFTEN
Artikel 3
Algemene voorschriften voor het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten
1. Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt ervoor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard.

Artikel 5
Controles op bedwelming
(...)
2. Indien voor de toepassing van artikel 4, lid 4, dieren zonder bedwelming worden gedood, voert de voor het slachten verantwoordelijke persoon stelselmatig controles uit om zich ervan te verzekeren dat de dieren geen tekenen van bewustzijn of gevoeligheid vertonen voordat zij uit de fixatie worden losgemaakt, noch enig teken van leven vertonen voordat zij worden geslacht of gebroeid.

Artikel 9
Gebruik van fixatie- en bedwelmingsapparatuur
(...)
3. De bedrijfsexploitanten zorgen ervoor dat dieren pas in fixatieapparatuur worden geplaatst, waaronder apparatuur voor fixatie van de kop, wanneer de voor met bedwelming of verbloeding belaste persoon gereed is om het dier zo snel mogelijk te bedwelmen of verbloeden.

Wet dieren
Artikel 6.2. Strafbaarstelling overtredingen EU-verordeningen
1. Het is verboden in strijd te handelen met bij of krachtens algemene maatregel van bestuur of bij ministeriële regeling aangewezen voorschriften van EU-verordeningen betreffende onderwerpen waarop deze wet van toepassing is.
(...)

Artikel 8.6. Definities
1 In deze paragraaf wordt verstaan onder:
a. overtreding: gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens:
1°. de artikelen 2.2, negende en tiende lid, 2.3, derde en vierde lid, 2.4, eerste, tweede en derde lid, 2.5, eerste en tweede lid, 2.6, eerste, tweede en derde lid, 2.7, eerste tot en met derde lid, 2.8, eerste lid, onderdelen b en c, en vierde lid, onderdeel f, 2.10, tweede, derde en vierde lid, 2.17, 2.18, 2.19, eerste lid, 2.20, 2.21, eerste en derde lid, 2.22, eerste, tweede en derde lid, 3.1, 3.2, eerste en tweede lid, 3.4, 3.5, eerste en derde lid, 5.1, derde lid, tweede volzin, 5.4, eerste lid, 5.5, eerste lid, 5.6, eerste en vijfde lid, 5.10, 5.11, 5.12 of 10.2, eerste lid;

2°. een van de bepalingen, bedoeld in onderdeel a, in samenhang met de artikelen 6.2, eerste lid, 6.4, eerste lid, 7.1, 7.2, eerste of derde lid, 7.5, derde lid, of 10.5, eerste lid;
b. overtreder: degene die de overtreding pleegt of mede pleegt.
2 Indien een overtreding is gepleegd door een rechtspersoon, wordt onder overtreder mede verstaan: degene die tot de overtreding opdracht heeft gegeven of daaraan feitelijk leiding heeft gegeven.

directie Strategie
divisie Juridische Zaken
team Bezwaar en Beroep

Datum
30 januari 2020

Onze referentie
2019-0038584
2019-0038594

Artikel 8.7. Bevoegdheid
Onze Minister kan een overtreder een bestuurlijke boete opleggen.

Regeling houders van dieren
Artikel 5.8. Verbodsbepaling
Als voorschriften van EU-verordeningen als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid, van de wet worden aangewezen de artikelen 3, 4, eerste en vierde lid, 5, eerste en tweede lid, 6, eerste en tweede lid, 7, 8, 9, 12, 14, eerste en tweede lid, 15, eerste, tweede en derde lid, 16, eerste tot en met vierde lid, 17, 19, 21, zesde lid, 24 en 28, eerste lid, van verordening (EG) nr. 1099/2009.

Besluit handhaving en overige zaken Wet dieren

Artikel 2.2. Boetecategorieën
1. De hoogte van de bestuurlijke boete die Onze Minister aan een overtreder voor een overtreding kan opleggen wordt overeenkomstig de volgende boetecategorieën vastgesteld:
a. categorie 1: € 500;
b. categorie 2: € 1500;
c. categorie 3: € 2500;
d. categorie 4: € 5000;
e. categorie 5: € 10.000 of, indien dat meer is, 10% van de jaaromzet.
2. Indien de hoogte van de krachtens het derde lid aangewezen boetecategorie door het met de overtreding te behalen economische voordeel aanmerkelijk wordt overschreden, kan Onze Minister een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste categorie 5, bedoeld in het eerste lid.
3. Bij ministeriële regeling worden de bepalingen waarvoor in geval van overtreding een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, ingedeeld overeenkomstig de daarbij aangewezen boetecategorie.
4. In de regeling, bedoeld in het derde lid, kan worden bepaald dat de hoogte van de bestuurlijke boete voor een overtreding wordt vastgesteld op het bedrag behorende bij de naasthogere boetecategorie ten opzichte van de categorie, bedoeld in het derde lid, indien bij de betreffende gedraging een in die regeling vastgesteld percentage dieren van het totaal aantal betrokken dieren was betrokken op een in die regeling aangewezen wijze.

Artikel 2.3. Gevolgen volksgezondheid, diergezondheid en dierenwelzijn
Indien de risico's of de gevolgen van een overtreding voor de volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn of milieu:
a. gering zijn of ontbreken, wordt het bedrag, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, gehalveerd;